

Lokalny Program Rewitalizacji Klimontowa

na lata 2016-2023

ŹRÓDŁO: WWW.KLIMONTÓW.NET

Lokalny Program Rewitalizacji Klimontowa jest opracowywany w ramach projektu dofinansowanego z Programu Operacyjnego Pomoc Techniczna

GRUDZIEŃ 2016

Spis treści

1. WPROWADZENIE	3
2. POWIĄZANIA PROGRAMU Z DOKUMENTAMI STRATEGICZNYMI I PLANISTYCZNYMI	7
3. DIAGNOZA CZYNNIKÓW I ZJAWISK KRYZYSOWYCH ORAZ CHARAKTER POTRZEB REWITALIZACYJNYCH GMINY KLIMONTÓW	14
3.1. Położenie Gminy.....	14
3.2. Środowisko naturalne.....	21
3.3. Strefa przestrzenna	25
3.4 Strefa społeczna	38
3.5 Strefa gospodarcza	66
4. Zasięg przestrzenny obszaru rewitalizacji	72
5. Wizja stanu obszaru po przeprowadzeniu rewitalizacji	80
6. Cele rewitalizacji oraz kierunki działań.....	80
7. Planowane projekty i przedsięwzięcia rewitalizacyjne.....	84
8. Komplementarność między projektami	99
9. Indykatywne ramy finansowe Programu Rewitalizacji.....	104
10. Mechanizmy włączenia interesariuszy w proces rewitalizacji.....	115
11. System wdrażania i monitorowania	121
12. Załączniki - mapa obszaru rewitalizacji.....	126

1. WPROWADZENIE

RYS.1. LOGO REWITALIZACJI,
WWW.MR.GOV.PL

Lokalny Program Rewitalizacji Klimontowa stanowi rozwinięcie działań w zakresie rewitalizacji obszarów zdegradowanych, prowadzonych dotychczas na obszarze miasta. Przy opracowaniu Programu uwzględnione zostały zalecenia zawarte w „Wytycznych w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014-2020”, które zostały opracowane przez Ministerstwo Infrastruktury i Rozwoju.

Dokument ujmuje działania w sposób kompleksowy tak, aby nie pomijać aspektu społecznego, ekonomicznego, przestrzennego, technicznego, środowiskowego i kulturowego związanego zarówno z danym obszarem, jak i jego otoczeniem. Program to przede wszystkim narzędzie do planowania, koordynowania i integrowania różnorodnych projektów z zakresu rewitalizacji, który opracowywany i przyjmowany jest przez samorząd gminy w drodze uchwały na podstawie art. 18 ust. 2 pkt. 6 *Ustawy o samorządzie gminnym*.

Rewitalizacja to proces wyprowadzania ze stanu kryzysowego obszarów zdegradowanych poprzez przedsięwzięcia całościowe tj. integrujące interwencję na rzecz społeczności lokalnej, jak również lokalnej gospodarki oraz przestrzeni - środowiska i infrastruktury. Ponadto, zaplanowane przedsięwzięcia muszą być skoncentrowane terytorialnie i powinny być prowadzone w sposób zaplanowany, spójny oraz zintegrowany poprzez program rewitalizacji. Według definicji określonej przez Ministerstwo Infrastruktury i Rozwoju rewitalizacja jest procesem wieloletnim, prowadzonym we współpracy z lokalną społecznością.

Obszar zdegradowany to obszar, na którym zidentyfikowano sytuację kryzysową, natomiast za **stan kryzysowy** należy uznać sytuację, w której mierniki poziomu rozwoju społecznego, gospodarczego i przestrzennego (infrastrukturalnego lub środowiskowego) są na niskim poziomie lub obserwuje się ich silną tendencję spadkową. Za stan kryzysowy można uznać także sytuację występowania intensywnych (z dużym natężeniem) problemów społecznych, gospodarczych i przestrzennych. Jednocześnie, rewitalizacja to proces przemian służących wyprowadzeniu ze stanu kryzysowego najbardziej zdegradowanych obszarów miejskich.

W tym procesie zakłada się optymalne wykorzystanie endogenicznych uwarunkowań i wzmacnianie lokalnych potencjałów.

Właściwy Lokalny Program Rewitalizacji musi charakteryzować się następującymi cechami:

➤ **kompleksowość**

- działania całościowe i wielowymiarowe, uwzględniające aspekty: społeczny, ekonomiczny, przestrzenny, techniczny, środowiskowy i kulturowy,
- włączenie środków z EFRR, EFS, FS, innych publicznych oraz prywatnych.

➤ **koncentracja**

- koncentracja na obszarach najbardziej zdegradowanych, tj. obszarach gminy, gdzie skala problemów i zjawisk kryzysowych jest największa.

➤ **komplementarność**

- wzajemne oddziaływanie między projektami rewitalizacyjnymi,
- powiązanie działań rewitalizacyjnych z planami inwestycyjnymi Gminy Klimontów,
- efektywny system zarządzania projektami rewitalizacyjnymi (współdziałanie instytucji, spójność procedur itp.),
- kontynuacja i dopełnienie przedsięwzięć zrealizowanych w ramach polityki spójności 2007-2013.

➤ **partycypacja**

- nierozzerwalnie wpisane w proces rewitalizacji uczestnictwo we współdecydowaniu,
- musi mieć realny charakter,
- stanowi fundament działań na każdym etapie procesu rewitalizacji: diagnozowania, programowania, wdrażania, monitorowania i oceniania.

W tym celu w ramach przedmiotowego „Lokalnego Programu Rewitalizacji Klimontowa” dokonano:

- pełnej diagnozy służącej wyznaczeniu obszaru zdegradowanego wskazanego w programie rewitalizacji oraz zdefiniowano dotyczące go problemy. Diagnoza obejmuje łącznie kwestie społeczne, ekonomiczne, przestrzenne - infrastrukturalne i środowiskowe, a także kulturowe (w tym związane z dziedzictwem kulturowym) a także techniczne,
- właściwego doboru narzędzi i interwencji do potrzeb i uwarunkowań danego obszaru,
- zsynchronizowania uzupełniających się działań w sferze społecznej, gospodarczej, przestrzennej (infrastrukturalnej i środowiskowej),

- ustalono hierarchię potrzeb w zakresie działań rewitalizacyjnych,
- zrealizowano wynikającą z art. 5 rozporządzenia nr 1303/2013 zasadę partnerstwa polegającą na łączeniu szerokiego grona partnerów (w szczególności lokalnych społeczności i przedsiębiorców, a także ekspertów) w procesy programowania i realizacji projektów rewitalizacyjnych w ramach programów operacyjnych oraz konsekwentnego, otwartego i trwałego dialogu oraz z tymi podmiotami i grupami, których rezultaty rewitalizacji mają dotyczyć,
- podejścia do rewitalizacji, jako istotnego elementu całościowej wizji rozwoju Klimontowa.

Opracowany dokument składa się z następujących części:

- diagnozy i identyfikacji potrzeb rewitalizacyjnych,
- delimitacji obszarów zdegradowanych,
- wizji wyprowadzenia obszaru zdegradowanego z sytuacji kryzysowej,
- wykazu dopełniających się wzajemnie głównych projektów rewitalizacyjnych dotyczących obszaru zdegradowanego,
- ogólnego, zbiorczego opisu innych, uzupełniających rodzajów projektów rewitalizacyjnych wraz z ramami finansowymi,
- opisu mechanizmów zapewnienia komplementarności między poszczególnymi projektami rewitalizacyjnymi oraz pomiędzy działaniami różnych podmiotów i funduszy na obszarach objętych programem rewitalizacji,
- mechanizmów włączenia mieszkańców, przedsiębiorców i innych podmiotów i grup aktywnych na terenie Klimontowa w proces rewitalizacji,
- systemu realizacji (wdrażania) programu rewitalizacji,
- systemu monitoringu skuteczności działań i systemu wprowadzania modyfikacji w reakcji na zmiany w otoczeniu programu.

Prace związane z opracowaniem „Lokalnego Programu Rewitalizacji” realizowane były przy aktywnym udziale społeczeństwa, które na etapie tworzenia dokumentu miało możliwość wniesienia swoich pomysłów, opinii, stanowisk, sprzeciwu, aprobaty. Konsultacje społeczne były skierowane do szerokiego grona odbiorców: mieszkańców Gminy Klimontów, przedstawicieli sektora gospodarczego, pozarządowego. Zaangażowanie mieszkańców, organizacji pozarządowych i partnerów społecznych spoza JST przebiegało na etapie

uzgadniania zapisów dokumentu strategicznego m.in. w zakresie identyfikacji przedsięwzięć rozwojowych (wywiady z mieszkańcami, udział w spotkaniach konsultacyjnych).

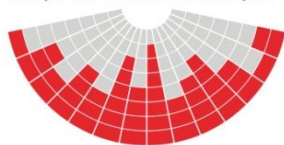
Projekt „*Lokalnego Programu Rewitalizacji Klimontowa*” został poddany weryfikacji podczas otwartych konsultacji społecznych z przedstawicielami społeczności lokalnej.

2. POWIĄZANIA PROGRAMU Z DOKUMENTAMI STRATEGICZNYMI I PLANISTYCZNYMI

Lokalny Program Rewitalizacji Klimontowa wykazuje szereg powiązań z innymi dokumentami strategicznymi i planistycznymi na różnych poziomach. Istotą rewitalizacji jest prowadzenie kompleksowych działań na obszarach cechujących się szczególną koncentracją negatywnych zjawisk społecznych, współwystępujących z negatywnymi zjawiskami w co najmniej jednej ze sfer: gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej, bądź technicznej. Podejmowana interwencja wiązać się będzie z realizacją szeregu projektów rewitalizacyjnych mających na celu przywrócenie do życia określonych fragmentów miasta, gwarantując w ten sposób poprawę jakości życia jego mieszkańców.

DOKUMENTY POZIOMU KRAJOWEGO

KRAJOWA POLITYKA MIEJSKA

RYS. 3 LOGO KRAJOWEJ POLITYKI MIEJSKIEJ WWW.MR.GOV.PL

W **Krajowej Polityce Miejskiej** - dokumencie Ministerstwa Infrastruktury i Rozwoju rewitalizacja wskazana jest jako jeden z wątków tematycznych istotnych w polityce miejskiej na najbliższe lata. W dokumencie tym rewitalizacja określona jest jako kompleksowy, skoordynowany, wieloletni proces przemian społecznych, ekonomicznych, przestrzennych i technicznych, prowadzony na obszarze zdegradowanym, tak aby nastąpiło osiągnięcie ogólnego celu, którym jest wyprowadzenie tego obszaru ze stanu kryzysowego, w szczególności przez nadanie mu nowej jakości funkcjonalnej i stworzenie warunków do jego rozwoju w oparciu o charakterystyczne uwarunkowania endogeniczne. Najbardziej zaawansowane z takich działań w ramach tego procesu stanowi kompleksowa rewitalizacja, realizowana na obszarach najbardziej zdegradowanych, odnosząca się do konkretnego, ograniczonego terytorium i łącząca wysiłki różnych podmiotów, których suma ma spowodować trwałe ożywienie społeczne i gospodarcze obszaru.

Celem działań władz samorządowych powinno być wyprowadzanie ze stanu kryzysowego najbardziej zdegradowanych obszarów miasta poprzez przedsięwzięcia całościowe (integrujące interwencję na rzecz społeczności lokalnej, przestrzeni i lokalnej gospodarki), skoncentrowane terytorialnie i prowadzone we współpracy z lokalną społecznością. Działania te powinny być prowadzone w sposób zaplanowany oraz zintegrowany przez określenie i realizację programów rewitalizacji.

Zapisy **Koncepcji Przestrzennego Zagospodarowania Kraju** zawierają wśród celów polityki przestrzennego zagospodarowania kraju: *Cel 2: Poprawa spójności wewnętrznej i terytorialne równoważenie rozwoju kraju poprzez promowanie integracji funkcjonalnej, tworzenie warunków dla rozprzestrzeniania się czynników rozwoju, wielofunkcyjny rozwój obszarów wiejskich oraz wykorzystanie potencjału wewnętrznego wszystkich terytoriów.* W rozwinięciu tego celu wskazuje się, iż działania polityki przestrzennej w odniesieniu do zdegradowanych obszarów zurbanizowanych mają na celu przywrócenie ich funkcji administracyjnych, społecznych i gospodarczych oraz stworzenie warunków sprzyjających ich powtórnemu zagospodarowaniu dzięki skorelowanym interwencjom w sferze planowania przestrzennego, inwestycjom infrastrukturalnym oraz wsparciu zasobów ludzkich i przedsiębiorczości.

Działania restrukturyzacyjne i rewitalizacyjne doprowadzą do odzyskania atrakcyjności danego obszaru lub miasta, do przywrócenia korzystnych warunków życia i podejmowania działalności gospodarczej oraz inwestycyjnej z wykorzystaniem istniejącego potencjału kulturowego i zachowaniem funkcji symbolicznych oraz przyrodniczych obszaru w procesie jego adaptacji do nowych funkcji.

Przygotowanie lokalnych programów rewitalizacyjnych będzie warunkiem niezbędnym do prowadzenia działań inwestycyjnych przewidzianych w regionalnych strategiach rozwoju. Poziom lokalny będzie ponadto odpowiedzialny za uporządkowanie stanu prawnego nieruchomości w miastach (regulacje dotyczące restytucji majątku i roszczeń majątkowych). Kompleksowe lokalne programy rewitalizacji powinny obejmować priorytety techniczne, przestrzenne, społeczne, kulturowe, gospodarcze i ekologiczne. Ich zakres, oprócz poprawy

stanu budynków mieszkalnych oraz budynków użyteczności publicznej, powinien obejmować ochronę dziedzictwa kulturowego, zapewnienie wysokiej jakości przestrzeni publicznych, poprawę transportu publicznego, integrację społeczną mieszkańców rewitalizowanych obszarów, przywrócenie terenom zdegradowanym ich funkcji przyrodniczej lub nadanie im takiej funkcji, a także promowanie zrównoważonego rozwoju.

DOKUMENTY POZIOMU REGIONALNEGO

Strategia Rozwoju Województwa Świętokrzyskiego do roku 2020 jest najważniejszym dokumentem na poziomie regionalnym określającym kierunki rozwoju województwa świętokrzyskiego. Zapisy Strategii wskazują na konieczność podjęcia zintensyfikowanych działań w zakresie rewitalizacji. Obszary wymagające rewitalizacji są to obszary, na których istnieją tereny i obiekty zdegradowane, zdewastowane, w tym głównie przemysłowe dotknięte problemami związanymi z degradacją środowiska przyrodniczego oraz nasileniem negatywnych zjawisk społecznych. Znaczenie problematyki przekształcania terenów przemysłowych wynika ze skali ich występowania i ich lokalizacji.

Do podstawowych wyzwań polityki rozwoju województwa uznano równoważenie procesów rozwoju regionu w zakresie rewitalizacji obszarów przemysłowych i zdegradowanych.

Poniżej scharakteryzowano cele strategiczne, cele operacyjne oraz kierunki działania, które są spójne z założonymi celami szczegółowymi określonymi w Lokalnym Programie Rewitalizacji.

Cel strategiczny 1:

Koncentracja na poprawie infrastruktury regionalnej

1.2 Poprawa infrastruktury społecznej i usług publicznych, czyli wzrost kapitału społecznego, wsparcie zatrudnienia i wyższa jakość życia w regionie

- wspieranie zatrudnienia, wyłączenia społecznego i zwalczania ubóstwa;
- usprawnienie materialne i organizacyjne takich instytucji jak m.in.: szpitale, sanatoria,
- jednostki organizacyjne pomocy i integracji społecznej, szkoły, przedszkola, obiekty kultury,

- obiekty sportowe, instytucje administracji publicznej, organizacje pozarządowe;
- tworzenie na poziomie regionalnym i lokalnym systemowych rozwiązań, wzmacniających więzi społeczne mieszkańców oraz umożliwiających likwidację barier dla społecznej i obywatelskiej aktywności mieszkańców (szczególnie młodzieży);
- rozwój sektora ekonomii społecznej oraz sektora organizacji pozarządowych, jako istotnych elementów systemu zaspokajania potrzeb społecznych.

Cel strategiczny 2:

Koncentracja na kluczowych gałęziach i branżach dla rozwoju gospodarczego regionu

2.4 Pakietyzacja i komercjalizacja produktu turystycznego – czyli rynkowa gra zespołowa

- rozbudowa i modernizacja infrastruktury turystycznej oraz wzmacnianie potencjału turystycznego regionu;
- wsparcie władz samorządowych w zakresie promocji regionu, wykorzystującej zróżnicowane kanały dotarcia do potencjalnego klienta;
- dalszy rozwój turystyki wydatnie wykorzystującej bogate dziedzictwo kulturowe regionu.

Cel strategiczny 3:

Koncentracja na budowie kapitału ludzkiego i bazy dla innowacyjnej gospodarki

3.1 Sprzyjanie kumulowaniu kapitału ludzkiego czyli zdrowi, kreatywni i wykształceni ludzie jako podstawa myślenia o pomyślnej przyszłości

- rozwój systemu usług umożliwiających zapobieganie występowaniu różnych form wykluczenia społecznego w szczególności wobec osób starszych, a także niesamodzielnych i niepełnosprawnych, rodzin wielodzietnych oraz dzieci pochodzących ze środowisk dysfunkcyjnych;
- powstrzymanie procesów emigracji, szczególnie osób młodych i wykształconych oraz stymulowanie procesów reemigracji i imigracji;
- umiejętne profilowanie wykształcenia, z naciskiem na kierunki ścisłe;
- poprawę jakości kształcenia na wszystkich poziomach edukacji i wzrost prestiżu regionalnych uczelni;
- działanie na rzecz rozwoju kultury fizycznej i sportu, w szczególności wśród dzieci i młodzieży, jako ważnego czynnika sprzyjającego kreowaniu postaw prospołecznych, przeciwdziałaniu wykluczeniu społecznemu oraz promocji zdrowego trybu życia;
- propagowanie, szczególnie wśród młodych mieszkańców regionu, wolontariatu i innych form aktywności społecznej i obywatelskiej, umożliwiających podniesienie

kompetencji społecznych, budowę więzi ze swoim regionem oraz zdobycie pierwszego doświadczenia;

- pełne wykorzystanie zasobów dziedzictwa kulturowego, ułatwianie dostępu do dóbr kultury, między innymi poprzez digitalizację zbiorów dziedzictwa kulturowego.

Cel strategiczny 4:

Koncentracja na zwiększeniu roli ośrodków miejskich w stymulowaniu rozwoju gospodarczego regionu

4.2 Ośrodki miejskie jako subregionalne i lokalne bieguny wzrostu

- wspieranie tworzenia na terytorium wspomnianych ośrodków miejskich inkubatorów przedsiębiorczości oraz instytucji otoczenia biznesu;
- wspieranie rewitalizacji subregionalnych i lokalnych ośrodków wzrostu;
- poprawę infrastruktury komunikacyjnej i telekomunikacyjnej – przede wszystkim wzrost dostępu do szybkiego transferu internetowego;
- wzrost poziomu usług publicznych i komunalnych;
- skoordynowane i konsekwentne działanie władz regionalnych i lokalnych mające na celu podniesienie spójności terytorialnej całego województwa.

Cel strategiczny 6.

Koncentracja na ekologicznych aspektach rozwoju regionu

6.1 Energia versus emisja, czyli próba rozwiązania dylematu, jak nie szkodzić jednocześnie środowisku i gospodarce

- promocja i wspieranie znacznie szerszego niż dotychczas wykorzystania odnawialnych źródeł energii (OZE), jako istotnego elementu dywersyfikacji źródeł energii oraz budownictwa energooszczędnego.

DOKUMENTY POZIOMU LOKALNEGO

Strategia Rozwoju Gminy Klimontów na lata 2008–2015

Strategia Rozwoju Gminy Klimontów na lata 2008-2015 jest kluczową deklaracją samorządu, w której definiuje

on wizję, kierunki i priorytety rozwoju. Prezentowany program działania jest spójny ze strategiami i programami rozwoju na poziomie krajowym i wojewódzkim. W dokumencie tym zostały wyznaczone następujące cele strategiczne i cele operacyjne rozwoju Klimontowa zgodne z Lokalnym Planem Rewitalizacji Klimontowa:

CEL STRATEGICZNY 1: Poprawa jakości życia mieszkańców.

- 1.1. Rozwój infrastruktury technicznej i społecznej oraz ochrona środowiska i zasobów przyrodniczych na terenie Gminy Klimontów
- 1.2. Odnowa i rozwój wsi
- 1.3. Aktywizacja społeczności lokalnej

CEL STRATEGICZNY 2: Rozwój lokalnej gospodarki na terenie Gminy Klimontów

- 2.1. Tworzenie warunków do rozwoju przedsiębiorczości
- 2.2. Różnicowanie działalności gospodarczej
- 2.3. Promocja gospodarcza, inwestycyjna i turystyczna Gminy Klimontów

CEL STRATEGICZNY 3: Rozwój rekreacji i turystyki

- 3.1. Rozwój bazy i usług rekreacyjnych, turystycznych, kulturalnych i sportowych
- 3.2. Zachowanie i ochrona dziedzictwa kulturowego

Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Klimontów

Zgodnie ze Studium:

Kierunki rozwoju zagospodarowania przestrzennego gminy Klimontów to sukcesywne osiągnięcie przyjętych w gospodarce przestrzennej celów poprzez rozwój procesów urbanizacyjnych, realizowanych jako różnorodne funkcje przypisywane poszczególnym terenom.

Określa się następujące kierunki rozwoju zagospodarowania przestrzennego dla Gminy Klimontów:

- Racjonalne korzystanie z zasobów środowiska przyrodniczego z uwzględnieniem zasad jego ochrony.
- Ochrona środowiska kulturowego gminy, wzrost atrakcyjności turystycznej.
- Stworzenie warunków dla zaspakajania potrzeb społeczności lokalnej w zakresie budownictwa mieszkaniowego.

- Poprawa wyposażenia miasta i gminy w obiekty i urządzenie infrastruktury technicznej i społecznej.
- Stworzenie warunków dla rozwoju działalności handlowo-produkcyjnej i usługowej inwestorów.

RYS. HERB POWIATU
SANDOMIERSKIEGO.

Strategia Rozwoju Powiatu Sandomierskiego na lata 2014-2020

Strategia Rozwoju Powiatu Sandomierskiego na lata 2014-2020 wyznacza główne kierunki jego rozwoju, a także przyjmuje do realizacji szereg inwestycji. W dokumencie tym zostały wyznaczone następujące cele strategiczne i operacyjne, zgodne z *Lokalnym Programem Rewitalizacji*

Klimontowa:

CEL STRATEGICZNY I. INFRASTRUKTURA TECHNICZNA I OCHRONA ŚRODOWISKA

Cele operacyjne:

- 1.1 Organizacja sprawnego systemu komunikacyjnego
- 1.2 Zapewnienie efektywnej gospodarki wodnej
- 1.3 Zachowanie walorów naturalnych i poprawa stanu środowiska naturalnego

CEL STRATEGICZNY II. KONKURENCYJNA GOSPODARKA LOKALNA

Cele operacyjne:

- 2.1 Rozwój obszarów wiejskich i przedsiębiorczości rolniczej
- 2.2 Wzmocnienie konkurencyjności gospodarki lokalnej
- 2.3 Budowa konkurencyjnej oferty rynkowej opartej na potencjale turystycznym powiatu

CEL STRATEGICZNY III. BUDOWA KAPITAŁU LUDZKIEGO

Cele operacyjne:

- 3.1 Zwiększenie elastyczności lokalnego rynku pracy
- 3.2 Realizacja strategii rozwiązywania problemów społecznych
- 3.3 Dostosowanie systemu edukacji w szkołach powiatowych do aktualnych potrzeb
- 3.4 Aktywizacja postaw obywatelskich

CEL STRATEGICZNY IV. ROZWÓJ USŁUG PUBLICZNYCH

Cele operacyjne:

- 4.1 Świadczenie wysokiej jakości usług zdrowotnych i promocja zdrowia
- 4.2 Doskonalenie systemu zarządzania jednostką samorządową
- 4.3 Promocja dziedzictwa kulturowego oraz rozwój kultury i sportu
- 4.4 Dbanie o bezpieczeństwo publiczne

3. DIAGNOZA CZYNNIKÓW I ZJAWISK KRYZYSOWYCH ORAZ CHARAKTER POTRZEB REWITALIZACYJNYCH GMINY KLIMONTÓW

3.1. Położenie Gminy

Gmina Klimontów położona jest na wyżynie Kielecko-Sandomierskiej, przy trasie Warszawa - Rzeszów. Krajobraz tutejszy to stosunkowo płaska wyżyna lessowa, wyniesiona na wysokość 220-290 m n.p.m., z bardzo gęstą siecią dolin i wąwozów lessowych stanowiących dopełnienie doliny Koprzywianki, będącą dominującą częścią krajobrazu gminy. Leży ona w całości w dorzeczu Koprzywianki, lewego dopływu Wisły. Gmina Klimontów usytuowana jest przy ważnym szlaku komunikacyjnym – poprzez teren gminy przebiega trasa krajowa nr 9 (Barwinek – Rzeszów - Radom), która to stanowi oś rozwojową gminy.

Lokalizacja gminy Klimontów. Źródło: www.google/maps.pl

Klimontów został założony około 1240 roku przez Kasztelana Krakowskiego Klemensa i od niego wywodzi swą nazwę. Prawa miejskie uzyskał w 1604 roku za sprawą Jana Zbigniewa

Ossolińskiego, który sprowadził tu zakon Dominikanów i ufundował im kościół oraz klasztor. W XVII w. miasto stało się ośrodkiem produkcji sukna. Po utracie praw miejskich w 1869 roku, Klimontów rozwijał się dzięki aktywności właścicieli oraz mieszkańców. Klimontów zachował cechy układu urbanistycznego i zabudowy małego miasteczka.

LOKALIZACJA GMINY KLIMONTÓW, OPRACOWANIE WŁASNE.

Na terenie gminy występują korzystne dla rozwoju rolnictwa warunki klimatyczne, a także dobre gleby. Powierzchnia gminy liczy 99 km² i składa się z 35 sołectw, z liczbą około 8 352 mieszkańców, według stanu na 2014 r. Klimontów graniczy z gminami: Bogoria, Iwaniska, Koprzywnica, Lipnik, Łoniów, Obrazów, Samborzec, Staszów.

Sołectwa wchodzące w skład Gminy Klimontów:

L.p.	SOŁECTWO
1.	Adamczowice
2.	Beradz
3.	Borek Klimontowski
4.	Byszów
5.	Byszówka
6.	Dziewków
7.	Goźlice
8.	Górki
9.	Góry Pęczowskie
10.	Grabina
11.	Kępie
12.	Klimontów
13.	Konary
14.	Konary-Kolonia
15.	Krobielice
16.	Kroblice Pęczowskie
17.	Nasławice
18.	Nawodzice
19.	Nowa Wieś
20.	Olbierzowice
21.	Ossolin
22.	Pęczowiec
23.	Pęczów
24.	Płaczkowice
25.	Pokrzywianka
26.	Przybysławice
27.	Rogacz
28.	Rybnica
29.	Szymanowice Dolne
30.	Szymanowice Górne
31.	Śniekozy
32.	Ułanowice
33.	Węgrce Szlacheckie
34.	Wilkowice
35.	Zakrzów

Dane: UG Klimontów.2016 r.

ZARYS HISTORYCZNY

Dzieje Klimontowa sandomierskiego nierozzerwalnie związane są z dwoma miejscowościami: Klimontowem i Ramuntowicami, których początki sięgają XIII wieku. W okresie panowania dynastii Piastów w Polsce powstały 4 miejscowości o nazwie Klimontów. Klimontów koło Sandomierza został założony około roku 1240, przez Kasztelana Krakowskiego Klemensa i od niego wywodzi swą nazwę. Obie miejscowości do około 1626 roku należały do pobliskiej

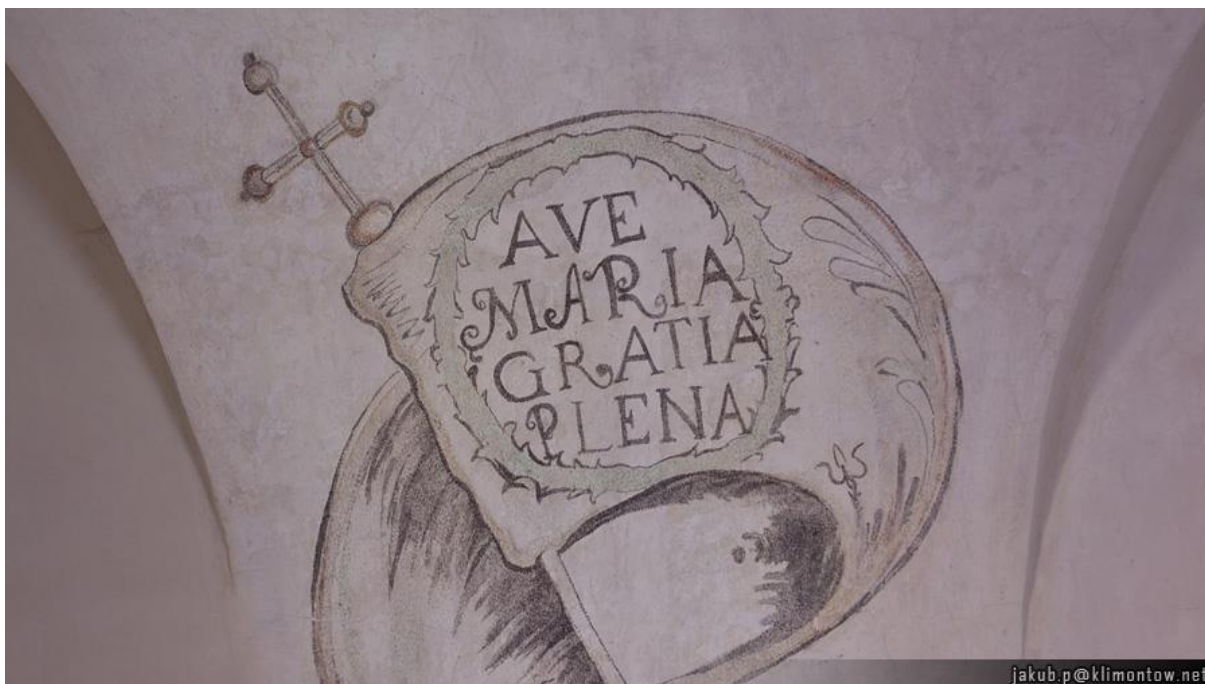

parafii w Olbierzowicach. W XV wieku Klimontów znalazł się w posiadaniu rodu Ossolińskich, wywodzącego się od Jaśka Topora zwanego Owcą. Hieronim Ossoliński, kasztelan sandomierski oraz uczestnik sejmu podpisującego unię polsko-litewską w Lublinie w 1569 roku, był wyznawcą kalwinizmu, głośnym przywódcą protestantów w Małopolsce za króla Zygmunta Augusta. Do Kościoła rzymskiego przystąpił mając już 20 lat. Zgromadziwszy sporą fortunę postanowił w swych dobrach założyć miasto. Postanowił, iż powstanie ono na wschodnim brzegu Koprzywianki, przy osadzie Ramuntowice. Prawa miejskie uzyskał 2 stycznia 1604 roku, za sprawą Jana Zbigniewa Ossolińskiego. W roku 1611 wyjednał u króla Zygmunta III przywilej na targi w poniedziałki i piątki oraz trzy jarmarki w roku: na św. Wojciecha, św. Bartłomieja i św. Katarzynę. Zbigniew Ossoliński jako człowiek bardzo religijny sprowadził tu zakon Dominikanów i ufundował im kościół p.w. św. Jacka z lat 1617 - 1620 oraz klasztor, z lat 1620 - 1623. W 1620 roku podzielił majątek między trzech synów. Starszy Krzysztof wziął Iwaniska, Ujazd, Mydłów i inne okoliczne włości, Maksymilian otrzymał Mielec, najmłodszemu Jerzemu przypadły m.in. Ossolin, Goźlice, Klimontów i Nowa Wieś. Dwie ostatnie majątności pozostawił sobie Zbigniew jako dożywocie, usuwając się zupełnie z Ossolina. Zmarł 1623 roku w wieku 68 lat. Jerzy Ossoliński objął Klimontów w wieku 28 lat.

SYNAGOGA W KLIMONTOWIE, ŹRÓDŁO: WWW.WIKIPEDIA.PL

W roku 1626 po otrzymaniu zgody biskupa krakowskiego wystawił mały drewniany kościółek kilkadziesiąt metrów od północno-zachodniego krańca rynku, pod wezwaniem św. Jana Chrzciciela i Jana Ewangelisty. Zadbął o rodową siedzibę - o Ossolin. Rozebrał stary drewniany dwór i w 1636 roku wznosił okazały pałac w stylu późnorenesansowym. Urządził go z niebywałym przepychem. Jeszcze w końcu XVIII wieku można było podziwiać jego świetność, jednak wówczas był znacznie zniszczony. Dziś pozostała już tylko arkada mostu. Jego brak Krzysztof nie mogąc dorównać Jerzemu w polityce rywalizował z nim w budowaniu klasztorów i wznoszeniu oryginalnych budowli. W latach 1631 - 1644 wybudował w Ujeździe zamek "Krzyżtopór" w typie pałacu otoczonego fortyfikacjami.

MALOWIDŁA ODKRYTE W KLIMONTOWSKIM KLASZTORZE, ŹRÓDŁO: WWW.KLIMONTO.NET

W 1651 roku majątek został podzielony a Klimontów przypadł Urszuli Brygidzie. Od 1655 roku trwała wojna - Potop Szwedzki. Klimontów w tym czasie był dwukrotnie obłupiony. Zniszczone miasto z trudem podnosiło się z ruin. Dodatkowo zaraza zabiła większość mieszkańców - przeżyło tylko 33 osoby. 1677 roku Jan III Sobieski nadał Klimontowowi ordynację zatwierdzoną przez Sąd w 1680 roku. Miasto miało 2 burmistrzów, wójta i 5 ławników. Od roku 1733 właścicielem Klimontowa był Janusz Aleksander Sanguszko. W XVIII wieku miasto stało się ośrodkiem produkcji sukna. W całej parafii klimontowskiej w latach 1764 - 1766 mieszkało 336 katolików i 340 żydów. Już przed 1727 rokiem gmina żydowska miała drewnianą synagogę. Za czasów Stanisława Augusta Poniatowskiego w Klimontowie panował względny spokój. Antoni Ledóchowski, rezygnując ze świeckiego życia przekazał dobra klimontowskie synowi Józefowi a ossolińskie Ignacemu. W połowie XIX w Julian Ledóchowski s. Józefa zaczął rozbudowę rezydencji w Górkach.

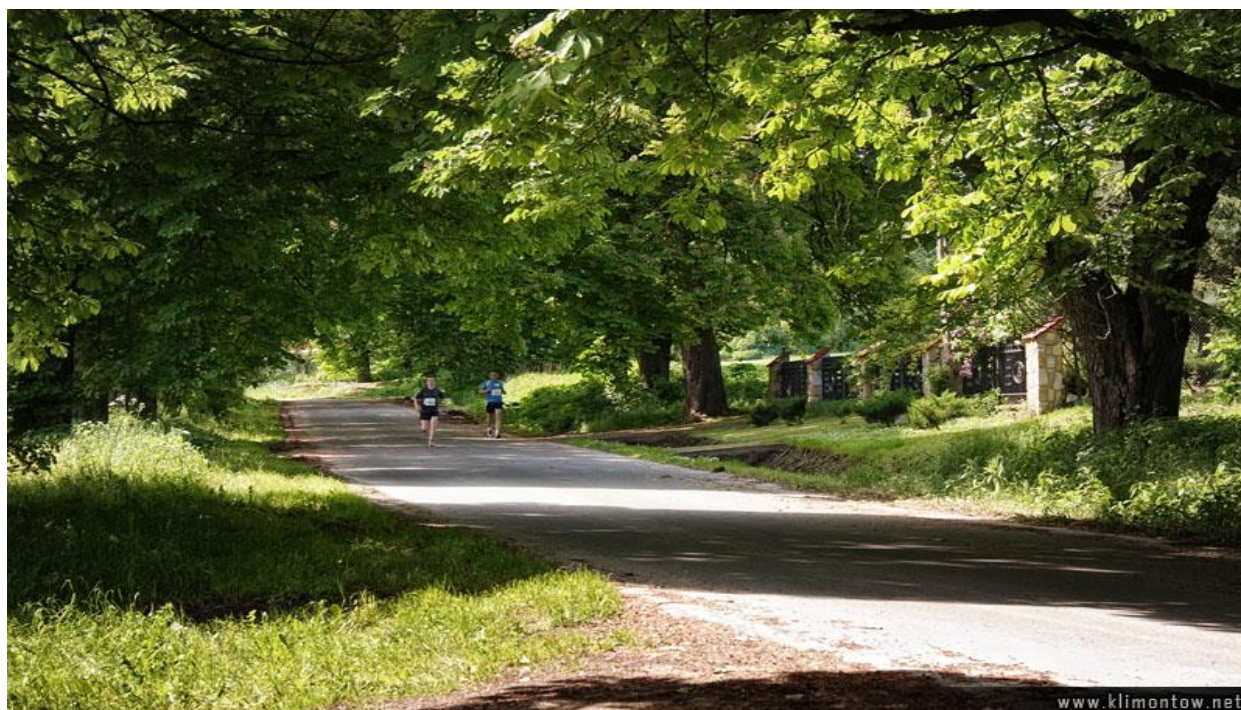

MALOWIDŁA ODKRYTE W KLIMONTOWSKIM KLASZTORZE, ŹRÓDŁO: WWW.KLIMONTO.NET

Całości prac nie ukończył - zmarł w 1859 roku. Po utracie praw miejskich w 1869 roku, Klimontów rozwijał się dzięki aktywności właścicieli oraz mieszkańców. Klimontów zachował cechy układu urbanistycznego i zabudowy małego miasteczka. Gmina żydowska w 1846 roku zaczęła budowę nowej murowanej synagogi. Wskutek nieporozumień rodzinnych u Ledóchowskich dobra te nabył w 1881 roku Stanisław Karski. Po jego śmierci Klimontowszczyzna przypadła Włodzimierzowi - synowi Stanisława. Głównym inspiratorem wielu pożytecznych dla Klimontowa przedsięwzięć był wtedy lekarz, Jakub Zysman. Założył drugi "sklep katolicki" z nasionami, narzędziami rolniczymi i wszelkimi innymi rzeczami do gospodarstwa. W latach 1901-1902 powiększono na koszt gminy budynek szkolny, dobudowując piętro. Pod egidą Sandomierskiego Towarzystwa Dobroczynności utworzono ochronkę dla dzieci poniżej siedmiu lat, mieściła się ona w domu św. Józefa. Na początku 1909 roku były tu 224 domy i 5213 mieszkańców. Do Klimontowa wojna wkraczała 18 sierpnia. 3 i 4 października miała tu miejsce prawdziwa bitwa. Wojsko stało w Pęchowiu, Adamczowicach, Jurkowicach, Julianowie, Szymanowicach i Ułanowicach. W 1918 roku w gmachu klasztornym otwarto Seminarium Pedagogiczne Nauczycielskie. W 1922 roku siostry "skrytki" otworzyły internat dla 30 bezdomnych dzieci. W latach dwudziestych siostry otworzyły jeszcze Zasadniczą Szkołę Zawodową dla dziewcząt. Na początku 1924 roku z inicjatywy mecenasa Adama Bartkowskiego mieszkańcy zebrali 540 mln marek w celu budowy pomnika poległym w bitwie pod Rybnicą w 20 października 1863 roku. 8 września

1929 roku do Klimontowa przyjechał prezydent Ignacy Mościcki z ministrami i całą świtą, by wziąć udział w poświęceniu pomnika w Beradzu, wystawionego legionistom Piłsudskiego poległym w okolicach Klimontowa w 1915 roku. W 1939 roku w Klimontowie było około 6500 osób. W końcu października 1939 roku tereny Klimontowa zostały włączone do Generalnego Gubernatorstwa i dystryktu radomskiego. Zaczęto się tworzyć podziemie antyniemieckie. 26 stycznia 1943 roku grupa "Jędrusiów" pod dowództwem Józefa Wiącka "Sowy" wykonała udany atak na niemieckie magazyny w Klimontowie. W Klimontowie wiele domów współpracowało z partyzantami. Walki i bombardowania sierpnia i września 1944 roku spowodowały, że niektórzy nie mieli już do czego wracać. Latem 1946 roku w budynkach klasztoru poddominikańskiego utworzono liceum ogólnokształcące. Lata siedemdziesiąte i osiemdziesiąte przyniosły przestrzenny rozwój miasteczka, powstało wiele nowych domów, zwłaszcza przy ulicach Sandomierskiej, Ossolińskiej i dr Zysmana. Wybudowano ośrodek zdrowia, szkołę zawodową i podstawową. Lata dziewięćdziesiąte przyniosły szybki liczbowy wzrost sieci sklepów i punktów usługowych¹.

3.2. Środowisko naturalne

Geologicznie obszar Gminy budują pofałdowane utwory kambryjskie oraz sylurskie. Miejscowo nieco głębiej występują skały pochodzenia dewońskiego. Cechy

---

¹ Dane UG Klimontów

fizycznogeograficzne, charakterystyczne dla Wyżyny Sandomierskiej można spotkać na obszarze gminy Klimontów. Krajobraz pokryty jest gęstą siecią dolin i wąwozów lessowych stanowiących dopełnienie doliny Koprzywianki będącej dominantą kraj obrazotwórczą doliny. Wysoka wartość krajobrazowa przedstawiają sobą zwłaszcza wąwozy wyerodowane w lessowych pokrywach występujące zwłaszcza w miejscowości Konary. Wysokość względna, ponad dna dolin, wynosi 20-50 m n.p.m. Doliny głównych rzek występują na wysokości 200 m n.p.m. i są stosunkowo szerokie; szerokość dna doliny Koprzywianki wynosi 200-1500 m (najszersza jest w okolicy Klimontowa i Nawodzie). Różnica wysokości względnej w obrębie Gminy wynosi 120 m, od 170 m n.p.m. w dolinie Koprzywianki (wieś Rybnica) do 290 m n.p.m. w okolicy Konar i Nawodzie. Obszar Gminy leży w całości w dorzeczu rzeki Koprzywianki, lewego dopływu Wisły. Dużą atrakcją krajobrazową stanowią kompleksy stawów rybnych, największe w Ułanowicach i Rybnicy. Do walorów krajobrazowo-przyrodniczych zaliczyć należy park krajobrazowy z XIX w. w Górkach przy Zespole Pałacowym z ciekawymi gatunkami drzew, pozostałości parku krajobrazowego XIX w. w Pęczowie zlokalizowanego przy tamtejszym zespole dworskim pochodzącym z tego samego okresu oraz park dworski krajobrazowy również z XIX w. w Byszowie. Na terenie w Klimontowie, Byszowie, Nowej Wsi, Górkach.

źródło: www.klimonto.net

Formy ochrony przyrody na terenie gminy Klimontów

Lp.	RODZAJ OBSZARU/OBIEKTU CHRONIONEGO	OBSZAR/OBIEKT CHRONIONY
1	obszar chronionego krajobrazu	Jeleniowsko-Staszowski obszar chronionego krajobrazu
2	obszar natura 2000	Ostoja Żyznów PLH260036
3	Pomniki przyrody:	klon jesionolistny w miejscowości Byszów (Nr 436 w rej. RDOŚ) lipa drobnolistna w miejscowości Olbierzowice (Nr 437 w rej. RDOŚ) Lipa drobnolistna w miejscowości Klimontów (Nr 546 w rej. RDOŚ) dąb szypułkowy w miejscowości Byszów (Nr 547 w rej. RDOŚ) dąb szypułkowy w miejscowości Byszów (Nr 549 w rej. RDOŚ) sosny czarne (2 szt.) w miejscowości Górki Klimontowskie (Nr 551 w rej. RDOŚ) buk pospolity w miejscowości Górki Klimontowskie (Nr 552 w rej. RDOŚ) topola biała w miejscowości Górki Klimontowskie (Nr 553 w rej. RDOŚ) "Aleja modrzewia europejskiego" (44 szt.) w miejscowości Nowa Wieś (Nr 554 w rej. RDOŚ) lipa drobnolistna w miejscowości Klimontów (Nr 647 w rej. RDOŚ) Klon pospolity w miejscowości Klimontów (Nr 648 w rej. RDOŚ) lipa drobnolistna w miejscowości Górki Klimontowskie (Nr 687 w rej. RDOŚ) dąb szypułkowy "Czesław" w miejscowości Beradz (Nr 813 w rej. RDOŚ)

Realizacja zadań zapisanych w niniejszym dokumencie nie będzie miała negatywnego wpływu na większość gatunków zwierząt. Specyficzna sytuacja występuje w odniesieniu do gatunków (często rzadkich i chronionych), które dostosowały się do życia w warunkach typowych dla miejscowości wiejskich i wykorzystują istniejące budynki jako miejsca rozrodu. Dotyczy to w szczególności ptaków, które zakładają gniazda w obrębie budynków (jaskółki, jerzyki, rudziki, szpaki), a także nietoperzy, które bardzo często wykorzystują nieużytkowane części obiektów budowlanych jako miejsce odpoczynku i których wszystkie gatunki są chronione. Realizacja w takich obiektach prac remontowych związanych z termomodernizacją

w nieodpowiednich okresach i bez poszanowania odpowiednich przepisów w tym zakresie, powodować może niszczenie lęgów lub też zabijanie osobników młodocianych. Dodatkowo przeprowadzone prace remontowe powodować mogą, że dane obiekty nie będą nadawały się do wykorzystania przez występujące tam wcześniej gatunki, gdyż przeprowadzone zmiany uniemożliwią założenie gniazd. Biorąc pod uwagę charakter obiektów, które są potencjalnymi źródłami niskiej emisji (duży udział budynków, wiele budynków starych), oraz fakt, że okres lęgowy ptaków jest w zasadzie najlepszym czasem do przeprowadzania prac remontowych na wolnym powietrzu (wiosna, lato), lokalnie wystąpić może negatywne oddziaływanie na ww. gatunki ptaków. W związku z powyższym przy przeprowadzeniu prac polegających na termomodernizacji należy zastosować się do następujących zasad:

- prace powinny być tak prowadzone, aby uniknąć występowania negatywnego oddziaływania na gatunki chronione, tzn. unikać ich płoszenia, zabijania, niszczenia siedlisk, gniazd i jaj, przenoszenia w inne miejsce,
- przed rozpoczęciem prac należy przeprowadzić rozpoznanie, czy w rejonie prowadzenia prac (także w strefie bezpośredniego oddziaływania) występują gatunki chronione na podstawie rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 12 października 2011 r. w sprawie ochrony gatunkowej zwierząt (Dz. U. Nr 237, poz. 1419),
- w przypadku stwierdzenia występowania takich gatunków konieczne jest uzyskanie właściwego zezwolenia od organu ochrony środowiska (określonego w art. 56 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz.U. 2004, nr 92, poz. 880) (RDOŚ-ia lub GDOŚ-ia – w zależności od statusu ochronnego danego gatunku), w którym określone będą terminy i warunki wykonywania prac remontowo-budowlanych, jeżeli nie jest możliwe odpowiednie dostosowanie harmonogramu i sposobu prowadzenia prac, aby uniknąć zabijania poszczególnych osobników, niszczyć ich siedliska, gniazda, jaja, lub wystąpi konieczności ich przeniesienia, lub też prowadzenia innych zakazanych działań, konieczne jest uzyskanie zgody właściwego organu ochrony środowiska (określonego w art. 56 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz.U. 2004 nr 92 poz. 880) na wykonywanie czynności zabronionych w stosunku do gatunków chronionych,

- ile jest to możliwe, po przeprowadzeniu prac remontowych w obiektach, w których wcześniej gniazdowały ptaki należy umożliwić im dalsze gniazdowanie. Jeżeli nie będzie to możliwe, należy dążyć do zapewnienia odpowiednich miejsc zastępczych (np. budek lęgowych) w rejonie remontowanego budynku tak, aby skompensować utracone miejsca siedliskowe dla danych gatunków. Charakter zastosowanych miejsc zastępczych, ich lokalizacja, parametry techniczne i zagęszczenie powinna być dobrana odpowiednio do preferencji gatunków, które występowały tam wcześniej.

3.3. Strefa przestrzenna

Na elementy charakterystyki sfery przestrzennej w niniejszej diagnozie składają się gospodarka wodno – ściekowa, sieć gazowa i elektryczna, ciepłownictwo, transport drogowy i kolejowy, rolnictwo oraz obiekty zabytkowe w Gminie Klimontów.

GOSPODARKA WODNO – ŚCIEKOWA

Gmina Klimontów charakteryzuje się słabo rozwiniętym systemem zaopatrzenia w wodę. Na jej terenie eksploatowany jest obecnie wodociąg grupowy „Klimontów”, zaopatrujący w wodę miejscowości Klimontów, Górki, Nowa Wieś, Szymanowice Dolne, Szymanowice Górne oraz sieć wodociągowa zasilana z systemów wodociągowych eksploatowanych na obszarach sąsiednich gmin Lipnik i Bogoria, Iwaniska z której zaopatrywani są odbiorcy w miejscowościach Grabina, Goźlice, częściowo Nowa Wieś, Beradz- Płaczkowice.

W wieloletniej perspektywie zakłada się, że wszystkie miejscowości na terenie gminy Klimontów zaopatrywane będą w wodę w sposób zorganizowany tzn. będą korzystać z istniejących lub projektowanych systemów wodociągowych.

Obecny stan przedstawia się następująco:

L.p.	SOŁECTWO	Długość sieci wodociągowej w km	Liczba przyłączy
1.	Klimontów	14,3	594
2.	Beradz	3,3	29
3.	Byszów	5,5	51
4.	Goźlice	7,4	80
5.	Górki	5,9	37
6.	Góry Pęczowskie	4,0	29
7.	Grabina	5,0	32
8.	Krobelice	4,1	33

9.	Nasławice	1,6	19
10.	Nawodzice	4,2	11
11.	Nowa Wieś	11,4	105
12.	Pęchów	9,8	105
13.	Płaczkowice	1,2	9
14.	Pokrzywianka	7,7	46
15.	Rogacz	1,6	28
16.	Rybnica	2,2	5
17.	Szymanowice Dolne	5,8	49
18.	Szymanowice Górne	1,8	26
19.	Zakrzów	5,7	44
20.	Olberzowice	7,2	38
21.	Konary i Konary Kolonia	15,1	79
	RAZEM:	124,8	1 449

Źródło: UG Klimontów, 2016 r.

Wodociąg komunalny „Klimontów” zasilany z ujęcia wody w Górkach zaopatruje w wodę Klimontów, Górki, Nowa Wieś, Szymanowice Dolne, Szymanowice Górne. Niewielka rezerwa wydajności ujęcia wody w Górkach pozwala, po odpowiedniej rozbudowie istniejącej sieci wodociągowej, na doprowadzenie wody do najbliższych położonych miejscowości. Wykonane badania hydrogeologiczne wykazały brak na obszarze gminy Klimontów odpowiednich zasobów wód podziemnych, które można by wykorzystać do zaopatrzenia w wodę pitną miejscowości pozbawionych sieci wodociągowej. W tej sytuacji jedyną możliwością zaopatrzenia w wodę miejscowości położonych poza zasięgiem systemu wodociągowego istniejącego na obszarze gminy jest wykorzystanie zasobów wód podziemnych eksploatowanych w gminach ościennych. Z możliwości tej korzystają już miejscowości: Goźlice, Grabina, częściowo Nowa Wieś, Beradz - Płaczkowice.

Źródłem zaopatrzenia w wodę pozostałych miejscowości na obszarze gminy Klimontów może być ujęcie wody podziemnej w miejscowości Wiązownica na terenie gminy Staszów będące własnością Kopalni i Zakładów Chemicznych Siarki „Siarkopol” w Grzybowie i posiadające odpowiednią rezerwę wydajności. Z ujęcia tego na potrzeby gminy Klimontów może być dostarczana woda w ilości 30 m³/h. Zaopatrzenie w wodę gminy Klimontów z ujęcia wody w Wiązownicy wymagało będzie budowy rurociągu dosyłowego od ujęcia do Górek oraz rozdzielczej sieci wodociągowej doprowadzającej wodę do poszczególnych miejscowości gminy. Budowa sieci wodociągowej powinna być realizowana w pierwszej kolejności w tych miejscowościach, w których występują okresowe braki wody lub woda jest bardzo złej

jakości. Jako alternatywne źródło zaopatrzenia w wodę pitną gminy Klimontów może być również brany pod uwagę zbiornik wody na rzece Koprzywniance, w miejscowości Szymanowice. Podejmowanie wody z tego źródła wymagało będzie jednak kosztownego uzdatniania. Wraz z rozbudową systemu zaopatrzenia w wodę powinna postępować również budowa poszczególnych grupowych systemów kanalizacji sanitarnej.

Poniżej zestawienie tabelaryczne dot. % ogółu mieszkańców gminy Klimontów korzystających z poszczególnych sieci, według danych Urzędu Statystycznego w Kielcach, na przestrzeni lat 2012-2014.

Gmina Klimontów				Powiat sandomierski
Ludność - % ogółu ludności korzystająca z instalacji	2012 r.	2013 r.	2014 r.	2014 r.
Wodociągowej	41,8	41,8	55,9	87,1
Kanalizacyjnej	23,7	23,7	24,3	35,3
Gazowej	7,8	7,9	8,0	52,6

Źródło: *Urząd Statystyczny w Kielcach, 2015 r.*

System kanalizacji sanitarnej na terenie Klimontowa, z komunalną, mechaniczno – biologiczną oczyszczalnią ścieków obejmuje swoim zasięgiem jedynie część tej miejscowości. Przepustowość oczyszczalni wynosząca 400 m³/d obecnie wykorzystana jest w połowie. Istnieją, więc warunki do rozbudowy tego systemu w oparciu o istniejącą oczyszczalnię. Zakłada się przyłączenie do systemu kanalizacji sanitarnej eksploatowanego na terenie Klimontowa następujących miejscowości położonych w zlewni Koprzywnianki, powyżej istniejącej oczyszczalni ścieków: Adamczowice, Beradz, Grabina, Góry Pęczowskie, Pęczów, Klimontów (8 przyłączy), Nowa Wieś, Płaczkowice, Pokrzywianka, Szymanowice Dolne.

Zakłada się, że z uwagi na trudne warunki terenowe występujące na obszarze gminy Klimontów, charakteryzujące się bardzo urozmaiconą rzeźbą i zróżnicowanym układem wysokościowym, planowane ciągi kanalizacyjne w dużej części będą kanalizacją grawitacyjno - tłoczną z pompowniami sieciowymi.

Na terenach o zabudowie rozproszonej, niskiej intensywności, pozbawionej cieków powierzchniowych o przepływach umożliwiającym odprowadzanie oczyszczonych ścieków

z oczyszczalni, zakłada się możliwość odprowadzania ścieków bytowo - gospodarczych do szczelnych, bezodpływowych zbiorników, a następnie ich odwożenie specjalistycznym transportem asenizacyjnym do najbliższych punktów zlewnych przy oczyszczalniach ścieków. Na terenach położonych poza strefami ochronnymi ujęć wody i posiadających właściwe warunki gruntowo - wodne, dopuszcza się możliwość rozsączkowania ścieków w gruncie, po ich uprzednim oczyszczeniu w osadniku.

Długość sieci kanalizacji sanitarnej w gminie Klimontów:

L.p.	SOŁECTWO	Długość sieci kanalizacyjnej w km	Liczba przyłączy
1.	Klimontów	18,2	527
2.	Górki	5,9	32
3.	Szymanowice Górne	1,8	26
	RAZEM:	25,9	585

Źródło: UG Klimontów, 2016 r.

Poniżej dane dot. eksploatacji sieci wodociągowej przez gospodarstwa domowe na terenie gminy Klimontów. Można zaobserwować wzrost takiej eksploatacji na przestrzeni ostatnich lat i w 2015 r. wskaźnik ten wyniósł 90,6 dam³.

Obszar	eksploatacja sieci wodociągowej - gospodarstwa domowe					
	2010 [dam ³]	2011 [dam ³]	2012 [dam ³]	2013 [dam ³]	2014 [dam ³]	2015 [dam ³]
Powiat sandomierski	1 753,6	1 838,5	1 900,2	1 818,1	1 770,9	1 899,0
Klimontów	55,6	74,9	79,8	79,9	81,7	90,6

Źródło: Główny Urząd Statystyczny/Bank Danych Lokalnych

Podobny wzrost można dostrzec w zużyciu wody na mieszkańca, gdzie od 2010 r. następuje regularna wyżka i w 2015 r. zużycie to wyniosło 12,5 m³ na mieszkańca gminy Klimontów, podczas gdy dla porównania wskaźnik ten dla obszaru powiatu sandomierskiego wyniósł 38,1 m³.

Obszar	zużycie wody na 1 mieszkańca					
	2010	2011	2012	2013	2014	2015
	[m ³]	[m ³]	[m ³]	[m ³]	[m ³]	[m ³]

Powiat sandomierski	38,0	40,1	53,6	36,3	37,5	38,1
Klimontów	7,6	10,0	10,7	10,7	11,0	12,5

Źródło: Główny Urząd Statystyczny/Bank Danych Lokalnych

SIEĆ GAZOWA

Zakłada się, że w wieloletniej perspektywie wszystkie miejscowości na obszarze gminy Klimontów będą mogły korzystać z gazu sieciowego. Możliwość taką stwarza przecinający południową część gminy magistralny gazociąg wysokiego ciśnienia 250 mm Sandomierz - Grzybów oraz wybudowana przy tym gazociągu, w rejonie miejscowości Szymanowice Dolne, stacja redukcyjno - pomiarowa I-go stopnia o przepustowości 3.000 Nm³/h.

Obecnie istniejący na terenie gminy system gazowniczy, zasilany z tej stacji, doprowadzony jest jedynie do Klimontowa. W celu osiągnięcia założonego celu, planuje się rozbudowę istniejącego systemu gazowniczego w oparciu o opracowany Program gazyfikacji gminy Klimontów i okolic.

Przy rozbudowie sieci gazociągów na obszarze gminy zakłada się wykorzystanie istniejących gazociągów o większych przekrojach, pełniących funkcje sieci przesyłowej. Zgodnie z opracowanym Programem gazyfikacji, zakłada się rozbudowę ciągu redukcyjno - pomiarowego w istniejącej stacji redukcyjnej gazu do przepustowości 4.500 Nm³/h i przesył gazu za pośrednictwem gazociągów planowanych na obszarze gminy Klimontów do miejscowości położonych na terenach sąsiednich gmin: Osiek, Bogoria, Iwaniska, Lipnik i Samborzec.

ENERGIA ELEKTRYCZNA

Podstawowym Głównym Zasilaniem gminy w energię elektryczną jest GPZ 110/15 Klimontów oraz GPZ 110/15 Opatów.

Obszar gminy obsługiwany jest w zakresie elektroenergetyki przez Rzeszowski Zakład Energetyczny S.A. - Rejon Energetyczny w Staszowie przy ul. Krakowskiej 44. W Klimontowie znajduje się Posterunek Energetyczny, który dokonuje przeglądów, konserwacji i remontu

oraz budowy urządzeń elektroenergetycznych średniego i niskiego napięcia, oraz Pogotowie Energetyczne usuwające bieżące awarie. W ostatnich latach w wielu miejscowościach gminy przeprowadzona była reelektryfikacja sieci elektroenergetycznych w wyniku której dobudowano stacje transformatorowe, sieci średniego i niskiego napięcia, przeprowadzono również remont kapitalny sieci niskiego napięcia oraz wymieniono transformatory na jednostki o większej mocy.

Na terenie gminy występują jeszcze miejscowości, w których odbiorcy otrzymują energię elektryczną o zaniżonych parametrach napięciowych, które wymagają reelektryfikacji tj. dobudowy stacji transformatorowych, sieci średniego i niskiego napięcia w celu poprawy warunków zasilania.

CIEPŁOWNICTWO

W siedliskach zagrodowych i zabudowie mieszkaniowej dominuje ogrzewanie piecowe. Część budynków mieszkalnych posiada instalacje centralnego ogrzewania zasilane z własnych kotłowni opalanych paliwem stałym, rzadziej gazem. Większe źródła ciepła istnieją w obiektach usługowych i użyteczności publicznej. Istniejący na obszarze gminy system gazowniczy oraz możliwości jego rozbudowy, stwarzają warunki do szerokiego wykorzystania do celów grzewczych paliwa gazowego, które pozwoli na znaczne ograniczenie emisji pyłów i szkodliwych gazów występującej w kotłowniach opalanych paliwami stałymi.

Biorąc pod uwagę stan zainwestowania gminy i brak zespołów zabudowy wymagających dostawy większych ilości ciepła do celów grzewczych i przygotowania ciepłej wody użytkowej, nie zachodzi potrzeba tworzenia na jej terenie zorganizowanych systemów ciepłowniczych. Zakłada się natomiast sukcesywną modernizację większych kotłowni istniejących przede wszystkim w obiektach użyteczności publicznej, opalanych paliwem stałym (węgiel, koks), polegającą na wymianie jednostek kotłowych na wysoko sprawne kotły opalane gazem lub olejem opałowym. Zakłada się również, że wraz z planowaną rozbudową systemu gazowniczego, obecnie powszechnie stosowany w zabudowie mieszkaniowej i zagrodowej do celów grzewczych opał stały, zastępowany będzie paliwem gazowym.

Źródło: www.zdp.sandomierz.info

Układ drogowy w gminie Klimontów przedstawia się następująco:

drogi krajowe:

- droga Radom-Rzeszów Nr 9E -371
- ilość km na terenie gminy – 10,700
- stan techniczny - dobry

drogi wojewódzkie:

- droga Iwaniska – Klimontów - Koprzywnica – Ciszycyca nr 758
- ilość km na terenie gminy – 15,385
- stan techniczny - dobry

drogi powiatowe:

- ilość km na terenie gminy – 56,140 w tym:
- o nawierzchni twardej – 40,756 km
- o nawierzchni bitumicznej - 40,0 km
- o nawierzchni kamiennej (ulepszonej) – 1,7 km
- o nawierzchni gruntowej – 14,6 km

drogi gminne:

- ilość km na terenie gminy – 90,550 w tym:
- o nawierzchni asfaltowej – 37,600 km

- o nawierzchni utwardzonej (mieszanki sortowane, niesortowalne, tłuczeń) - 32,400 km
- drogi gruntowe, dojazdowe do pól – 20,550 km

W Klimontowie w kontekście komunikacji zbiorowej brak jest linii kolejowych i dworców PKS, funkcjonuje natomiast prywatna komunikacja – 4 przewoźników.

ROLNICTWO

W Gminie Klimontów występują korzystne dla rozwoju rolnictwa warunki klimatyczne, a także dobre gleby:

- + grunty orne - 6964,9522 ha,
- + sady - 347,5062 ha
- + łąki - 644,0264 ha
- + pastwiska - 307,2272 ha
- + grunty pod lasami - 1024,2021 ha
  - w tym lasy i grunty leśne - 982,6603 ha
- + grunty zakrzewione i zalesione - 41,5418 ha
- + grunty pod wodami - 66,7188 ha
  - w tym: wody stojące - 8,0039 ha
  - wody płynące - 38,9721 ha
  - rowy - 19,7878 ha
  - zalew – 54 ha
  - kąpielisko - 1.4 ha

Poniżej tabele z wykazem klas bonitacyjnych gruntów ornych, sadów, łąk i pastwisk.

	Klasa bonitacyjna							
	I	II	IIIa	IIIb	IVa	IVb	V	VI
Grunty orne	443,5800	1691,6871	1999,0375	776,5235	887,4251	664,4802	402,5413	99,6775
Sady	38,6300	107,8285	97,5707	28,6263	38,0205	23,2992	12,6850	0,8460

	Klasa bonitacyjna					
	I	II	III	IV	V	VI
Łąki	0,5600	112,4319	298,4053	170,2537	48,5977	13,7778
Pastwiska	0,5300	18,5616	79,7535	92,9350	51,9703	63,4768

Źródło: Strategia Rozwoju Gminy Klimontów na lata 2008-2015.

ZABYTKI

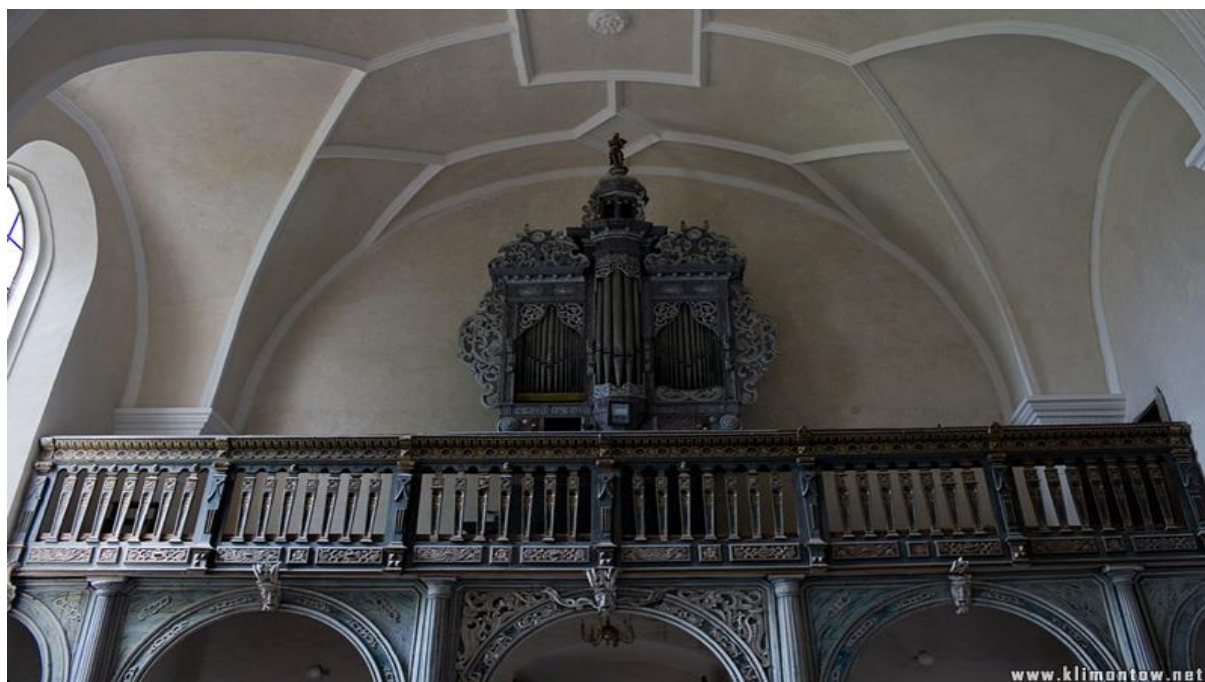
W obszarze dóbr kultury i zabytków gmina Klimontów posiada kilka bardzo cennych obiektów. W pierwszej kolejności są to zabytkowe kościoły:

KOŚCIÓŁ ŚW. JACKA I KLASZTOR PODOMINIKAŃSKI W KLIMONTOWIE

Kościół św. Jacka z lat 1617 - 1620, wzniesiono w tradycji gotyckiej, o ściennie filarowej konstrukcji wnętrza ze współczesnymi elementami. Kościół jest jednonawowy, bezwieżowy, otynkowany, z wąskimi wysokimi oknami z fasadą zakończoną ozdobnym szczytem i murami gzymsowanymi. Sklepienie z geometryczną sztukaterią. Nawa na rzucie prostokąta, o czterech przęsłach z pseudotranseptem, przez co plan kościoła zbliżony jest do krzyża.

Prezbiterium węższe, przy nim od północy piętrowa przybudówka mieszcząca schody na piętro klasztoru i za nią zakrystia. Na ścianie elewacji południowej znajduje się malowidło "Ogród oliwny". Wewnątrz świątyni jest pięć portali kamiennych z I połowy XVII wieku. W skarbczyku polichromia z przełomu XVII i XVIII wieku. Od zachodniej strony nawy chór muzyczny wraz z organami. Chór jest późnorenesansowy z około 1620 - 1630, drewniany. Ołtarzy jest osiem, w tym siedem w nawie, sześć ustawionych parami po obydwu stronach nawy, rokokowych z lat 1780 - 1781, ozdobionych rzeźbami, głównie świętych zakonu dominikańskiego. Główny św. Jacka wczesnobarokowy z około 1650 roku. Ambona i trzy konfesjonały są rokokowe, z około 1780 roku. Skrzydło południowe oraz parterowe ramiona krużganku przykryte pulpitowo. Całość kryta czerwoną dachówką. W klasztorze zachowało się kilka portali późnorenesansowych i wczesnobarokowych profilowanych. Między innymi z krużganku do wschodniego przęsła nawy kościoła - arkadowy, boniowany z główkami aniołów, w nim drzwi drewniane z wieku XVII, malowane w kratę z rozetami; z piętra krużganku na schody przy zakrystii - arkadowy z rozetami. Na piętrze skrzydła zachodniego i południowego – drewniane wczesnobarokowe.

KOŚCIÓŁ ŚW. JACKA I KLASZTOR PODDOMINIKAŃSKI W KLIMONTOWIE

Barokowa Kolegiata - z lat 1643- 1650, p. w. św. Józefa - ufundowana przez Kanclerza Jerzego Ossolińskiego, wzniesiona na planie elipsy według projektu architekta włoskiego Wawrzyńca Senesa (obecnie kościół parafialny), będąca jedną z najoryginalniejszych budowli

XVII wieku w Polsce, usytuowana jest na niewielkim pagórku na północny zachód od rynku, a kilkaset metrów od klasztoru.

KOLEGIATA PW. ŚW. JÓZEFA, ŹRÓDŁO: WWW.WIKIPEDIA.PL

Otacza ją prostokątny cmentarz, na który wiodą dwie bramy; mniejsza od południa, większa główna od zachodu. Przy południowo zachodnim krańcu cmentarza znajduje się dworek infułatów. Korpus świątyni wzniesiony na rzucie wpisanej w wielobok elipsy z centralną eliptyczną nawą. Trzy kondygnacje wież oddzielone są gzymsami. Przyziemia na narożach rustykowane, ze spiętrzonymi oknami - prostokątnym i kwadratowym w związanych, uszatyh obramieniach. Południowa i północna elewacja obejścia nawy jest trójosiowa

z wtopionymi pilastrami. Od frontu na fryzie data ukończenia kopuły - 1732 rok. W latarni sześć okien arkadowych. Po jednym oknie w zakrystii i skarbcu w uszatyh obramieniach. Wewnątrz nawa nakryta lekko spłaszczoną kopułą na wysokim bębnie z latarnią. W południowo - zachodnim kolistym pomieszczeniu kręcone schody prowadzą na emporę i wieżę, przez pomieszczenia południowo – wschodnie przejście do zakrystii. Chór muzyczny jest rokokowy, z około 1779-1787. Organy rokokowe, z tegoż czasu co chór, zwieńczone figurami króla Dawida z harfą i aniołami. Ołtarze są cztery. Główny - św. Józefa, rokokowy, kolumnowy, złożony, sprzed 1758 roku z dużym obrazem patrona kościoła z Dzieciątkiem z rzeźbami św. Antoniego, Jana Kantego i aniołów. Dwa ołtarze w ścianach bocznych obejścia; od północy - Zbawiciela Ukrzyżowanego, od południa - Zwiastowania Najświętszej Marii Panny, duże obrazy w ramach złożonych. Ambona jest rokokowa z sprzed 1758 roku. Dzwon z herbem Dębno z 1532 roku.

Opisane powyżej kościoły należą do głównych atrakcji historyczno-kulturowych gminy Klimontów. Należy jednak podkreślić, że obszar gminy obfituje też w inne, wskazane poniżej atrakcje turystyczne o znaczeniu historycznym i kulturowym. Zalicza się do nich:

Klimontów - Synagoga z 1851 roku - murowana, powstała we wschodniej części miasta, tworzącej dzielnicę żydowską, przy niewielkim placu tuż obok rynku. Budowla orientowana ku wschodowi została wzniesiona z cegły w formie prostopadłościanu, przykryto ją niskim dachem namiotowym.

Klimontów - Kapliczka św. Józefa - od strony zachodniej, poza terenem kościelnym (przy banku), z około 1780 roku. Murowana z cegły i ciosu na rzucie kwadratu, otwarta czterema arkadami filarowymi. Sklepią krzyżowo, nakryta daszkiem czterospadowym. Wewnątrz znajduje się późnobarokowa kamienna rzeźba św. Józefa z Dzieciątkiem, wykonana po 1776 roku, na wysokim postumencie. Kapliczka stoi na placu dawnego schroniska dla starców, wybudowanego jeszcze przez Jerzego Ossolińskiego.

Klimontów - Figurka Matki Boskiej na cokole - w ogrodzie, od południowej strony kościoła, jej wykonanie datowane jest na 1850.

Klimontów - Pomnik Powstańców 1863 roku - tuż przy głównym wejściu na cmentarz. Wystawiony kosztem klimontowian w 1924 r., na cześć powstańców poległych w bitwach w pobliżu Klimontowa.

Goźlice - kościół pw. Wniebowzięcia NMP – pierwotnie romański, z XIII w., rozbudowany ok poł. XV w. oraz w latach 1620 – 1636, spalony w 1915 roku, restaurowany i rekonstruowany po 1920r. oraz w latach 1946 – 1948; w kaplicy południowej znajduje się nagrobek kasztelana sandomierskiego Hieronima Ossolińskiego z 1576r

Górki Klimontowskie - pałac Ledóchowских - z początku XIX wieku, przebudowany w roku 1896 r. przez Władysława Markoniego.

Ossolin - niegdyś miasto, **pozostałości zamku Ossolińskich** z lat 1633-1635, z zachowanymi resztkami fundamentów oraz potężną arkadą mostu łączącego niegdyś pałac z przeciwległym wzgórzem, oraz kaplica podziemna zwana Betlejemską z 1640 roku, zbudowana na rzucie zbliżonym do trójkąta, nakryta nadziemnym kopcem, na który sprowadzano ziemię z miejsca narodzin Chrystusa -Betlejem.

Konary - wąwozy lessowe oraz **ruiny zamku z XIV w.**, nazywany "wejściem do piekła".

Góry Pęczowskie - cmentarz legionistów, na którym pomnik odsłaniał 8 IX 1929 r., sam Prezydent Ignacy Mościcki.

Pęczów - zespół dworski, dwór murowany z XIX wieku.

Do cennych walorów krajobrazowo-przyrodniczych znajdujących się na terenie gminy Klimontów zaliczyć należy XIX wieczną **aleję kasztanową prowadzącą z Klimontowa do Górek Klimontowskich** oraz **dworski park krajobrazowy w Byszowie** - również z XIX wieku. Dodatkowo bardzo ważnym atutem rekreacyjno-turystycznym gminy Klimontów jest **Zbiornik wodny Szymanowice**, bardzo młody – powstał w 2003 r. Jego powierzchnia wynosi 51 ha, zaś głębokość do 4 metrów. Po napełnieniu wodami rzeki Koprzywianki w roku 2003, został wydzierzawiony Polskiemu Związkowi Wędkarskiemu. Od września 2004 jest systematycznie zarybiany, zaś w maju 2005 został udostępniony do wędkowania. Obecnie zbiornik jest dorybiany różnorodnymi gatunkami ryb m.in. karpem, karasiem złocistym, linem, jaziem, płocią, szczupakiem, a nawet pstrągiem tęczowym. W pierwszym roku użytkowania zastąpił w środowisku wędkarskim dzięki okazałym okoniom i przepięknym karasiom srebrzystym, które prawdopodobnie znalazły się w nim dzięki fali powodziowej. W 2007r. rekultywowano i udostępniono turystom kąpielisko przy zalewie w Szymanowicach o pow. 1,45ha. Należy podkreślić, że zbiornik ten jest niezwykle malowniczo położony i przepięknie wkomponowany w krajobraz doliny, w której płynie rzeka Koprzywianka. Od strony wschodniej jest oparty linią brzegową o las, zaś strona zachodnia zamknięta wysokim

wałem od strony wody zabezpieczonym płytą betonową. Dojazd do zbiornika biegnie drogą asfaltową w kierunku Szymanowic, po wcześniejszym zjeździe z drogi międzynarodowej nr 9 Rzeszów - Warszawa.

Wskazane powyżej walory krajobrazowe, liczne zabytki oraz świetna baza rekreacyjna oparta na powstałym zbiorniku wodnym „Szymanowice” świadczą o wysokiej atrakcyjności turystycznej gminy Klimontów, która powinna zdynamizować działania celem wypromowania atrakcyjnego produktu turystycznego zwiększającego dochody mieszkańców oraz promującego ten teren.

3.4 Strefa społeczna

Na elementy charakterystyki sfery społecznej w niniejszej diagnozie składają się liczba mieszkańców, mieszkalnictwo, oświata i sport, kultura i sztuka, turystyka, opieka zdrowotna i opieka społeczna oraz przestępczość na terenie Gminie Klimontów.

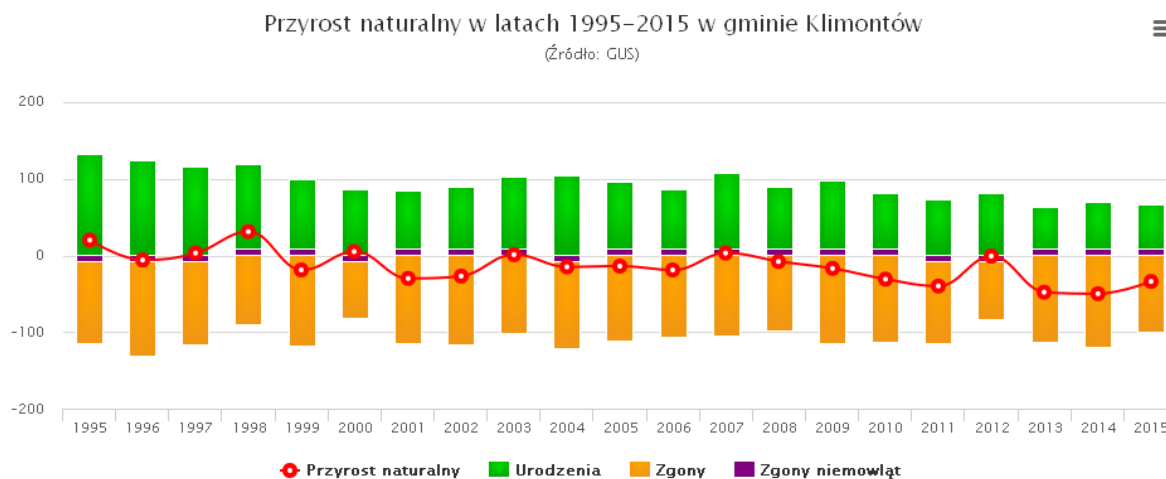
LICZBA MIESZKAŃCÓW

Według danych Urzędu Gminy Klimontów za 2015 r. na terenie gminy jest 8 468 mieszkańców, z czego 50,1% stanowią kobiety, a 49,9% mężczyźni. W latach 2002-2016 liczba mieszkańców zmalała o 5,5%. Średni wiek mieszkańców wynosi 40,2 lat i jest nieznacznie mniejszy od średniego wieku mieszkańców województwa świętokrzyskiego oraz porównywalny do średniego wieku mieszkańców całej Polski.

KLIMONTÓW - DANE	Rok 2013	Rok 2014	Rok 2015
Ogółem	8435	8547	8468
Kobiety	4214	4270	4240
Mężczyźni	4221	4277	4228
Wiek 0-17 lat	1620	1591	1535
Wiek 18-65 lat	5586	5686	5641
Wiek 65+	1229	1270	1292
Urodzenia żywe	65	58	64
Zgony	112	119	99

Źródło: UG Klimontów, 2016 r.

Gmina Klimontów ma ujemny przyrost naturalny wynoszący -34. Odpowiada to przyrostowi naturalnemu -4,1 na 1000 mieszkańców gminy Klimontów. W 2015 roku urodziło się 64 dzieci, w tym 54,5% dziewczynek i 45,5% chłopców. Średnia waga noworodków to 3 344 gramów.

Źródło: www.polskawliczbach/klimontow.pl

Zgodnie z poniższym zestawieniem, liczba ludności przypadająca na 1 km² w gminie Klimontów wynosi 83 w 2015 r. i w stosunku do lat ubiegłych liczba ta ciągle maleje. W porównaniu do obszaru całego powiatu sandomierskiego liczba ta w 2015 r. wynosiła 117.

Nazwa	ludność na 1 km ²					
	2010	2011	2012	2013	2014	2015
	[osoba]	[osoba]	[osoba]	[osoba]	[osoba]	[osoba]
Powiat sandomierski	120	120	119	118	118	117
Klimontów	86	86	85	85	84	83

Źródło: Główny Urząd Statystyczny / Bank Danych Lokalnych.

Analizując dane pod kątem grup wiekowych mieszkańców gminy Klimontów zauważalny jest niekorzystny trend demograficzny, jakim jest starzenie się społeczeństwa przy jednoczesnym, stopniowym wyludnianiu się obszaru. W 2015 r. liczba osób w wieku przedprodukcyjnym, tj. w przedziale wiekowym 0-14 lat, wynosiła 1 220, gdzie w 2010 r. liczba ta wynosiła 1 445. Podobny trend zauważalny jest także w skali całego powiatu sandomierskiego. Analogicznie, zmniejsza się liczba osób w wieku produkcyjnym, tj.

w przedziale wiekowym 15-59 kobiety i 15-64 mężczyźni, gdzie w 2015 r. wynosiła ona 5 438 zaś w 2010 r. 5 616, zgodnie z poniższymi tabelami.

Nazwa	w wieku przedprodukcyjnym - 14 lat i mniej					
	ogółem					
	2010	2011	2012	2013	2014	2015
	[osoba]	[osoba]	[osoba]	[osoba]	[osoba]	[osoba]
Powiat sandomierski	11 939	11 574	11 362	11 090	10 897	10 687
Klimontów	1 445	1 400	1 353	1 289	1 250	1 220

Źródło: Główny Urząd Statystyczny / Bank Danych Lokalnych.

Nazwa	w wieku produkcyjnym: 15-59 lat kobiety, 15-64 lata mężczyźni					
	ogółem					
	2010	2011	2012	2013	2014	2015
	[osoba]	[osoba]	[osoba]	[osoba]	[osoba]	[osoba]
Powiat sandomierski	54 167	53 657	53 215	52 652	52 094	51 571
Klimontów	5 616	5 564	5 568	5 549	5 502	5 438

Źródło: Główny Urząd Statystyczny / Bank Danych Lokalnych.

Sukcesywnie wzrasta natomiast liczba osób w wieku poprodukcyjnym, gdzie w 2015 r. stanowiła ona 1 614, zaś w 2010 r. 1 557. Jednakowa tendencja widoczna jest na obszarze powiatu sandomierskiego, co wyraźnie wskazuje na proces starzenia się mieszkańców.

Nazwa	w wieku poprodukcyjnym					
	ogółem					
	2010	2011	2012	2013	2014	2015
	[osoba]	[osoba]	[osoba]	[osoba]	[osoba]	[osoba]
Powiat sandomierski	15 280	15 660	15 989	16 327	16 634	17 008
Klimontów	1 557	1 577	1 601	1 594	1 600	1 614

Źródło: Główny Urząd Statystyczny / Bank Danych Lokalnych.

MIESZKALNICTWO

Na podstawie danych Głównego Urzędu Statystycznego w Warszawie liczba budynków mieszkalnych ogółem w gminie wynosiła 2 389 na terenie gminy Klimontów, co w porównaniu do lat ubiegłych jest liczbą najwyższą, zgodnie z poniższymi danymi.

Nazwa	ogółem				
	2011	2012	2013	2014	2015
	[-]	[-]	[-]	[-]	[-]
Powiat sandomierski	18 594	18 646	18 722	18 785	18 819
Klimontów	2 385	2 376	2 379	2 381	2 389

Źródło: Główny Urząd Statystyczny / Bank Danych Lokalnych.

W gminie Klimontów nie ma obecnie pustostanów, budynków niezamieszkałych, gdzie dla porównania w powiecie sandomierskich takich obiektów jest 9.

Obszar	ogółem					
	2003	2005	2007	2009	2013	2015
	[-]	[-]	[-]	[-]	[-]	[-]
Powiat sandomierski	3	7	9	4	30	9
Klimontów	0	0	1	0	1	0

Źródło: Główny Urząd Statystyczny / Bank Danych Lokalnych.

W mieszkaniach zlokalizowanych na terenie gminy wzrasta poziom wyposażenia w instalacje techniczno – sanitarne, tj. ustęp spłukiwany, łazienkę, centralne ogrzewanie i gaz sieciowy, zgodnie z poniższym zestawieniem.

Obszar	ogółem							
	ustęp spłukiwany		łazienka		centralne ogrzewanie		gaz sieciowy	
	2014	2015	2014	2015	2014	2015	2014	2015
	[-]	[-]	[-]	[-]	[-]	[-]	[-]	[-]
Powiat sandomierski	21 945	21 987	21 362	21 404	19 558	19 605	13 935	13 965
Klimontów	1 957	1 966	1 883	1 892	1 551	1 560	191	192

Źródło: Główny Urząd Statystyczny / Bank Danych Lokalnych.

W 2015 r. w gminie Klimontów istniało 11 budynków socjalnych.

Obszar	mieszkania socjalne				
	mieszkania				
	2011	2012	2013	2014	2015
	[-]	[-]	[-]	[-]	[-]
Powiat sandomierski	119	151	136	138	140
Klimontów	18	18	13	12	11

Źródło: Główny Urząd Statystyczny / Bank Danych Lokalnych.

Na terenie gminy Klimontów znajduje się 5 Szkół Podstawowych (w tym 4 szkoły prowadzone przez stowarzyszenia), jedno Gimnazjum, oraz Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych w którego skład wchodzi liceum ogólnokształcące: profil humanistyczny, matematyczno-informatyczny, biologiczno-chemiczny, technikum handlowe - technik handlowiec, technikum mechaniczne technik-mechanik, technikum uzupełniające (3-letnie po ZSZ), zasadnicza szkoła zawodowa - ślusarz, uzupełniające liceum ogólnokształcące dla dorosłych-zaoczne, technikum dla dorosłych-zaoczne. Do ww. placówek uczęszczają uczniowie z terenu gminy i gmin ościennych.

Małe dzieci uczęszczają do Publicznego Przedszkola w Klimontowie oraz Przedszkola Sióstr im. Jezus w Klimontowie ul. Krakowska 1, prowadzonego przez siostry zakonne.

Poniżej, wykaz aktualnych placówek oświaty:

- Przedszkole Samorządowe w Klimontowie,
- Przedszkole Sióstr Imienia Jezus w Klimontowie,
- Publiczna Szkoła Podstawowa im. Jerzego Ossolińskiego w Klimontowie,
- Szkoła Podstawowa w Nawodzicach,
- Szkoła Podstawowa w Konarach,
- Szkoła Podstawowa w Goźlicach,
- Szkoła Podstawowa w Ossolinie,
- Gimnazjum im. Papieża Jana Pawła II,
- Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych w Klimontowie

Współczynnik solaryzacji brutto na przestrzeni lat ubiegłych wzrasta i w 2015 r. wyniósł 95,85 %, zaś niższy jest od współczynnika dla całego powiatu sandomierskiego, gdzie oscylował na poziomie 97,30 %, zgodnie z poniższym zestawienie danych GUS.

Nazwa	współczynnik skolaryzacji brutto					
	szkoły podstawowe			gimnazja		
	2013	2014	2015	2013	2014	2015
	[%]	[%]	[%]	[%]	[%]	[%]
Powiat sandomierski	96,19	93,98	89,83	97,14	96,96	97,30
Klimontów	89,31	88,03	83,77	93,60	92,19	95,85

Źródło: Główny Urząd Statystyczny / Bank Danych Lokalnych.

Liczba uczniów w poszczególnych szkołach wynosiła odpowiednio: 542 w szkołach podstawowych, co stanowiło 11,51 % uczniów całego powiatu sandomierskiego, 231 w gimnazjum, co stanowiło 10,00% uczniów powiatu sandomierskiego oraz 46 uczniów szkoły ponadgimnazjalnej w 2015 r.

Nazwa	Uczniowie szkół podstawowych					
	2010	2011	2012	2013	2014	2015
	[osoba]	[osoba]	[osoba]	[osoba]	[osoba]	[osoba]
Powiat sandomierski	4 706	4 552	4 385	4 240	4 462	4 708
Klimontów	506	480	476	468	515	542

Nazwa	Uczniowie gimnazjum					
	2010	2011	2012	2013	2014	2015
	[osoba]	[osoba]	[osoba]	[osoba]	[osoba]	[osoba]
Powiat sandomierski	2 843	2 691	2 527	2 442	2 329	2 309
Klimontów	338	329	303	278	236	231

Źródło: Główny Urząd Statystyczny / Bank Danych Lokalnych.

Nazwa	Uczniowie szkoły ponadgimnazjalnej					
	2010	2011	2012	2013	2014	2015
	[osoba]	[osoba]	[osoba]	[osoba]	[osoba]	[osoba]
Powiat sandomierski	1 753	1 683	1 694	1 712	1 626	1 562
Klimontów	95	103	99	104	74	46

Źródło: Główny Urząd Statystyczny / Bank Danych Lokalnych.

W 2014 r. wydatki na oświatę i wychowanie wyniosły 8 457 tys. zł, zaś subwencja oświatowa w gminie stanowiła 6 646,5 tys. zł.

Analizując wyniki ze sprawdzianów szkół podstawowych na terenie Gminy Klimontów opublikowanych przez Okręgową Komisję Egzaminacyjną w Łodzi za 2016 r. wynika, że w przedmiocie język polski, matematyka oraz język angielski najlepiej wypadła Szkoła Podstawowa w Nawodzicach. Najsłabsze zaś wyniki osiągnęła Szkoła Podstawowa w Konarach, zgodnie z poniższym zestawieniem.

Tabela: Wyniki ze sprawdzianu szkół podstawowych w 2016 r.

Szkoła	część 1		jęz. polski	matematyka	jęz. angielski	
	Liczba zdających	wynik %	wynik %	wynik %	Liczba zdających	wynik %
Publiczna Szkoła Podstawowa im. Jerzego Ossolińskiego w Klimontowie	56	50	59,6	40,4	56	58,8
Szkoła Podstawowa w Ossolinie	6	58,3	65,8	50,8	6	50,4
Szkoła Podstawowa w Nawodzicach	9	66,4	72,8	60,0	9	72,5
Szkoła Podstawowa w Konarach	3	40,0	51,7	28,3	3	48,3
Szkoła Podstawowa w Goźlicach	4	48,1	62,5	33,8	4	53,1

DANE: OKRĘGOWA KOMISJA EGZAMINACYJNA W ŁODZI

Jednocześnie można dokonać porównania wyników egzaminów gimnazjalnych z przedmiotów 2016 r. osiągniętych w Gimnazjum w Klimontowie. W porównaniu do wyników osiągniętych na poziomie kraju, województwa i gminy uczniowie Gimnazjum w Klimontowie osiągnęli słabsze wyniki. Z pośród przedmiotów szkolnych uczniowie najlepiej wypadli z języka polskiego, choć nadal wynik ten był niższy niż średni wynik w kraju czy województwie. Pozostałe przedmioty, tj. historia i WOS, matematyka, przedmioty przyrodnicze czy język angielski na poziomie rozszerzonym przedstawiają się na poziomie średnim, zgodnie z poniższym zestawieniem.

Tabela: Wyniki szkół z egzaminu gimnazjalnego 2016

Powiat	Gmina	SZKOŁA	Egzamin	W szkole	W gminie	W powiecie	W	W kraju	
				Liczba zdających	Wyniki egzaminów w % punktów				
SANDOMIERSKI	KLIMONTÓW	Gimnazjum w Klimontowie	Język polski	70	64	64	66	69	69
			Historia i WOS	70	53	53	54	56	56
			Matematyka	70	40	40	45	48	49
			Przedmioty przyrodnicze	70	47	47	49	52	51

			Język angielski PP	70	55	55	58	63	64
			Język angielski PR	70	34	34	38	43	45

ŹRÓDŁO: OKRĘGOWA KOMISJA EGZAMINACYJNA W ŁODZI

Na terenie gminy Klimontów działa ludowy klub sportowy LKS "Klimontowianka", który zrzesza około 100 zawodników, trampkarzy, juniorów, seniorów. Odbywają się tu najważniejsze imprezy gminne, sportowe, rekreacyjne i klub ten jest centralnym punktem dla społeczności lokalnej. W 2002 r. obchodził 50- lecie swojego istnienia. Obiekt posiada około 500 miejsc siedzących. W 2010 roku została wybudowana nowa zadaszona trybuna, na której jest ponad 300 miejsc siedzących. Odnowiono także budynek klubu. W 2013 roku po jednej ze stron boiska została położona bieżnia lekkoatletyczna. Na stadionie zostały także zainstalowane kamery. W tym samym roku obiekt doczekał się oświetlenia. Na tym obiekcie rozgrywają swoje spotkania seniorzy a także wszystkie grupy młodzieżowe i zabawy m.in. "Jarmarki". Nieopodal stadionu znajduje się "Orlik", boisko ze sztuczną nawierzchnią o wymiarach 62x30=1860 m².

LKS, Źródło: www.zielono-czerwoni.futbolowo.pl

Ww. boiska zostały wybudowane w ramach rządowego programu "**Moje Boisko - Orlik 2012**", którego założeniem jest udostępnienie dzieciom i młodzieży w całej Polsce nowoczesnej infrastruktury sportowej w celu aktywnego uprawiania sportu. Pieniądze na

budowę boisk pochodziły z Ministerstwa Sportu (333 000 zł), budżetu Urzędu Marszałkowskiego (333 000 zł) i Gminy Klimontów (371 000 zł). Obiekt ten to ogólnodostępne, bezpłatne boiska sportowe ze sztuczną nawierzchnią wraz z szatniami i zapleczem socjalnym, ogrodzone i oświetlone.

źródło: www.klimontow.pl

Według danych Urzędu Gminy Klimontów, aktualny stan infrastruktury sportowej przedstawia się zgodnie z poniższym zestawieniem.

L.p.	Miejscowość	Rodzaj (hala sportowa/boisko, itp.)
1	Klimontów	Siłownia zewnętrzna Ul. Szkolna 1
2	Klimontów	Siłownia zewnętrzna ul. Zysmana 9
3	Klimontów	Skatepark, ul. Zysmana 9
4	Klimontów	Stadion sportowy LKS Klimontowianka, ul. Zysmana 9,
5	Klimontów	Kompleks boisk „Orlik”, ul. Zysmana 9,
6	Klimontów	Hala sportowa przy Gimnazjum im. Papieża Jana Pawła II, ul. Zysmana 9,
7	Klimontów	Boisko sportowe przy Publicznej Szkole Podstawowej im. Jerzego Ossolińskiego, ul. Szkolna 1,
8	Klimontów	Siłownia Gminna, ul. Kościelna,
9	Adamczowice	Plac do gry
10	Konary	Boisko do gry przy Szkole Podstawowej
11	Goźlice	Boisko do gry przy Szkole Podstawowej

12	Ossolin	Boisko do gry przy Szkole Podstawowej
13	Pęczów	Boisko do gry
14	Śniekozy	Plac do gry

Źródło: UG Klimontów, 2016 r.

TURYSTYKA I KULTURA

W Gminie Klimontów organizowane są różnego rodzaju imprezy kulturalne, cykliczne imprezy o charakterze lokalnym, ponadlokalnym, jak również ogólnopolskim. Do niektórych z nich możemy zaliczyć: Klimontowska Majówka, Obchody rocznicy bitwy pod Konarami, Piknik Rodzinny organizowany z okazji „Dnia Dziecka”, Międzyzakładowy Puchar w Piłce Nożnej o Puchar Dziecka pod hasłem "Ofiaruj Dzieciom Wakacje" /zasięg-4 powiaty/, cykl imprez w czasie wakacji organizowany w ramach nieobozowej akcji letniej, Brunonalia, Jarmark na św. Jacka, Pożegnanie wakacji, 11 listopada - uroczystości patriotyczne przy cmentarzu legionistów w Górach Pęczowskich.

Zarówno walory krajobrazowe jak i liczne zabytki, omówione wcześniej świadczą o wysokiej atrakcyjności turystycznej Gminy.

W obszarze kultury należy podkreślić rolę **Gminnego Ośrodka Kultury w Klimontowie**, który jest głównym ośrodkiem kultury na terenie całej gminy. Prowadzone są w nim zajęcia dla dzieci i młodzieży. Ponadto, GOK sprawuje nadzór merytoryczny nad twórcami, zespołami i kołami zainteresowań z terenu Gminy Klimontów. Do stałych form pracy Ośrodka należy organizacja obchodów uroczystości, rocznic państwowych, organizacja imprez kulturalnych, rozrywkowych i sportowych dla dzieci, młodzieży, dorosłych - mieszkańców Gminy Klimontów.

		2014
	Biblioteki i filie	1
	Czytelnicy w bibliotekach publicznych	892
	Wypożyczenia księgozbioru na 1 czytelnika w woluminach	26

Źródło: Urząd Statystyczny w Kielcach, 2015 r.

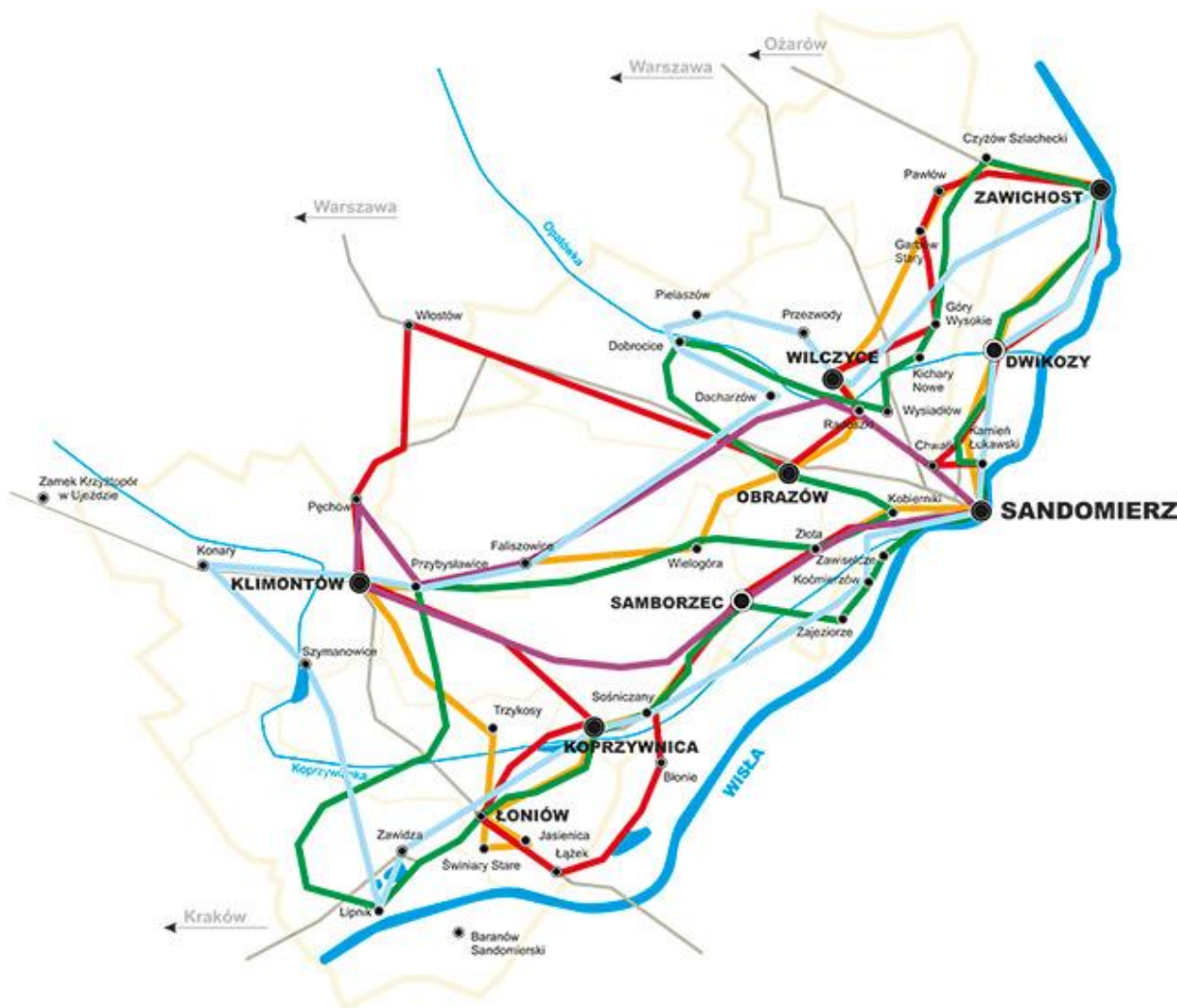
Na terenie gminy funkcjonuje jedna **Biblioteka Publiczna w Klimontowie**, z której w 2014 r. korzystało łącznie 892 czytelników.

W krajowej waloryzacji turystycznej, opracowanej jeszcze przed oddaniem do użytkowania zbiornika wodnego „Szymanowice”, cały obszar gminy Klimontów zaliczono do terenów o niewielkiej przydatności do wypoczynku, na co składa się m.in. niedobór bazy turystycznej oraz retencji wodnej o funkcji rekreacyjnej. Obecnie do podstawowych elementów zagospodarowania turystycznego można zaliczyć: wymieniony wyżej zbiornik oraz dwa piesze szlaki turystyczne: zielony Chańcza – Pielaszów i czerwony Gołoszyce – Bidaczów Stary. Dla rozwoju tej funkcji może być również wykorzystany fakt przebiegu przez obszar gminy monastycznego szlaku Cystersów (fragment Pętli Kieleckiej Małopolskiego Szlaku Cystersów – Jędrzejów, Koprzywnica, Wąchock, Sulejów), historycznego szlaku Piłsudskiego oraz szlaku z okresu II wojny światowej, regionalnego szlaku Jabłkowego (ok. 20 km).

Cała Gmina jest obszarem o korzystnych warunkach do rozwoju agroturystyki i zakwalifikowana do potencjalnego, Nadwiślańskiego Rejonu Turystyczno – Rekreacyjnego. Planując zagospodarowanie turystyczno – rekreacyjne należy jednak pamiętać, iż część gminy położona jest na obszarze podlegającym ochronie prawnej (obszar chronionego krajobrazu). Wykorzystanie zasobów naturalnych do uprawiania turystyki ekologicznej.

Przez teren Gminy przebiegają dwa piesze szlaki turystyczne: zielony Chańcza – Pielaszów i czerwony Gołoszyce – Bidaczów Stary. Dla rozwoju tej funkcji może być również wykorzystany fakt przebiegu przez obszar gminy monastycznego szlaku Cystersów (fragment Pętli Kieleckiej Małopolskiego Szlaku Cystersów – Jędrzejów, Koprzywnica, Wąchock, Sulejów), historycznego szlaku Piłsudskiego, powstałego kilka lat temu i obecnie coraz bardziej popularnego „Sandomierskiego Szlaku Jabłkowego”.

Źródło: www.szlakjablokwy.pl

Główne atrakcje w ramach **Sandomierskiego Szlaku Jabłkowego** to gospodarstwa agroturystyczne, promocja lokalnego rękodzieła, walory historyczne oraz przyrodnicze regionu sandomierskiego. 14 marca 2005 r. zostało zawarte porozumienie w sprawie utworzenia Sandomierskiego Szlaku Jabłkowego. Inicjatywę poparło szereg instytucji, m.in.: Oddział PTTK w Sandomierzu, Świętokrzyski Ośrodek Doradztwa Rolniczego, Lokalna Organizacja Turystyczna, Muzeum Okręgowe w Sandomierzu, Sandomierski Ogrodniczy Rynek Hurtowy S.A.

Szlak Jabłkowy liczy około 200 km długości, prowadząc przez wszystkie gminy powiatu sandomierskiego. Pomysłodawcy nowej oferty turystycznej wzorowali się na rozwiązaniach austriackich. Tam wzdłuż tzw. "drogi jabłkowej" powstały: winiarnie, restauracje, gospodarstwa agroturystyczne. Dla turystów odwiedzających region, w tym również gminę

Klimontów, Szlak Jabłkowy stanowi ofertą turystyczną, bogatą w liczne atrakcje: najwyższej klasy zabytki architektury, urokliwe miejsca, tereny posiadające duże walory krajobrazowe, osobliwości przyrody, regionalne produkty: sadownicze, warzywnicze, potrawy regionalnej kuchni, wyroby artystyczne i rękodzielnicze, gospodarstwa agroturystyczne. Łącznie szlak ten prowadzi przez następujące gminy: Sandomierz, Samborzec, Koprzywnica, Łoniów, Klimontów, Obrazów, Wilczyce, Dwikozy, Zawichost.

Zgodnie z danymi Urzędu Gminy Klimontów można zauważyć prowadzoną działalność kulturową dla lokalnych mieszkańców, skierowanych do poszczególnych grup wiekowych: dla dzieci, młodzieży i dorosłych, zgodnie z poniższym zestawieniem.

L.p.	Rodzaje zajęć – miejsce – uczestnicy wiekowo	Liczba uczestników
1.	Zajęcia taneczne zespołów GEST – sala widowiskowa GOK – 3 grupy wiekowe	Od 6 do 9 – 30 osób Od 10 do 14 – 40 osób Od 14 do 18 – 30 osób
2.	Aerobik dla pań – sala widowiskowa GOK	30 osób
3.	Szkoła Muzyczna I stopnia – sala muzyczna – GOK	Od 7 do 18 – 15 osób
4.	Gminne Studio Piosenki i Muzyki – sala muzyczna - GOK	Od 7 do 18 – 30 osób
5.	Zespół muzyczno – wokalny WIARUS – GOK	Od 17 do 60 – 15 osób
6.	Klimontowska kapela – GOK	Od 17 do 60 – 10 osób

Źródło: UG Klimontów, 2016 r.

OPIEKA ZDROWOTNA

Na terenie gminy Klimontów funkcjonują 2 placówki służby zdrowia:

- ❖ NZOZ - Ewa Mrozowska w Klimontowie ul. Sandomierska 61,
- ❖ NZOZ „GMR” w Goźlice 40-Kwapiński Dariusz ul. Zysmana 13 w Klimontowie.

Liczba osób przypadająca na 1 przychodnię wyniosła w 2014 r. 2 784. Porady lekarskie w zakresie podstawowej opieki zdrowotnej udzielone dla lokalnych mieszkańców wyniosły łącznie w 2015 r. 50 898, co stanowiło 15,92 % porad POZ udzielonych na terenie całego powiatu sandomierskiego w tym samym czasie, zgodnie z poniższymi danymi Głównego Urzędu Statystycznego w Warszawie.

Obszar	Udzielone porady POZ ogółem			
	ogółem			
	2012	2013	2014	2015
	[-]	[-]	[-]	[-]
Powiat sandomierski	316 056	318 841	334 860	338 867
Klimontów	49 623	27 337	51 380	50 898

Źródło: Główny Urząd Statystyczny / Bank Danych Lokalnych.

Ponadto, w gminie zlokalizowane są trzy apteki, które zapewniają potrzeby lokalnych mieszkańców.

Obszar	apteki			
	2012	2013	2014	2015
	[ob.]	[ob.]	[ob.]	[ob.]
Powiat sandomierski	28	28	29	30
Klimontów	3	3	3	3

Źródło: Główny Urząd Statystyczny / Bank Danych Lokalnych.

Na podstawie danych Narodowego Funduszu Zdrowia Świętokrzyski Oddział Wojewódzki w Kielcach, według stanu na sierpień 2016 r., pięć placówek zdrowia funkcjonujących na terenie gminy Klimontów miały podpisane umowy z NFZ na udzielanie świadczeń, zgodnie z poniższym zestawieniem:

Nazwa świadczeniodawcy	Rodzaj	Zakres	Liczba zadeklarowanych pacjentów
NZOZ Ośrodek Zdrowia – Ewa Mrozowska	Ambulatoryjna opieka specjalistyczna	Położnictwo i ginekologia	-
	Podstawowa Opieka Zdrowotna	Lekarz POZ	4 143
		Pielęgniarka POZ	4 162
		Położna POZ	3 397
		Pielęgniarka szkolna	544

Maria Przybycień – Prywatny Gabinet Stomatologiczny	Leczenie stomatologiczna	Świadczenia ogólnostomatologiczne	-
Gabinet Stomatologiczny – Aleksandra Staneta	Leczenie stomatologiczne	Świadczenia ogólnostomatologiczne	-
NZOZ Ośrodek Rehabilitacji	Rehabilitacja lecnicza	Fizjoterapia ambulatoryjna	-
NZOZ Gabinet Medycyny Rodzinnej Goźlice – Dariusz Kwapiński	Podstawowa Opieka Zdrowotna	Lekarz POZ	4 309
		Lekarz POZ	
		Pielęgniarka szkolna	419
		Pielęgniarka POZ	4 354
		Pielęgniarka POZ	

Źródło: NFZ Kielce

Wydatki na ochronę zdrowia stanowią 0,4 % wydatków całej gminy w 2014 r., w porównaniu 0,5 % w 2013 i 2014 r.

OPIEKA SPOŁECZNA

W gminie zadania w zakresie polityki społecznej realizuje Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Klimontowie. Jest samodzielną jednostką budżetową utworzoną przez Radę Gminy i podlegającą bezpośrednio Wójtowi Gminy. Ośrodek realizuje zadania w zakresie:

- pomocy społecznej, w tym zadania własne gminy i zadania z zakresu administracji rządowej,
- profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz narkomanii,
- świadczeń rodzinnych,
- prowadzenie Świetlicy Integracyjno-Wspierającej.

Do zadań własnych z zakresu pomocy społecznej o charakterze obowiązkowym należy:

- Opracowanie i realizacja gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i innych, którym celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka,
- Sporządzanie bilansu potrzeb gminy w zakresie pomocy społecznej,

- Udzielanie schronienia, zapewnienia posiłku oraz niezbędnego ubrania osobom tego pozbawionym,
- Przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych,
- Przyznawanie i wypłacanie zasiłków okresowych,
- Przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych na pokrycie wydatków powstałych w wyniku zdarzeń losowych,
- Przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych na pokrycie wydatków na świadczenia zdrowotne osobom bezdomnym oraz innym osobom nie mającym dochodu i możliwości uzyskania świadczeń na podstawie przepisów o powszechnym ubezpieczeniu w Narodowym Funduszu Zdrowia,
- Przyznawanie zasiłków celowych w formie biletu kredytowego,
- Opłacanie składek na ubezpieczenie emerytalne i rentowe za osobę, która rezygnuje z zatrudnienia w związku z koniecznością sprawowania bezpośredniej, osobistej opieki nad długotrwale lub ciężko chorym członkiem rodziny oraz wspólnie nie zamieszkującymi matką, ojcem lub rodzeństwem,
- Praca socjalna,
- Organizowanie i świadczenie usług opiekuńczych, w tym specjalistycznych, w miejscu zamieszkania, z wyłączeniem specjalistycznych usług opiekuńczych lub osób z zaburzeniami psychicznymi,
- Prowadzenie i zapewnienie miejsc w placówkach opiekuńczo-wychowawczych wsparcia dziennego lub mieszkaniach chronionych,
- Tworzenie gminnego systemu profilaktyki i opieki nad dzieckiem i rodziną,
- Dożywanie dzieci,
- Odprawianie pogrzebu, w tym osobom bezdomnym,
- Kierowanie do Domu Pomocy Społecznej i ponoszenie odpłatności za pobyt mieszkańca w tym domu,
- Sporządzanie sprawozdawczości oraz przekazywanie jej właściwemu wojewodzie, również w wersji elektronicznej, z zastosowaniem systemu informatycznego,
- Utrzymanie ośrodka pomocy społecznej w tym zapewnienie środków na wynagrodzenia pracowników.

Do zadań własnych gminy z zakresu pomocy społecznej należy:

- Przyznawanie i wypłacanie zasiłków specjalnych celowych,

- Przyznawanie i wypłacanie pomocy na ekonomiczne usamodzielnienie w formie zasiłków, pożyczek oraz pomocy w naturze,
- Podejmowanie innych zadań z zakresu pomocy społecznej wynikających z rozeznaczonych potrzeb gminy, w tym tworzenie i realizacja programów ostonowych,
- Kierowanie osób wymagających opieki do domów pomocy społecznej i ośrodka wsparcia.

Do zadań zleconych z zakresu administracji rządowej realizowanych przez gminę należy:

- Przyznawanie i wypłacanie zasiłków stałych,
- Opłacanie składek na ubezpieczenie zdrowotne określonych w przepisach o powszechnym ubezpieczeniu w Narodowym Funduszu Zdrowia,
- Organizowanie i świadczenie specjalistycznych usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania dla osób z zaburzeniami psychicznymi,
- Przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych na pokrycie wydatków związanych z klęską żywiołową lub ekologiczną,
- Prowadzenie i rozwój infrastruktury środowiskowych domów samopomocy dla osób z zaburzeniami psychicznymi,
- Realizacja zadań wynikających z rządowych programów pomocy społecznej, mających na celu ochronę poziomu życia osób, rodzin i grup społecznych oraz rozwój specjalistycznego wsparcia.

Gmina Klimontów na mocy ustawy z dnia 26 października 1982 roku o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (jt. Dz. U. z 2015 r., poz. 1286 z późn. zm.) oraz ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (jt. Dz. U. z 2016 r., poz. 224) ma za zadanie zapobiegać i prowadzić odpowiednią profilaktykę alkoholową i narkotykową, na którą przeznaczy dochody z opłat za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych.

Na terenie gminy funkcjonuje 35 punktów sprzedaży i podawania napojów alkoholowych, zgodnie z limitem tych punktów ustalonych w Uchwale Rady Gminy z dnia 30 stycznia 2009 roku Nr XXV/186/09 w sprawie: ustalenia liczby punktów sprzedaży napojów zawierających powyżej 4,5% alkoholu (z wyjątkiem piwa) przeznaczonych do spożycia poza miejscem sprzedaży jak i w miejscu sprzedaży oraz zasad usytuowania na terenie gminy miejsc sprzedaży i warunków sprzedaży

napojów alkoholowych. Limit obejmuje zarówno sklepy spożywcze jak i lokale gastronomiczne w tym restauracje i bary.

Funkcjonujący w Klimontowie Ośrodek Pomocy Społecznej - jest jednostką organizacyjną, która swoje usługi świadczy dla wszystkich mieszkańców gminy, którzy między innymi znaleźli się w trudnej sytuacji życiowej. Według danych UG Klimontów, w okresie od 1 stycznia 2015 roku do 31 grudnia 2015 roku OPS w Klimontowie udzielił pomocy:

- ❖ zasiłki stałe - 84 (78 - 2013, 83-2014)
- ❖ zasiłki okresowe - 36 (45 - 2013 ,38-2014)
- ❖ posiłek - 506 (517 - 2013,496-2014)
- ❖ usługi opiekuńcze - 7 (po 8 - 2013,2014)
- ❖ usługi specjalistyczne -1
- ❖ zasiłki celowe i w naturze - 230 (276-2013,240-2014),
- ❖ ubóstwa-139 (276-2013, 185-2014)
- ❖ sieroctwa - 0
- ❖ rodziny niepełne -18 (22 - 2013, 19-2014)
- ❖ bezrobocie -191 (217-2013, 194-2014)
- ❖ macierzyństwo, wielodzietność - 37 (72 - 2013,40-2014)
- ❖ trwałe choroby -175 (193 - 2013, 169-2014)
- ❖ niepełnosprawne - 86 (81 - 2013, 85-2014)
- ❖ bezradność opiekuńczo- wychowawcza - 30 (172 - 2013, 34-2014) w tym:
  - rodziny niepełne -18 (22 - 2013, 19-2014)
  - wielodzietne-0(12-2013, 1-2014)
- ❖ alkoholizm - 8 (7 - 2013, 7-2014)
- ❖ narkomania - 0
- ❖ zakłady karne - 2 (6 - 2013, 3-2014)
- ❖ zdarzenia losowe - 3 (6 - 2013,2-2014)
- ❖ klęska żywiołowa - 4 (2 - 2013, 2-2014)
- ❖ 2 opiekunki zatrudnione w OPS zajmowały się 7 osobami starszymi.
- ❖ Ponadto jest 1 osoba zatrudniona jako asystent rodziny - posiadająca 6 rodzin pod opieką (codzienne wizyty).

Stanowisko do spraw świadczeń rodzinnych i funduszu alimentacyjnego -1 osoba.

Fundusz alimentacyjny 2015 rok 376744 zł 992 świadczenia

Świadczenia rodzinne za 2015 r.

Zasiłki rodzinne wraz z dodatkami 1653073 zł

Liczba świadczeń 16633

Liczba rodzin 475

Zasiłek pielęgnacyjny 608787

Liczba świadczeń 3979

Liczba rodzin 357

Świadczenia pielęgnacyjne 560951 zł

Liczba świadczeń 473

Liczba rodzin 40

Specjalny zasiłek opiekuńczy 144838 zł

Liczba świadczeń 287

Liczba rodzin 40

Jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia dziecka 63000 zł

Liczba świadczeń 63

Liczba rodzin 63

Zasiłek dla opiekuna 215280 zł

Liczba świadczeń 414

Liczba rodzin 33

Dzięki dużej orientacji Ośrodka Pomocy Społecznej Gminna Komisja Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Narkomanii może korzystać z cennych informacji dotyczących problemów istniejących wśród mieszkańców Gminy jako nowe problemy zgłoszone zostało zmniejszenie się urodzeń dzieci oraz starzenie się społeczeństwa. Duży niepokój budzą tzw. „Eurorodziny” rozbite przez konieczność wyjazdów zagranicznych za pracą, które niosą wiele niepokojących zachowań tj. spożywanie alkoholu przez nieletnich, agresja, czy też awantury domowe.

Przy współudziale Ośrodka Pomocy Społecznej oraz pedagogów szkolnych zostają wytypowane dzieci, które uczestniczą w programach profilaktycznych odbywających się na zorganizowanych formach wypoczynku między innymi na obozach letnich, koloniach, feriach zimowych - w roku **2015** uczestniczyło **28** dzieci.

Działający na terenie gminy punkt konsultacyjny zatrudnia psychoterapeutkę ds. uzależnień i ich rodzin, w okresie od stycznia do grudnia **udzielono porad 305** (2014-277,262 - 2013 r.) osobom:

- w związku z uzależnieniem - **235** (192 - 2013, 202-2014)
- w związku z współuzależnieniem - 70 w tym 24 dzieci (70 - 2013,75-2014)
- w związku z sprawstwem przemocy w rodzinie -**189** (140 - 2013, 49-2014)
- w związku z byciem ofiarą przemocy 94 (62- 2013, 34 - 2014).

Z osobami uzależnionymi od alkoholu psychoterapeutka pracuje w kierunku zwiększenia świadomości jaki niesie problem alkoholowy, i wzbudzenie motywacji do zaprzestania spożywania napojów alkoholowych, motywowania do leczenia - podjęcia terapii w Poradni Odwykowej bądź w szpitalu oraz udzielania wsparcia i motywacji do zmiany destrukcyjnych zachowań wobec pijącego członka rodziny dla osób współuzależnionych.

Punkt czynny jest jeden dzień w tygodniu tj. każdy wtorek w godzinach od 12.30 do 16,30.

W roku 2015 Gmina kontynuowała współpracę z Poradnią Odwykową przy Oddziale Neurologiczno -Psychiatrycznym w Sandomierzu, Poradnią specjalistyczną w Tarnobrzegu, oraz I Zespołem Kuratorskiej Służby Sądowej Sądu Rejonowego w Sandomierzu.

Współpraca polegała na bieżącym przekazywaniu informacji o postępie w terapii, rozmowami z lekarzem i terapeutami Poradni, wspólnych decyzjach co do dalszego przebiegu postępowania szczególnie w przypadkach kiedy osoby przestają uczęszczać do Poradni.

Współpraca ta jest niezwykle ważna, gdyż to najwcześniej do Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych docierają członkowie rodzin z informacją że osoba która uczęszcza na terapię robi jakieś postępy czy w dalszym ciągu nadużywa alkohol. Wszystkie te informacje przekazywane są do przychodni, w której uczestnik odbywa terapię.

Członkowie Gminnej Komisji wystosowali wniosek o ustanowienie kuratora chronią tym samym rodzinę przed zgubnymi działaniami osoby nadużywającej alkohol.

Członkowie Komisji przeprowadzili rozmowy motywujące z osobami nadużywającymi alkoholu celem pomocy i wsparcia w walce ze zgubnymi dla rodziny skutkami spożywania alkoholu.

Na podstawie danych GUS, liczba gospodarstw domowych korzystających z pomocy społecznej wg kryterium dochodowego na terenie gminy Klimontów wynosiła 485 w 2015 r. Liczba ta ulega nieznacznym wahaniom w przeciągu ostatnich lat, gdzie wynosiła odpowiednio: 473 w 2014 r., 493 w 2013 r. i 485 w 2012 r., zgodnie z poniższym zestawieniem.

Nazwa	ogółem			
	2012	2013	2014	2015
	[gosp.]	[gosp.]	[gosp.]	[gosp.]
Powiat sandomierski	3 531	3 807	3 531	3 392
Klimontów	485	493	473	485

Źródło: Główny Urząd Statystyczny / Bank Danych Lokalnych.

Ponadto, 479 rodzin z terenu gminy było objętych pomocą w 2015 r. i otrzymywał zasiłki rodzinne na dzieci. Liczba ta stanowiła 14.10 % rodzin objętych tą pomocą na terenie całego powiatu sandomierskiego.

Nazwa	rodziny otrzymujące zasiłki rodzinne na dzieci			
	2012	2013	2014	2015
	[-]	[-]	[-]	[-]
Powiat sandomierski	4 064	3 782	3 581	3 395
Klimontów	578	548	510	479

Źródło: Główny Urząd Statystyczny / Bank Danych Lokalnych.

W odniesieniu do danych GUS w zakresie dzieci w wieku do 17 lat, na które rodzice otrzymują zasiłek rodzinny, to liczba ta wyniosła w 2015 r. 830, co w skali powiatu stanowiło 15,21 %. Liczba ta corocznie ulega niewielkiemu obniżeniu, zgodnie z poniższym zestawieniem.

Nazwa	dzieci w wieku do lat 17, na które rodzice otrzymują zasiłek rodzinny			
	2012	2013	2014	2015
	[osoba]	[osoba]	[osoba]	[osoba]

Powiat sandomierski	6 691	6 194	5 746	5 457
Klimontów	1 058	985	884	830

Źródło: Główny Urząd Statystyczny / Bank Danych Lokalnych.

Kwoty świadczeń rodzinnych wypłaconych w roku 2015 w gminie Klimontów wyniosły 3 031 tys. zł i stanowią 12,96 % ogólnego wydatkowania na ten cel w powiecie sandomierskim.

Nazwa	kwota świadczeń rodzinnych			
	2012	2013	2014	2015
	[tys. zł]	[tys. zł]	[tys. zł]	[tys. zł]
Powiat sandomierski	26 668	25 329	21 889	23 385
Klimontów	3 141	3 099	2 732	3 031

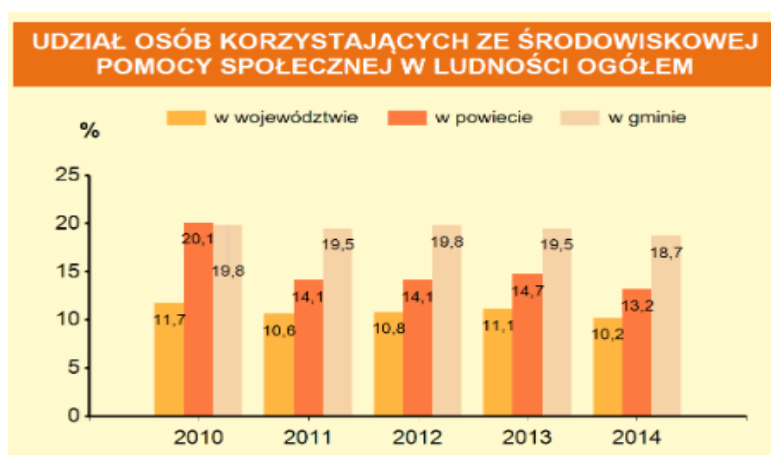
Źródło: Główny Urząd Statystyczny / Bank Danych Lokalnych.

Łączna kwota wypłaconych zasiłków pielęgnacyjnych w Gminie Klimontów wyniosła w 2015 r. 609 tys. zł.

Nazwa	kwota zasiłków pielęgnacyjnych			
	2012	2013	2014	2015
	[tys. zł]	[tys. zł]	[tys. zł]	[tys. zł]
Powiat sandomierski	7 175	7 363	7 125	6 833
Klimontów	592	615	592	609

Źródło: Główny Urząd Statystyczny / Bank Danych Lokalnych.

Poniżej zestawienie udziału osób korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w ludności ogółem na podstawie danych Urzędu Statystycznego w Kielcach za 2014 r.

ŹRÓDŁO: URZĄD STATYSTYCZNY W KIELCACH, 2014 R.

Poniżej wykaz obiektów pełniących funkcje społeczne na terenie Gminy Klimontów: m.in.: świetlice, remizy, inne.

L.p.	Miejscowość	Rodzaj obiektu:
1	Adamczowice	Świetlica
2	Górki	świetlica
3	Grabina	świetlica
4	Nowa Wieś	Świetlica
5	Olbierzowice	Świetlica
6	Węgrce Szlacheckie	Świetlica
7	Konary	Świetlico - remiza
8	Krobielice	Świetlico - remiza
9	Nawodzice	Świetlico - remiza
10	Nastawice	Świetlico - remiza
11	Beradz	Świetlico - remiza
12	Byszów	Świetlico - remiza
13	Pokrzywianka	Świetlico - remiza
14	Zakrzów	Świetlico - remiza
15	Klimontów	Świetlico – remiza, ul. Zysmana 10
16	Goźlice	Świetlico – remiza, siłownia
17	Ossolin	Świetlico – remiza, siłownia
18	Klimontów	Plac zabaw, ul. Szkolna 1
19	Klimontów	Plac zabaw, ul. Zysmana 9
20	Adamczowice	Plac zabaw
21	Nowa Wieś	Plac zabaw
22	Pokrzywianka	Plac zabaw
23	Szymanowice	Plac zabaw
24	Nawodzice	Plac zabaw
25	Goźlice	Plac zabaw

Źródło: UG Klimontów, 2016 r.

W 2014 r. wydatki w gminie na pomoc społeczną i pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej wyniosły łącznie 5 132,5 tys. zł.

Poniżej, zestawienie dot. liczby osób/rodzin korzystających z Pomocy Społecznej na terenie gminy Klimontów:

Miejscowość	2013		2014		2015	
	Rodzin	Osób	Rodzin	Osób	Rodzin	Osób
Adamczowice	12	39	12	38	11	35
Beradz	6	19	6	13	5	16
Borek	8	34	9	38	10	36

Byszów	16	52	17	49	15	48
Byszówka	3	6	3	8	4	9
Dziewków	2	8	2	5	3	13
Goźlice	13	34	16	43	12	34
Grabina	3	10	2	6	1	5
Górki	8	20	9	18	13	33
Góry Pęczowskie	5	21	5	18	4	15
Klimontów	93	260	88	247	99	278
Konary	18	51	21	60	22	59
Konary-Kolonia	24	99	21	87	24	89
Krobelice	10	47	9	42	12	56
Kroblice	5	10	4	5	2	2
Kroblice Pęczowski	1	1	0	0	1	1
Kępie	7	22	7	22	6	21
Nasławice	10	49	9	44	11	52
Nawodzice	47	170	45	154	44	152
Nowa Wieś	23	107	25	108	25	103
Olbierzowice	16	50	14	39	10	31
Ossolin	9	48	12	53	13	55
Pokrzywianka	19	64	17	55	16	55
Przybysławice	13	45	11	39	9	31
Pęczowiec	5	20	5	20	4	18
Pęczów	25	78	20	60	21	68
Płackowice	5	24	4	19	4	16
Rogacz	12	39	14	46	14	50
Rybnica	6	23	4	13	2	4
Szymanowice Dolne	13	39	14	44	17	52
Szymanowice Górne	11	44	12	48	10	36
Ułanowice	10	34	10	32	10	37
WILKOWICE	3	14	4	17	3	14
Węgrce	6	29	5	24	5	17
Zakrzów	15	45	10	34	12	38
Śniekozy	10	38	9	31	9	29
razem	492	1693	475	1579	483	1608

Źródło: UG Klimontów, 2016 r.

STOWARZYSZENIA

Na terenie gminy Klimontów funkcjonują liczne stowarzyszenia i organizacje społeczne, zgodnie z poniższym wykazem.

Nazwa	Miejscowość	Typ rejestru
OCHOTNICZA STRAŻ POŻARNA W NAWODZICACH	NAWODZICE	Rejestr Stowarzyszeń
OCHOTNICZA STRAŻ POŻARNA W KLIMONTOWIE	KLIMONTÓW	Rejestr Stowarzyszeń
OCHOTNICZA STRAŻ POŻARNA W NASŁAWICACH	NASŁAWICE	Rejestr Stowarzyszeń
OCHOTNICZA STRAŻ POŻARNA W KROBIELICACH	KROBIELICE	Rejestr Stowarzyszeń
OCHOTNICZA STRAŻ POŻARNA W SZYMANOWICACH DOLNYCH	SZYMANOWICE DOLNE	Rejestr Stowarzyszeń
OCHOTNICZA STRAŻ POŻARNA W POKRZYWIANCE	POKRZYWIANKA	Rejestr Stowarzyszeń
OCHOTNICZA STRAŻ POŻARNA W ZAKRZOWIE	ZAKRZÓW	Rejestr Stowarzyszeń
OCHOTNICZA STRAŻ POŻARNA W GOŻLICACH	GOŻLICE	Rejestr Stowarzyszeń
OCHOTNICZA STRAŻ POŻARNA W KONARACH	KONARY	Rejestr Stowarzyszeń
OCHOTNICZA STRAŻ POŻARNA WILKOWICE-OSSOLIN	OSSOLIN	Rejestr Stowarzyszeń
OCHOTNICZA STRAŻ POŻARNA W BYSZOWIE	BYSZÓW	Rejestr Stowarzyszeń
LUDOWY KLUB SPORTOWY "KLIMONTOWIANKA"	KLIMONTÓW	Rejestr Stowarzyszeń
KÓŁKO ROLNICZE W POKRZYWIANCE	POKRZYWIANKA	Rejestr Stowarzyszeń
TOWARZYSTWO PRZYJACIÓŁ KLIMONTOWA	KLIMONTÓW	Rejestr Stowarzyszeń
OCHOTNICZA STRAŻ POŻARNA W BERADZU	BERADZ	Rejestr Stowarzyszeń
KÓŁKO ROLNICZE W NAWODZICACH	NAWODZICE	Rejestr Stowarzyszeń
GMINNY ZWIĄZEK ROLNIKÓW, KÓŁEK I ORGANIZACJI ROLNICZYCH W KLIMONTOWIE	KLIMONTÓW	Rejestr Stowarzyszeń
KÓŁKO ROLNICZE W KONARACH	KONARY	Rejestr Stowarzyszeń
STOWARZYSZENIE ROZWOJU WSI KONARY	KONARY	Rejestr Stowarzyszeń
STOWARZYSZENIE ZIEMIA GOŻLICKO - OSSOLIŃSKA	GOŻLICE	Rejestr Stowarzyszeń

Źródło: Ministerstwo Sprawiedliwości RP

Poniżej wykaz wszystkich, pozostałych organizacji, funkcjonujących n terenie Klimontowa:

- + CARITAS przy Parafii św. Józefa w Klimontowie,
- + Stowarzyszenie „WSPÓLNE DOBRO” przy kościele p.w. św. Jacka w Klimontowie,
- + Szkolne Koła sportowe
- + Katolickie Stowarzyszenie Młodzieży przy parafii p. w. św. Jacka w Klimontowie,
- + Koła Gospodyń Wiejskich na terenie gminy - 15,
- + Stowarzyszenie Emerytów i Rencistów „Pogoda Ducha”,
- + Stowarzyszenie Cztery źródła,
- + 12 Jednostek Ochotniczej Straży Pożarnej, w tym cztery sekcje młodzieżowe,
- + 3 Jednostki należące do Krajowego Systemu Ratowniczo - Gaśniczego,
- + 4 Stowarzyszenia prowadzące Szkoły na terenie Gminy Klimontów: Stowarzyszenie Ziemia Goźlicko Ossolińska, Stowarzyszenie Nasze Dziedzictwo Ossolin, Stowarzyszenie Nawodzice Dzieciom, Stowarzyszenie Wsi Konary.

- + Klub AA.
- + Świetlice wiejskie.

PRZESTĘPCZOŚĆ

Na terenie Gminy Klimontów funkcjonuje Punkt Przyjęć Interesantów obsługiwany przez funkcjonariuszy Komisariatu Policji w Koprzywnicy. Współpraca samorządu z Komisariatem Policji przebiegała poprawnie. Policja na terenie Gminy Klimontów przeprowadziła następujące interwencje:

- Ilość wykroczeń: 583,
- ilość przestępstw - 53, w tym pod wpływem alkoholu – 7
- Ilość środowisk w których przeprowadzono procedurę "Niebieskiej Karty": 15 procedur (13 - 2013, 29 - 2014)
- Ilość mandatów wypisanych za spożywanie alkoholu w miejscach zakazanych - 108 sztuk (w 2014 - 161 sztuk)

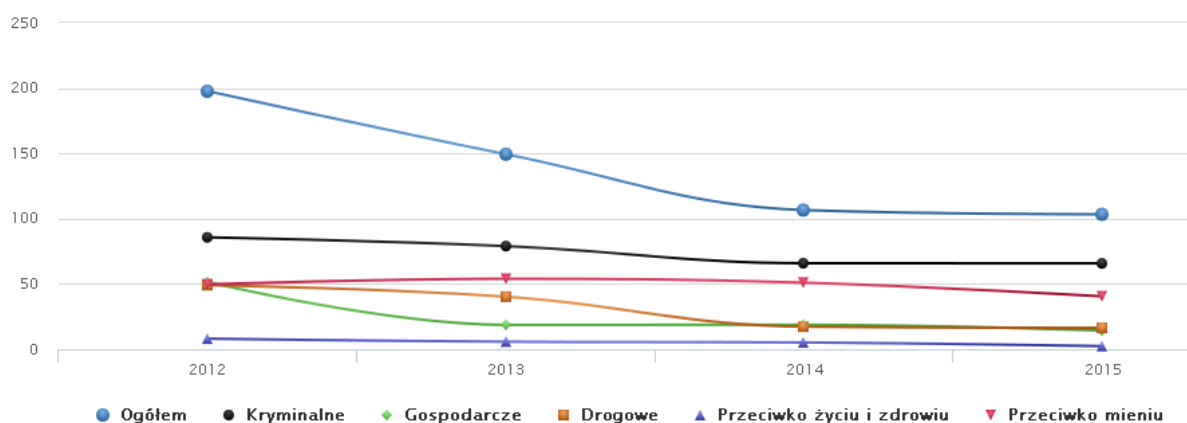
Dane i informacje dotyczące zagrożenia narkotykami w Gminie Klimontów występują w niewielkim procencie. Dzięki dobrej współpracy z Policją podejmowane są niezwłocznie

działania zmierzające do likwidacji pojawiających się zjawisk. W roku 2015 podczas rozmów na posiedzeniach gminnej komisji nie ujawniono faktu używania narkotyków przez osoby zgłoszone w związku z nadużywaniem alkoholu. Zdaniem policji problem narkotyków i dopalaczy ma tendencje narastające szczególnie wśród młodzieży. Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych prowadziła kampanie profilaktyczne i informacyjne dotyczące szkodliwości zażywania środków odurzających. Zjawisko przemocy domowej występuje w mniejszym lub większym stopniu prawie w każdej rodzinie, w której występuje problem alkoholowy. Jest to przemoc fizyczna jak i psychiczna. Najczęściej cierpią na tym kobiety, są bite i poniżane oraz dzieci, które są świadkami tych wydarzeń. Niestety większość kobiet nadal ukrywa fakt znęcania się nad nimi i dziećmi. Kobiety niechętnie mówią o przemocy, gdy zgłaszają swoich mężów w związku z nadużywaniem przez nich alkoholu, ponieważ są przez nich zastraszane i boją się podjąć jakąkolwiek decyzję. W roku 2015 Zespół Interdyscyplinarny sporządził 17 "NIEBIESKICH KART" (16 - 2013, 17-2014% są to karty zakładane sprawcom przemocy w związku z interwencjami domowymi).

Zgodnie z udostępnionymi przez Główny Urząd Statystyczny statystykami przestępstw jedynie dla powiatów, dlatego prezentowane poniżej dane są wartościami szacunkowymi bazującymi na ilości mieszkańców powiatu oraz mieszkańców Klimontowa. Według ww. statystyk łączna liczba przestępstw stwierdzonych ogółem w 2015 r. wynosiła 138, z czego 66 dotyczyło przestępstw o charakterze kryminalnym, przeciwko mieniu, 16 drogowe, 14 gospodarcze i 2 przeciwko życiu i mieniu. W odniesieniu do lat ubiegłych liczba przestępstw jest stosunkowo najniższa, gdzie ogółem w poszczególnych latach można było wskazać: 196 w 2012 r., zgodnie z poniższym zestawieniem.

Przestępstwa stwierdzone (oszacowanie) w gminie Klimontów w latach 2012 – 2015

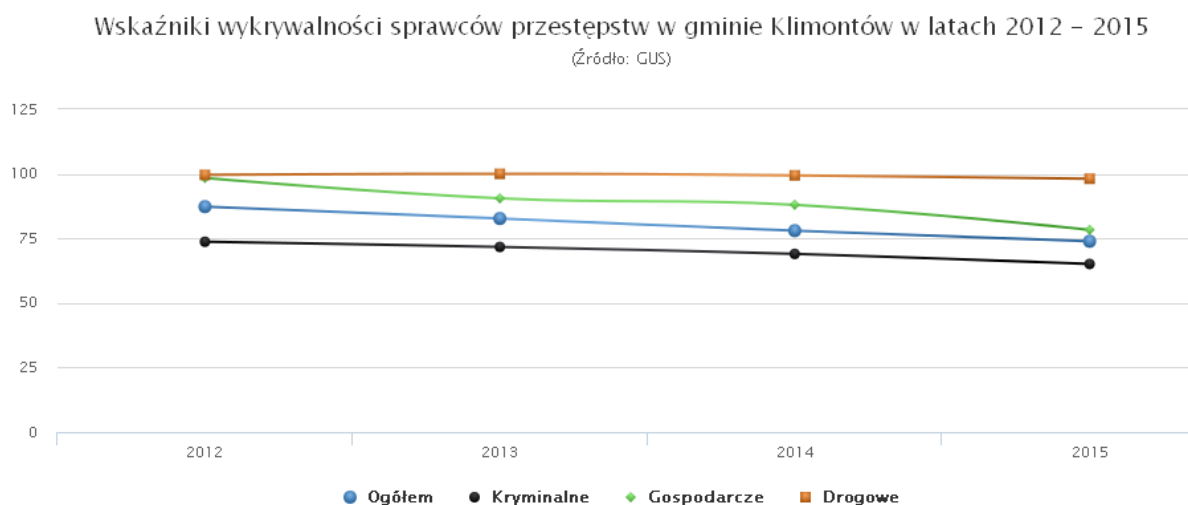
(Źródło: GUS)

Źródło: www.polskawliczbach/klimontow.pl

Wskaźnik wykrywalności sprawców przestępstw, według danych powiatowych wynoszą w 2015 r.: 73,9 % ogółem, 65,1 % kryminalne, 78,3 % gospodarcze oraz 98,1 % drogowe. W porównaniu do 2014 r., kiedy to wskaźniki te wynosiły kolejno: 78,0 % ogółem, 69,0 % kryminalne, 88,0 % gospodarcze oraz 99,4 % drogowe można zaobserwować niewielki spadek, zgodnie z poniższym wykresem.

Źródło: www.polskawliczbach/klimontow.pl

Zgodnie z danymi Komisariatu Policji w Koprzywnicy, można zauważyć wahania w liczbach interwencji w poszczególnych miejscowościach gminy Klimontów na przestrzeni lat 2013 – 2015.

Nazwa miejscowości	Liczba interwencji 2013r	Liczba interwencji 2014r	Liczba interwencji 2015r
Adamczowice	23	24	19
Beradz	12	1	5
Borek Klimontowski	9	20	27
Byszów	47	45	54
Byszówka	11	19	29
Dziewków	1	3	4
Goźlice	18	27	30
Górki Klimontowskie	13	13	14
Góry Pęchowskie,	-	2	2
Grabina	6	9	12
Kępie	4	7	7
Klimontów	343	353	341
Konary,	43	29	28
Konary Kolonia,	17	7	9
Kroblelice	14	11	5
Kroblice	2	16	12
Nasławice,	19	10	5
Nawodzice	58	82	70
Nowa Wieś	7	21	16
Olbierzowice	12	9	7
Ossolin	4	7	19
Pęchów	64	46	58
Pęchowiec	-	12	6
Płaczkowice	5	3	3
Pokrzywianka	35	31	19
Przybysławice	19	13	19
Rogacz	7	30	11
Rybnica	9	5	6
Śniekozy	5	6	10
Szymanowice Dolne	20	24	12
Szymanowice Górne	21	25	16
Ułanowice	8	8	15
Węgrze Szlacheckie	5	7	2
Wilkowice	8	15	8
Zakrzów	48	13	12

Źródło: Komisariat Policji w Koprzywnicy, 2016 r.

3.5 Strefa gospodarcza

Na elementy charakterystyki sfery gospodarczej w niniejszej diagnozie składają się przedsiębiorczość oraz zjawisko bezrobocia występujące terenie Gminie Klimontów.

PRZEDSIĘBIORCZOŚĆ

Gospodarka Klimontowa bazuje obecnie głównie na uprawie buraka cukrowego, zbóż, warzyw, sadów oraz hodowli. W gminie dominują małe oraz średnie gospodarstwa rolne o pow. ok. 5 ha, w tym zdecydowanie przeważa sektor indywidualny.

Zgodnie z danymi *Centralnej Ewidencji i Informacji o Działalności Gospodarczej* Ministerstwa Rozwoju łączna liczba zarejestrowanych działalności gospodarczej na terenie gminy Klimontów wynosiła, według stanu na listopad 2016 r., 214. Poniżej zestawienie przedsiębiorstw w poszczególnych miejscowościach gminy Klimontów.

MIEJSCOWOŚĆ	LICZBA ZAREJESTROWANYCH PRZEDSIĘBIORSTW WG. STANU NA XI 2016 r.	
1.	Adamczowice	1
2.	Beradz	0
3.	Borek Klimontowski	1
4.	Byszów	2
5.	Byszówka	2
6.	Dziewków	0
7.	Goźlice	13
8.	Górki	3
9.	Góry Pęczowskie	0
10.	Grabina	2
11.	Kępie	0
12.	Klimontów	114
13.	Konary	4
14.	Konary-Kolonia	7
15.	Krobelice	4
16.	Kroblice Pęczowskie	1
17.	Nastawice	0
18.	Nawodzice	9
19.	Nowa Wieś	3
20.	Olbierzowice	4
21.	Ossolin	1
22.	Pęczowiec	1
23.	Pęczów	5
24.	Płaczkowice	0
25.	Pokrzywianka	2
26.	Przybysławice	5
27.	Rogacz	1
28.	Rybnica	0
29.	Szymanowice Dolne	10

30.	Szymanowice Górne	3
31.	Śniekozy	1
32.	Ułanowice	7
33.	Węgrce Szlacheckie	2
34.	Wilkowice	1
35.	Zakrzów	5
	RAZEM	214

Opracowanie własne, źródło: www.ceidg.gov.pl

Poniżej, wykaz podmiotów gospodarki narodowej wpisanych do rejestru REGON na 10 tys. ludności na terenie gminy Klimontów wyniósł 511, przy 791 podmiotach w powiecie. Najwięcej podmiotów należało do sektora budowlanego.

PODMIOTY GOSPODARKI NARODOWEJ W REJESTRZE REGON W 2014 R.		
	Powiat	Gmina
Ogółem	6298	427
w tym w sektorze: rolniczym	72	9
przemysłowym	391	25
budowlanym	569	70
na 10 tys. ludności	791	511
Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą na 10 tys. ludności	591	399

Źródło: Urząd Statystyczny w Kielcach, 2015 r.

Ponadto, liczba osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą na 1000 ludności w gminie Klimontów wynosiła 40, zaś w skali powiatu liczba ta wynosiła 59. Dane te ulegają niewielkim zmianom na przestrzeni kilku ostatnich lat, zgodnie z poniższym zestawieniem.

Nazwa	osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą na 1000 ludności				
	2011	2012	2013	2014	2015
	[-]	[-]	[-]	[-]	[-]
Powiat sandomierski	58	59	60	59	59
Klimontów	38	40	40	40	40

Źródło: Główny Urząd Statystyczny / Bank Danych Lokalnych.

BEZROBOCIE

Bezrobocie rejestrowane w gminie Klimontów wynosiło w 2015 roku 11,2% (12,3% wśród kobiet i 10,3% wśród mężczyzn). Wskaźnik ten jest wyższy w stosunku do stopy bezrobocia w kraju, gdzie wynosi ono 9,7 %, ale jednocześnie jest niższy od stopy bezrobocia w województwie świętokrzyskim, które występuje na poziomie 12,5 %. Bezrobocie definiuje się stopę bezrobocia rejestrowanego jako stosunek liczby zarejestrowanych bezrobotnych do liczby ludności aktywnej ekonomicznie (zasobu siły roboczej danej populacji). Dane o bezrobociu na poziomie gmin są szacowane w oparciu o stopę bezrobocia rejestrowanego dla powiatu oraz porównanie stosunku liczby bezrobotnych do ogółu ludności w wieku produkcyjnym w powiecie i gminie.

WYBRANE DANE O RYNKU PRACY ^a W 2014 R.		
	Powiat	Gmina
Pracujący ^b	12525	422
Bezrobotni zarejestrowani	4187	574
w tym kobiety w %	50,1	50,3
Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym w %	8,5	11,0
Udział zarejestrowanych bezrobotnych kobiet w liczbie kobiet w wieku produkcyjnym w %	9,1	12,3

^a Stan w dniu 31 XII. ^b Bez podmiotów gospodarczych o liczbie pracujących do 9 osób oraz gospodarstw indywidualnych w rolnictwie.

Źródło: Urząd Statystyczny w Kielcach, 2015 r.

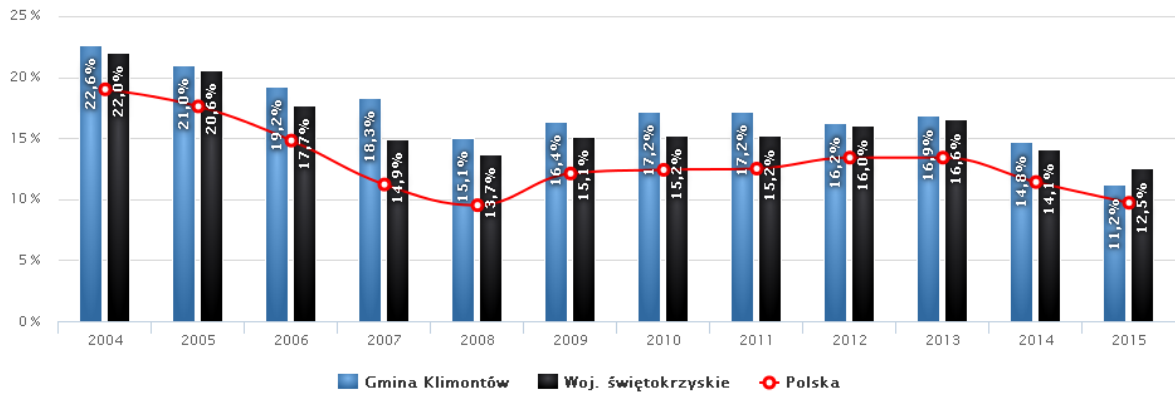
L.p.	LICZBA OSÓB BEZROBOTNYCH W POSZCZEGÓLNYCH MIEJSCOWOŚCIACH GMINY KLIMONTÓW			
		2013	2014	2015
1.	Adamczowice	18	18	12
2.	Beradz	9	7	4
3.	Borek Klimontowski	15	13	6
4.	Byszów	8	6	6
5.	Byszówka	7	5	1
6.	Dziewków	4	2	3

7.	Goźlice	17	21	14
8.	Górki	13	11	10
9.	Góry Pęczowskie	7	5	4
10.	Grabina	2	1	4
11.	Kępie	6	12	5
12.	Klimontów	161	130	93
13.	Konary	25	16	19
14.	Konary-Kolonia	26	27	20
15.	Krobielice	8	7	9
16.	Kroblice Pęczowskie	5	3	4
17.	Nasławice	12	9	8
18.	Nawodzice	76	63	47
19.	Nowa Wieś	36	22	19
20.	Olbierzowice	16	12	10
21.	Ossolin	22	24	15
22.	Pęczowiec	7	7	2
23.	Pęczów	40	37	27
24.	Płaczkowice	2	1	1
25.	Pokrzywianka	17	15	5
26.	Przybysławice	10	9	5
27.	Rogacz	12	12	8
28.	Rybnica	5	7	5
29.	Szymanowice Dolne	15	12	12
30.	Szymanowice Górne	11	9	5
31.	Śniekozy	4	4	4
32.	Ułanowice	17	16	14
33.	Węgrce Szlacheckie	8	7	9
34.	Wilkowice	5	5	3
35.	Zakrzów	12	13	13

Źródło: Powiatowy Urząd Pracy w Sandomierzu

Szacunkowa stopa bezrobocia rejestrowanego w gminie Klimontów w latach 2004 – 2015

(Źródło: GUS)

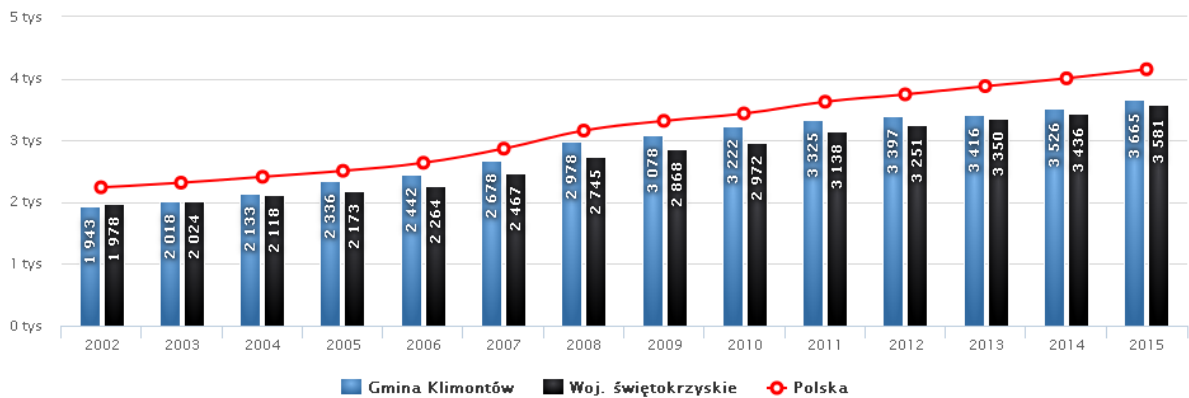

Źródło: www.polskawliczbach/klimontow.pl

Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w gminie Klimontów wynosi 3 665,14 PLN, co odpowiada 88.30% przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia brutto w Polsce. Kwota ta ulega stopniowemu zwiększeniu na przestrzeni lat 2002-2015, zgodnie z poniższym wykresem.

Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto (PLN) w gminie Klimontów w latach 2002 – 2015

(Źródło: GUS)

Źródło: www.polskawliczbach/klimontow.pl

4. Zasięg przestrzenny obszaru rewitalizacji

Analiza zjawisk w sferze społecznej gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej oraz technicznej, która przedstawiona w poprzednim rozdziale, pozwoliła na wstępne wytypowanie obszarów problemowych występujących na obszarze gminy Klimontów.

Są to:

- w sferze społecznej: problemy demograficzne związane depopulacją i starzeniem się społeczeństwa gminy, emigracją zewnętrzną, w szczególności osób młodych, ubóstwo, bezrobocie, przestępczość, niewystarczający poziom uczestnictwa w życiu kulturalnym,
- w sferze gospodarczej: niski poziom przedsiębiorczości oraz niski poziom konkurencyjności lokalnej gospodarki,
- w sferze środowiskowej: zanieczyszczenie lokalnego środowiska spowodowane m.in. starym oświetleniem ulicznym, niskim wykorzystaniem odnawialnych źródeł energii, dużym natężeniem ruchu na przebiegającej przez teren gminy i Klimontowa drodze krajowej nr 9 (Radom – Opatów – Rzeszów – przejście graniczne Barwinek)
- w sferze przestrzenno-funkcjonalnej: brak dostępu do ogólnie dostępnych miejsc wypoczynku z pełną i funkcjonalną infrastrukturą sportowo-rekreacyjną, boisk sportowych czy też odpowiednio zagospodarowanych zbiorników wodnych, brak miejsc parkingowych,
- w sferze technicznej: przybudowa systemu komunikacji, drogi zły stan chodników.

Synteza wyników uzyskanych z przeprowadzonych analiz obecnej sytuacji Gminy Klimontów, dobra znajomość lokalnych uwarunkowań przez członków Zespołu ds. PR-u, a także oczekiwania i potrzeby lokalnej społeczności, doprowadziły do wyodrębnienia obszaru kryzysowego na terenie gminy, cechującego się największą kumulacją negatywnych zjawisk i problemów. Obszar rewitalizacji w gminie Klimontów obejmuje:

- centrum miejscowości Klimontów i tereny bezpośrednio przylegające, jak również oddalone od centrum ale wymagające podjęcia zadań rewitalizacyjnych. Obszar rewitalizacji wyznaczony został w oparciu o pogłębioną diagnozę istniejącego stanu dla całego obszaru gminy, a także opinie mieszkańców Klimontowa wyrażone w ankiecie dotyczącej rewitalizacji. W ramach procedury delimitacji obszaru

rewitalizacji zwrócono szczególną uwagę na występowanie (koncentrację) różnego rodzaju negatywnych zjawisk kryzysowych (przede wszystkim zaś problemów o charakterze społecznym), wewnętrzny potencjał rozwojowy i znaczenie dla rozwoju całego obszaru gminy Klimontów. Głównym kryterium jakim kierowano się przy delimitacji obszaru rewitalizacji było ponadprzeciętne w skali gminy występowanie różnorodnych problemów społecznych. W celu identyfikacji tych problemów oraz ich przestrzennej koncentracji wykorzystano przede wszystkim dane udostępnione przez jednostki gminne.

Obszar rekomendowany do rewitalizacji zlokalizowany jest na terenie Klimontowa i zajmuje powierzchnię około 3,04 km² i zamieszkiwany jest przez około 1 900 osób. Tym samym obszar ten spełnia kryteria wielkościowe dla obszarów rewitalizacji, jakie zostały określone w Ustawie z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji, a także Wytycznych Ministra Infrastruktury i Rozwoju w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014–2020 (obszar nie większy niż 20% powierzchni gminy oraz zamieszkały przez nie więcej niż 30% mieszkańców gminy).

Obszar	Liczba ludności	Procent	Powierzchnia [km ²]	Procent
Gmina Klimontów	8 468	100 %	99	100 %
Obszar Klimontów	1 900	22,43 %	3,04	3,07 %

Obszar rewitalizacji usytuowany jest w centralnej części gminy i obejmuje swym zasięgiem m.in. obiekty użyteczności publicznej, obiekty usługowe, atrakcje turystyczne oraz strefę gospodarczą. Jednocześnie, z uwagi na najważniejsze znaczenie w rozwoju gminy i spełnianie zasadniczych funkcji centrotwórczych, gromadzi największą liczbę sprzeczności i konfliktów rozwojowych, które prowadzą do jego degradacji technicznej i kumulacji problemów społeczno-gospodarczych.

Tym samym obszar rewitalizacji wyznaczony w granicach gminy Klimontów posiada charakter wielofunkcyjny i spełnia szereg istotnych funkcji (m.in. administracyjne, gospodarcze, usługowe, społeczne, mieszkaniowe, rekreacyjne i turystyczne). Jest to zatem obszar o znacznym potencjale wewnętrznym i niezwykle ważnym znaczeniu dla rozwoju

społeczno-gospodarczego całego obszaru gminy Klimontów. Niemniej ze względu na występowanie różnych zjawisk kryzysowych obszar ten wymaga wsparcia w ramach procesu rewitalizacji w celu wyeliminowania lub ograniczenia problemów i barier rozwojowych oraz wzmocnienia jego wewnętrznego potencjału rozwojowego.

Zdjęcia obszarów zdegradowanych w Klimontowie (FRESH- BIZ Piotr Pietruszka):

Kościół p.w. św. Józefa w Klimontowie – otoczenie wymagające zagospodarowania

Kościół p.w. św. Jacka w Klimontowie oraz Podominikański zespół klasztorny

Zniszczone budynki mieszkalne w centrum Klimontowa

Zniszczone budynki mieszkalne w centrum Klimontowa

Centrum Klimontowa – niedostateczna ilość miejsc parkingowych

Teren wokół obiektów sportowych

Tereny wokół targowiska

Obszar targowiska

Obszar targowiska

Otoczenie targowiska

Otoczenie targowiska

5. Wizja stanu obszaru po przeprowadzeniu rewitalizacji

Wizja w myśl definicji to wyraz aspiracji społecznych i wyobrażeń przyszłości określających: rangę, atrakcyjność, efekty wykorzystania atutów i szans rozwojowych oraz eliminację problemów i zagrożeń. Wizja określa ton przyszłych celów strategicznych, przedstawia miejscowość naszych marzeń.

Wizja rewitalizacji Klimontowa została skonstruowana przy uwzględnieniu stanów i procesów pożądaných przez mieszkańców. Wizja rewitalizacji jest ściśle związana z wizją Klimontowa i składa się z elementów komplementarnych, wzajemnie się wspomagających. Pełni funkcje motywacyjne wobec podmiotów lokalnych do podejmowania działań na rzecz rozwoju miejscowości.

Wypracowane podczas spotkań cele oraz wizja rewitalizacji Klimontowa zawiera akceptowane społecznie oczekiwania mieszkańców dotyczące rozwoju miejscowości w prognozowanym okresie 2016 - 2023.

WIZJA: Klimontów jako miejsce atrakcyjne i przyjazne dla wszystkich jego mieszkańców, turystów i inwestorów na bazie dynamicznego lokalnego rozwoju społeczno-gospodarczego oraz poprawy jakości usług publicznych, atrakcyjności przestrzeni publicznej i oferty społeczno-gospodarczo-rekreacyjnej.

6. Cele rewitalizacji oraz kierunki działań

Podstawowym celem Programu Rewitalizacji będzie podniesienie atrakcyjności Gminy Klimontów, poprawa jakości życia mieszkańców jak również poprawa warunków prowadzenia działalności gospodarczej. Proces rewitalizacji, w wyniku którego nastąpi zmniejszenie bezrobocia, wzrost aktywności społecznej i zawodowej mieszkańców obszaru rewitalizacji oraz podejmowane będą działania na rzecz zmniejszenia wykluczenia społecznego, będzie jednocześnie procesem determinującym wzrost konkurencyjności całej gminy. Rozwiązywanie problemów społecznych przyczyni się do wzrostu atrakcyjności gminy, co z kolei wpłynie na rozwój społeczno-gospodarczy.

Zgodnie z wytycznymi zdefiniowane obszary problemowe będą rewitalizowane z uwzględnieniem kryteriów przestrzennych, ekonomicznych oraz społecznych. Szczególny nacisk będzie kierunkowany na obszary o wysokim odnotowanym nasileniu problemów społecznych – głównie w zakresie marginalizacji materialnej i społecznej mieszkańców terenu zdegradowanego. Na bazie diagnozy sytuacji społeczno-gospodarczej gminy oraz identyfikacji problemów na obszarze rewitalizacji, określono cele rewitalizacji oraz kierunki działań, które będą realizowane poprzez projekty rewitalizacyjne.

W oparciu o przeprowadzone analizy sytuacji społeczno-gospodarczej, przestrzenno-funkcjonalnej, środowiskowej i technicznej gminy Klimontów, które przedstawiono w poprzednich rozdziałach, a także przy uwzględnieniu zapisów dokumentów strategicznych sporządzonych na wyższych szczeblach (krajowym i wojewódzkim), sformułowane zostały cele rewitalizacji gminy Klimontów. Zgodnie z logiką interwencji cele rewitalizacji odnoszą się do zidentyfikowanych obszarów problemowych, wyznaczonych na podstawie analizy wskaźnikowej oraz konsultacji społecznych. Cele strategiczne stanowią bezpośrednią odpowiedź na potrzeby mieszkańców, wyniki diagnozy strategicznej oraz zidentyfikowane problemy gminy Klimontów.

Cel Strategiczny 1:

Poprawa funkcjonalności przestrzeni publicznej i bezpieczeństwa mieszkańców gminy Klimontów.

Cele szczegółowe:

- 1.1 Lepsze wykorzystanie lokalnych zasobów w procesie rozwoju;
- 1.2 Zapewnienie dostępności i wysokiego standardu infrastruktury służącej zaspokajaniu potrzeb mieszkańców;
- 1.3 Poprawa infrastruktury technicznej, bezpieczeństwa i porządku publicznego.

Kierunki działań:

- ❖ Poprawa stanu zagospodarowania i estetyki przestrzeni publicznych;

- ❖ Poprawa stanu infrastruktury komunikacyjnej i zwiększenie bezpieczeństwa pieszych i podróżnych;
- ❖ Modernizacja obiektów użyteczności publicznej;
- ❖ Rozwój infrastruktury edukacyjnej i społecznej;
- ❖ Poprawa jakości życia mieszkańców;
- ❖ Wzrost integracji społecznej, pobudzenie do aktywnego udziału w życiu kulturalnym i gospodarczym;
- ❖ Zwiększenie udziału energii produkowanej z OZE w ogólnej produkcji energii;
- ❖ Promowanie gospodarki niskoemisyjnej w województwie świętokrzyskim;
- ❖ Zwiększenie efektywności energetycznej budynków publicznych oraz sektora mieszkaniowego;
- ❖ Poprawiona jakość oraz szersze udostępnienie podmiotów ochrony zdrowia;
- ❖ Poprawiona jakość oraz szersze udostępnienie obiektów pomocy i integracji społecznej.

Cel strategiczny 2

Wsparcie dla rozwoju gospodarczego w celu poprawy oferty obszaru oraz zmniejszenia zjawiska bezrobocia i ubóstwa.

Cele szczegółowe:

2.1 Zwiększenie atrakcyjności inwestycyjnej centrum Klimontowa dla przedsiębiorstw.

2.2 Wzrost konkurencyjności przedsiębiorstw w gminie Klimontów.

2.3 Zwiększenie szans na zatrudnienie.

Kierunki działań:

- ❖ Tworzenie warunków dla rozwoju lokalnej przedsiębiorczości;
- ❖ Ożywienie gospodarcze centrum miejscowości;
- ❖ Polepszenie warunków do rozwoju przedsiębiorstw;
- ❖ Poprawa stanu infrastruktury komunikacyjnej;

- ❖ Zwiększenie udziału energii produkowanej z OZE w ogólnej produkcji energii w województwie świętokrzyskim;
- ❖ Promowanie gospodarki niskoemisyjnej;

Cel strategiczny 3

Rozwój kapitału społecznego oraz redukcja negatywnych zjawisk społecznych w obszarze rewitalizowanym.

Cele szczegółowe:

3.1 Wzrost kompetencji zasobów ludzkich poprzez edukację.

3.2 Przeciwdziałanie procesom wykluczenia i marginalizacji społecznej.

3.3 Rozwój usług społecznych.

Kierunki działań:

- ❖ Reintegracja społeczna i zawodowa osób zagrożonych wykluczeniem;
- ❖ Przeciwdziałanie bezrobociu i aktywizacja ekonomiczna mieszkańców;
- ❖ Wzrost integracji społecznej, pobudzenie do aktywnego udziału w życiu kulturalnym i gospodarczym;
- ❖ Zwiększenie integracji osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym poprzez wzmocnienie ich szans na zatrudnienie;
- ❖ Zwiększenie poziomu aktywności zawodowej i zatrudnienia wśród osób sprawujących opiekę;
- ❖ Wsparcie rozwoju podmiotów ekonomii społecznej;
- ❖ Realizacja programów edukacyjnych dla dzieci i młodzieży;
- ❖ Realizacja programów edukacyjnych dla osób dorosłych;
- ❖ Wzrost kompetencji u pracowników administracji i nauczycieli;
- ❖ Podniesienie kompetencji osób dorosłych;
- ❖ Poprawa jakości życia mieszkańców;
- ❖ Wyrównywanie równości szans;
- ❖ Podniesienie kompetencji kluczowych uczniów;

- ❖ Rozwój postawy sportowej wśród młodzieży i mieszkańców gminy Klimontów;
- ❖ Wzrost jakości i promocja profilaktyki zdrowotnej.

Wymienione wyżej cele rewitalizacji korespondują z aspektami rewitalizacji, które uwzględniają :

I. Aspekt Przestrzenno-Urbanistyczny

- działania dotyczące rozwoju infrastruktury technicznej,
- działania dotyczące podniesienia walorów estetycznych i funkcjonalnych przestrzeni publicznych,
- działania dotyczące rozwoju transportu,
- działania dotyczące rozwoju infrastruktury społecznej, kulturalnej i turystycznej.

II. Aspekt Ekonomiczny

- działania dotyczące rozwoju turystyki bądź innych sektorów gospodarki lokalnej,
- działania dotyczące wspierania przedsiębiorczości,
- działania wynikające z programów pomocowych dla rozwoju MŚP.

III. Aspekt Społeczny

- działania dotyczące rozwoju zasobów ludzkich,
- działania dotyczące przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu,
- działania dotyczące walki z patologiami społecznymi,
- działania dotyczące tworzenia równych szans,
- działania dotyczące zapobieganiu zjawisku bezrobocia,
- działania dotyczące zapobieganiu zjawisku bezdomności,
- działania na rzecz aktywności środowisk dziecięcych i młodzieżowych, w tym poprawa warunków nauki oraz wychowania przedszkolnego.

7. Planowane projekty i przedsięwzięcia rewitalizacyjne

Realizacje działań inwestycyjnych w polach interwencji objętych PR winny służyć przede wszystkim poprawie jakości życia mieszkańców oraz ożywieniu gospodarczemu i społecznemu całej Gminy Klimontów. Projekty z zakresu rewitalizacji muszą być

realizowane jako kompleksowe przedsięwzięcia dotyczące wszystkich aspektów wpływających na sytuację kryzysową rewitalizowanego obszaru.

Głównym celem podejmowanych działań będzie zmiana dotychczasowych funkcji i dostosowania terenu oraz znajdujących się tam obiektów do nowych potrzeb w zakresie usług, turystyki, rekreacji, kultury, zdrowia i oświaty. Realizacja pozostałych zamierzeń rewitalizacyjnych przyczyni się także do zmniejszenia dysproporcji występujących pomiędzy rozwojem wskazanego obszaru zdegradowanego Gminy Klimontów w odniesieniu do ośrodków o podobnym potencjale społeczno-gospodarczym w regionie. Pilną koniecznością staje się również rozwiązanie szeregu trudnych problemów społecznych. Zjawiska te związane są ze sferą ubóstwa, uzależnień, przestępczości, wykluczenia osób starszych i niepełnosprawnych.

Działania zaplanowane na obszarze rewitalizowanym zorientowane są przede wszystkim na aktywizację społeczności lokalnej poprzez rozszerzenie pracy socjalnej, współpracę różnych instytucji i organizacji pozarządowych, zajmujących się działalnością społeczną w Gminie oraz instytucji działających w szerszym obszarze polityki społecznej, takich jak: kultura, oświata, służba zdrowia i bezpieczeństwo. Działania o charakterze społecznym polegać będą zatem na umocnieniu postaw aktywnych w sferze społecznej i indywidualnej, tworzeniu systemu wsparcia, poradnictwo m.in. prawne, pedagogiczne, terapię, wyspecjalizowaną pracę socjalną połączoną ze stymulowaniem postaw przedsiębiorczych i prospołecznych wśród lokalnej społeczności. Działania polegające na kompleksowej rewitalizacji zdelimitowanego terenu uwzględniają zarówno tzw. projekty „miękkie” – środki **Europejskiego Funduszu Społecznego**, jak i infrastrukturalne – środki **Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego** jako zadania inwestycyjne wraz z charakterystyką, wskaźnikami, podmiotami wdrażającymi oraz szacunkowymi kosztami.

Lp.	Nazwa projektu/ przedsięwzięcia	Podmiot realizujący	Lokalizacja	Zakres zadań	Szacunkowa wartość	Rezultaty	Kierunki działań służące realizacji celów
Projekty kluczowe – inwestycyjne (strefa społeczna + gospodarcza + przestrzenna)							
1.	Przebudowa i modernizacja ulic wraz z chodnikami, budową oświetlenia oraz przystanków autobusowych na obszarze rewitalizacji	Gmina Klimontów	Klimontów	<ul style="list-style-type: none"> - Remont ulic i chodników - Modernizacja i budowa oświetlenia ulicznego -Przebudowa i budowa stanowisk postojowych -Budowa małej architektury, - Budowa kanalizacji deszczowej 	4 000 000 PLN	<ul style="list-style-type: none"> - Powierzchnia obszarów objętych rewitalizacją - Liczba wspartych obiektów infrastruktury zlokalizowanych na rewitalizowanych obszarach - Ludność mieszkająca na obszarach objętych zintegrowanymi strategiami rozwoju obszarów miejskich 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Poprawa stanu zagospodarowania i estetyki przestrzeni publicznych ✓ Poprawa stanu infrastruktury komunikacyjnej i zwiększenie bezpieczeństwa pieszych i podróżnych ✓ Poprawa jakości życia mieszkańców ✓ Wzrost integracji społecznej, pobudzenie do aktywnego udziału w życiu kulturalnym i gospodarczym ✓ Tworzenie warunków dla

							<p>rozwoju lokalnej przedsiębiorczości</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ Ożywienie gospodarcze centrum miejscowości ✓ Polepszenie warunków do rozwoju przedsiębiorstw ✓ Poprawa stanu infrastruktury komunikacyjnej ✓ Wzrost integracji społecznej, pobudzenie do aktywnego udziału w życiu kulturalnym i gospodarczym
2.	Budowa sieci wod-kan na ul. Sandomierskiej oraz ul. Partyzantów	Gmina Klimontów	Klimontów	<p>-Budowa kanalizacji sanitarnej</p> <p>- Budowa sieci wodociągowej</p>	3 000 000 PLN	<p>- Rozbudowa sieci kanalizacji sanitarnej</p> <p>- Rozbudowa sieci wodociągowej</p>	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Modernizacja obiektów użyteczności publicznej ✓ Poprawa jakości życia mieszkańców

3.	Zagospodarowanie terenu wokół Szkoły Podstawowej	Gmina Klimontów	Klimontów	<ul style="list-style-type: none"> - Budowa parkingu - Budowa placu zabaw, boiska - Reorganizacja ruchu samochodowego w pobliżu Szkoły 	1 000 000 PLN	<ul style="list-style-type: none"> - powierzchnia zabudowy obiektu - pozostała powierzchnia zagospodarowania 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Poprawa stanu zagospodarowania i estetyki przestrzeni publicznych ✓ Modernizacja obiektów użyteczności publicznej ✓ Rozwój infrastruktury edukacyjnej i społecznej ✓ Poprawa jakości życia mieszkańców
4.	Kompleksowe zagospodarowanie budynku po byłej mleczarni na cele społeczne	Gmina Klimontów	Klimontów	<ul style="list-style-type: none"> - Inwestycje związane m.in. z: <ol style="list-style-type: none"> 1. przebudową i dostosowaniem do pełnienia nowych funkcji, 2. termomodernizacją budynku, 3. Zagospodarowanie terenu wokół. 	2 000 000 PLN	<ul style="list-style-type: none"> - powierzchnia zabudowy obiektu - pozostała powierzchnia zagospodarowania - Liczba zmodernizowanych energetycznie budynków 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Poprawa stanu zagospodarowania i estetyki przestrzeni publicznych ✓ Modernizacja obiektów użyteczności publicznej ✓ Zwiększenie udziału energii produkowanej z OZE w ogólnej produkcji energii w ✓ Promowanie

							gospodarki niskoemisyjnej województwie świętokrzyskim
							✓ Zwiększenie efektywności energetycznej budynków publicznych oraz sektora mieszkaniowego
5.	Budowa instalacji fotowoltaicznych na budynkach użyteczności publicznej	Gmina Klimontów	Klimontów	- Inwestycje związane z wykonaniem instalacji fotowoltaicznych	2 000 000 PLN	- Ilość zaoszczędzonej energii elektrycznej, ciepłej - Liczba zmodernizowanych energetycznie budynków	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Poprawa stanu zagospodarowania i estetyki przestrzeni publicznych ✓ Modernizacja obiektów użyteczności publicznej ✓ Zwiększenie udziału energii produkowanej z OZE w ogólnej produkcji energii w ✓ Promowanie gospodarki niskoemisyjnej województwie

							świętokrzyskim ✓ Zwiększenie efektywności energetycznej budynków publicznych oraz sektora mieszkaniowego
6.	Remont kapitalny i adaptacja Klasztoru Podominikańskiego na Dom Pielgrzyma – etap II”	Parafia Klimontów	Klimontów	- Dostosowanie budynku do nowych funkcji	5 000 000 PLN	- Liczba wspartych obiektów infrastruktury zlokalizowanych na rewitalizowanych obszarach	✓ Modernizacja obiektów użyteczności publicznej ✓
7.	Termomodernizacja budynków Gminnych w Klimontowie oraz zagospodarowanie terenu wokół	Gmina Klimontów	Klimontów	- Inwestycje związane z wykonaniem instalacji fotowoltaicznych - termomodernizacją budynków, - zagospodarowanie terenu wokół.	1 000 000 PLN	- Ilość zaoszczędzonej energii elektrycznej, ciepłej - Liczba zmodernizowanych energetycznie budynków	✓ Zwiększenie efektywności energetycznej budynków publicznych oraz sektora mieszkaniowego ✓ Promowanie gospodarki niskoemisyjnej województwie świętokrzyskim ✓ Modernizacja

							obiektów użyteczności publicznej
Projekty uzupełniające - inwestycyjne							
1.	Zagospodarowanie i uporządkowanie terenów placu targowego wraz z drogą dojazdową	Gmina Klimontów	Klimontów	- Uporządkowanie przestrzenne - Budowa drogi dojazdowej , miejsc parkingowych, oświetlenia - Wykup gruntów pod tereny inwestycyjne	1 500 000 PLN	- Liczba wspartych obiektów infrastruktury zlokalizowanych na rewitalizowanych obszarach	✓ Poprawa stanu zagospodarowania i estetyki przestrzeni publicznych ✓ Rozwój infrastruktury rekreacyjnej i turystycznej
2.	Budowa monitoringu na obszarze rewitalizowanym	Gmina Klimontów	Klimontów	-Kompleksowy monitoring obszaru rewitalizacji (newralgiczne miejsca publiczne)	1 000 000 PLN	- Powierzchnia obszarów objętych rewitalizacją	✓ Poprawa jakości życia mieszkańców ✓ Poprawa stanu infrastruktury komunikacyjnej i zwiększenie bezpieczeństwa pieszych i podróżnych
3.	Poprawa infrastruktury kulturowe, rekreacyjnej i sportowej	Gmina Klimontów	Klimontów	-Budowa boiska treningowego - Budowa odkrytego basenu, trybun	2 000 000 PLN	- Liczba wspartych obiektów infrastruktury zlokalizowanych na rewitalizowanych	✓ Rozwój infrastruktury społecznej ✓ Poprawa jakości życia

				<p>- Zagospodarowanie terenu,</p> <p>- Zakup sceny mobilnej</p>		<p>obszarach</p>	<p>mieszkańców</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ Rozwój infrastruktury rekreacyjnej i turystycznej ✓ Poprawa jakości życia mieszkańców ✓ Wzrost integracji społecznej, pobudzenie do aktywnego udziału w życiu kulturalnym i gospodarczym ✓ Wzrost integracji społecznej, pobudzenie do aktywnego udziału w życiu kulturalnym i gospodarczym ✓ Rozwój postawy sportowej wśród młodzieży i mieszkańców
--	--	--	--	---	--	------------------	---

							gminy Klimontów
Projekty wspierające „miękkie” - społeczne							
1.		Gimnazjum w Klimontowie	Klimontów	- dodatkowe zajęcia matematyczno – przyrodnicze, informatyczne i językowe	497 308,04 PLN	- liczba osób u których podwyższono kompetencje - liczba godzin przeprowadzonych szkoleń	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Poprawa jakości życia mieszkańców ✓ Realizacja programów edukacyjnych dla dzieci i młodzieży ✓ Wyrównywanie równości szans
2.	Kraina malucha	Przedszkole Samorządowe w Klimontowie	Klimontów	- dodatkowe zajęcia edukacyjne - zakup sprzętu, materiałów dydaktycznych, wyżywienie dzieci, zajęcia edukacyjne, doposażenie sali i zaadoptowanie łazienki, doposażenie placu zabaw	470 236,90 PLN	- liczba osób u których podwyższono kompetencje - liczba godzin przeprowadzonych szkoleń	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Poprawa jakości życia mieszkańców ✓ Realizacja programów edukacyjnych dla dzieci i młodzieży ✓ Wyrównywanie równości szans

3.	Przeprowadzenie szkoleń pracowników administracji i nauczycieli	Gmina Klimontów	Klimontów	<ul style="list-style-type: none"> - Objęcie wsparciem pracowników administracji samorządowej i nauczycieli poprzez organizację szkoleń, m.in. dotyczących tematyki: Zamówienia publiczne, Finanse publiczne, Gospodarowanie nieruchomościami, Zarządzanie jednostką, Nadzór pedagogiczny, Rozwiązywanie konfliktów, Umiejętność współpracy, Przepisy Ochrony Środowiska 	200 000 PLN	<ul style="list-style-type: none"> - liczba osób u których podwyższono kompetencje - liczba godzin przeprowadzonych szkoleń 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Poprawa jakości życia mieszkańców ✓ Wzrost kompetencji u pracowników administracji i nauczycieli ✓ Podniesienie kompetencji osób dorosłych ✓ Wyrównywanie równości szans
4.	Rozwój oferty przedszkolnej w Gminie Klimontów poprzez utworzenie dodatkowych miejsc w oddziałach przedszkolnych	Gmina Klimontów	Klimontów	<ul style="list-style-type: none"> - Remont obiektów przedszkolnych na terenie gminy - Wyposażenie obiektów w sprzęt i pomoce dydaktyczne - Organizacja i prowadzenie zajęć dodatkowych dla 	500 000 PLN	<ul style="list-style-type: none"> - liczba nowo utworzonych miejsc przedszkolnych -liczba godzin zajęć dodatkowych dla przedszkolaków 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Poprawa jakości życia mieszkańców ✓ Realizacja programów edukacyjnych dla dzieci i młodzieży ✓ Wyrównywanie równości szans

				przedszkolaków			
5.	Zwiększanie dostępu do opieki nad dziećmi do lat 3	Gmina Klimontów, JST, żłobki oraz kluby dziecięce i ich organy prowadzące, osoby fizyczne sprawujące opiekę nad dziećmi do lat 3 jako dzienni opiekunowie oraz nianie	Gmina Klimontów	1. Tworzenie nowych żłobków oraz klubów dziecięcych (w tym dostosowanych do potrzeb dzieci z niepełnosprawnościami). 2. Tworzenie nowych miejsc opieki w istniejących żłobkach i klubach dziecięcych (w tym dostosowanych do potrzeb dzieci z niepełnosprawnościami). 3. Wsparcie tworzenia i rozwoju usług świadczonych przez dziennego opiekuna oraz nianie	Ok. 1 000 000 PLN	- Liczba utworzonych miejsc opieki nad dziećmi w wieku do lat 3	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Poprawa jakości życia mieszkańców ✓ Realizacja programów edukacyjnych dla dzieci i młodzieży ✓ Wyrównywanie równości szans ✓ Zwiększenie dostępu do opieki nad dziećmi do lat 3
6.	Wsparcie profilaktyki zdrowotnej	Wszystkie podmioty z wyłączeniem osób fizycznych	Gmina Klimontów	1. Wsparcie profilaktyki nowotworowej ukierunkowanej na wczesne wykrywanie raka piersi 2. Wsparcie profilaktyki	Ok. 1 000 000 PLN	- Liczba osób objętych programem zdrowotnym	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Poprawa jakości życia mieszkańców ✓ Wzrost jakości i promocja profilaktyki zdrowotnej

				nowotworowej ukierunkowanej na wczesne wykrywanie raka szyjki macicy 3. Wsparcie profilaktyki nowotworowej ukierunkowanej na wczesne wykrywanie raka jelita grubego			
7.	Przedsięwzięcia wspierające aktywność i integrację zwiększająca szanse na zatrudnienie	Wszystkie podmioty z wyłączeniem osób fizycznych w tym JST oraz instytucje pomocy i integracji społecznej	Gmina Klimontów	1. Kompleksowa i zindywidualizowana aktywizacja społeczno – zawodowa wykorzystująca w zależności od potrzeb elementy aktywizacji edukacyjnej, społecznej i zawodowej	Ok 700 000 PLN	- Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, które uzyskały kwalifikacje po opuszczeniu programu	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Poprawa jakości życia mieszkańców ✓ Wzrost integracji społecznej, pobudzenie do aktywnego udziału w życiu kulturalnym i gospodarczym ✓ Reintegracja społeczna i zawodowa osób zagrożonych wykluczeniem ✓ Przeciwdziałanie bezrobociu i aktywizacja ekonomiczna mieszkańców ✓ Wzrost integracji

							<p>społecznej, pobudzenie do aktywnego udziału w życiu kulturalnym i gospodarczym</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ Zwiększenie integracji osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym poprzez wzmocnienie ich szans na zatrudnienie ✓ Wsparcie rozwoju podmiotów ekonomii społecznej
8.	Rozwój wysokiej jakości usług społecznych	Wszystkie podmioty z wyłączeniem osób fizycznych w tym JST oraz instytucje pomocy i integracji społecznej	Gmina Klimontów	<p>1. Profilaktyka społeczna skierowana do dzieci i rodzin w ramach działalności placówek wsparcia dziennego, świetlic środowiskowych</p> <p>2. Wsparcie na rzecz prawidłowego funkcjonowania rodziny,</p> <p>3. Wsparcie procesu</p>	Ok. 600 000 PLN	<p>- Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym objętych usługami społecznymi</p> <p>- Liczba wspartych w programie miejsc świadczenia usług społecznych</p>	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Poprawa jakości życia mieszkańców ✓ Wzrost integracji społecznej, pobudzenie do aktywnego udziału w życiu kulturalnym i gospodarczym ✓ Reintegracja

				<p>usamodzielniania się i integracji ze środowiskiem</p> <p>4. Wsparcie systemu pieczy zastępczej</p> <p>5. Deinstytucjonalizację opieki nad osobami niesamodzielnymi</p> <p>6. Podnoszenie kwalifikacji i kompetencji osób związanych ze świadczeniem usług społecznych</p>			<p>społeczna i zawodowa osób zagrożonych wykluczeniem</p> <p>✓ Przeciwdziałanie bezrobociu i aktywizacja ekonomiczna mieszkańców</p> <p>✓ Wzrost integracji społecznej, pobudzenie do aktywnego udziału w życiu kulturalnym i gospodarczym</p> <p>✓ Zwiększenie integracji osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym poprzez wzmocnienie ich szans na zatrudnienie</p> <p>✓ Wsparcie rozwoju podmiotów ekonomii społecznej</p>
--	--	--	--	--	--	--	--

Jednocześnie gmina Klimontów będzie aktywnie i intensywnie zabiegać w przyszłości o **wszelkie inne zewnętrzne źródła finansowania** na realizację zaplanowanego poniższego pakietu działań rewitalizacyjnych (m.in. dotacje i granty ministerialne, tzw. fundusze norweskie i fundusze szwajcarskie, Partnerstwo Publiczno-Prywatne, inicjatywy Komisji Europejskiej np. Erasmus+).

8. Komplementarność między projektami

Lokalny Program Rewitalizacji Klimontowa planuje działania kompleksowo z uwzględnieniem realizacji projektów rewitalizacyjnych, które mogą być współfinansowane ze środków EFRR, EFS, FS oraz innych publicznych lub prywatnych źródeł tak, aby łączyć aspekt rozwoju społecznego, gospodarczego i przestrzennego oraz technicznego, związanych zarówno z danym obszarem, jak i jego otoczeniem. Komplementarność jest bardzo istotnym elementem Programu Rewitalizacji. Zapewnienie powiązań pomiędzy poszczególnymi projektami skutkować będzie trwalszym i bardziej efektywnym wykorzystaniem środków finansowych przeznaczonych na rewitalizację. Zgodnie z *Wytycznymi w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014-2020* wymogiem koniecznym przy opracowaniu programów rewitalizacji jest konieczność zapewnienia komplementarności w pięciu aspektach:

- komplementarność przestrzenna,
- komplementarność problemowa,
- komplementarność proceduralno-instytucjonalna,
- komplementarność międzyokresowa,
- komplementarność źródeł finansowania.

Program rewitalizacji złożony z wielu różnorodnych uzupełniających się przedsięwzięć jest konstrukcją warunkującą osiągnięcie kompleksowości planowanej interwencji, poprzez wzajemne powiązania oraz synergię projektów rewitalizacyjnych. Zapewnieniu komplementarności procesu rewitalizacji w różnych jego wymiarach (tj. przestrzennym, problemowym, proceduralno-instytucjonalnym, międzyokresowym i źródeł finansowania) w gminie Klimontów służyć mają:

- ✓ powiązanie przedsięwzięć rewitalizacyjnych realizowanych zarówno na obszarze rewitalizacji, jak również projektów realizowanych poza jego granicami, które oddziałują na ten obszar,
- ✓ stały monitoring efektów decyzji przestrzennych związanych z realizacją poszczególnych projektów rewitalizacji,
- ✓ realizacja wzajemnie uzupełniających się projektów pod względem tematycznym, wpływające na realizację zbieżnych celów, kompleksowo oddziałując na obszar rewitalizacji, zarówno pod względem społecznym, gospodarczym jak i przestrzenno-funkcjonalnym, oraz technicznym),
- ✓ powiązanie programu rewitalizacji z innymi politykami i działaniami rozwojowymi gminy,
- ✓ zaprojektowanie systemu zarządzania procesem rewitalizacji, dającego możliwość efektywnego współdziałania różnych interesariuszy oraz zapewniającego spójność i wzajemne uzupełnianie się procedur,
- ✓ uwzględnienie różnych źródeł finansowania (środki UE, środki publiczne i prywatne) projektów rewitalizacyjnych umieszczonych w Programie Rewitalizacji Gminy Klimontów.

Komplementarność przestrzenna oznacza konieczność wzięcia pod uwagę podczas tworzenia i realizacji programu rewitalizacji wzajemnych powiązań pomiędzy przedsięwzięciami rewitalizacyjnymi realizowanymi na obszarze rewitalizacji, jak i znajdujących się poza nim, ale oddziałujących na obszar rewitalizacji. Zapewnienie komplementarności przestrzennej projektów rewitalizacyjnych ukierunkowane jest w celu efektywnego oddziaływania na cały dotknięty kryzysem obszar określony w Programie Rewitalizacji. Wszystkie kluczowe projekty rewitalizacyjne skupiają się na obszarze rewitalizacji i są z nim ściśle powiązane oraz wspierane są przez zaplanowane projekty uzupełniające zarówno inwestycyjne jak i „miękkie” społeczne. Są odpowiedzią na główne problemy dla tego terenu. Ich realizacja wywrze pozytywne skutki, które będą widoczne będą na całym obszarze, ponieważ wiele z nich dotyczy działań podejmowanych dla miejsc lub obiektów użyteczności publicznej, przez co korzystać z nich będą mogli mieszkańcy obszaru gminy Klimontów. Celem zapewnienia komplementarności przestrzennej interwencji jest także to, by prowadzone działania nie skutkowały przenoszeniem problemów na inne

obszary lub nie prowadziły do niepożądanych efektów społecznych takich jak segregacja społeczna i wykluczenie.

Komplementarność problemowa oznacza konieczność realizacji przedsięwzięć rewitalizacyjnych, które będą się wzajemnie dopełniały tematycznie, sprawiając, że program rewitalizacji będzie oddziaływał na obszar rewitalizacji we wszystkich elementach tj. pod względem społecznym, gospodarczym, przestrzenno-funkcjonalnym, technicznym, środowiskowym. Przenikanie się projektów pod tym względem sprowadza się do analizy pod kątem ich wzajemnego dopełniania. Do realizacji ww. działań i zapewnienia kompleksowości tematycznej, ukierunkowanej na rozwiązywanie wspólnych problemów pod względem społecznym gospodarczym i przestrzennym przyczynią się organizowane przez Gminę Klimontów działania o charakterze społecznym (integracyjnym, edukacyjnym, kulturalnym itp.) w zmodernizowanych obiektach użyteczności publicznej. Modernizacja obiektów dotyczy zarówno sfery infrastrukturalnej, przestrzennej a także środowiskowej (np. wymiana źródeł energii). W tym aspekcie komplementarności ważne jest precyzyjne określenie pożądaných efektów rewitalizacji dla każdego projektu, dlatego określone zostały wskaźniki i rezultaty wynikające z jego realizacji. Zaplanowanie stanu po zakończeniu działań i opatrzenie go odpowiednimi parametrami pozwoli na precyzyjne dobranie wskaźników opisujących uzyskane efekty i bieżący monitoring realizacji oraz podjęcie działań naprawczych w przypadku ryzyka nieosiągnięcia założonych rezultatów.

Lista przedsięwzięć rewitalizacyjnych opierała się na przeprowadzonej analizie pod względem ukierunkowania na określony problem lub obszar tematyczny a także pod względem implikacji, tj. planowania przedsięwzięć, których realizacja jest niezbędna z perspektywy wdrażania innych zaplanowanych projektów, tzn. wymagana jest uprzednia realizacja danego projektu, aby wdrożyć inne przedsięwzięcie- dotyczy to także połączenia projektów inwestycyjnych finansowanych z EFRR z działaniami „miękkimi” finansowanymi z EFS. Zapewnienie komplementarności problemowej pozwoli na wykluczenie fragmentacji działań oraz braku kompleksowości procesu rewitalizacji. Poszczególne projekty realizowane w izolacji od pozostałych nie pozwolą na efektywne prowadzenie rewitalizacji.

Skuteczna komplementarność problemowa została również potwierdzona pełnym powiązaniem planowanych działań rewitalizacyjnych ze strategicznymi priorytetami rozwojowymi gminy Klimontów na kluczowych lokalnych obszarach społeczno-

gospodarczych, co będzie skutkowało zdecydowanie lepszą koordynacją tematyczną oraz efektywnością organizacyjną działań lokalnej administracji samorządowej. Zaplanowane w ramach Programu Rewitalizacji działania są odpowiedzią na zdiagnozowane problemy, których występowanie spowodowało stan kryzysowy. Wypracowane projekty uzupełniają się tematycznie, dzięki czemu zapewniona została komplementarność problemowa oraz kompleksowość programu rewitalizacji.

Komplementarność proceduralno-instytucjonalna oznacza konieczność takiego zaprojektowania systemu zarządzania programem rewitalizacji, który pozwoli na efektywne współdziałanie na jego rzecz różnych instytucji oraz wzajemne uzupełnianie się. W związku z opracowaniem programu rewitalizacji planowane jest pełne zaangażowanie merytorycznych pracowników Urzędu Gminy, którzy posiadają wieloletnie doświadczenie w realizacji zróżnicowanych projektów zewnętrznych, w szczególności inwestycyjnych i społecznych w celu skutecznej oraz efektywnej realizacji procesu rewitalizacji. Jednocześnie zaangażowane zostaną jednostki organizacyjne Gminy oraz podległe Gminie zgodnie z posiadanymi kompetencjami w ramach integracji Społecznej i przeciwdziałaniu wykluczeniu społecznego. Funkcje zarządcze i koordynujące Program Rewitalizacji będzie pełnił Wójt Gminy, m.in. nadzorując prace diagnostyczne i planistyczne oraz przeprowadzał cykliczne oceny efektów. Bieżące działanie w imieniu Wójta Gminy Klimontów będzie pełnił powołany Koordinator ds. Rewitalizacji, który będzie mógł zlecać wykonanie poszczególnych przedsięwzięć różnym jednostkom, w granicach ich kompetencji. Ponadto, zostanie powołany Zespół ds. Rewitalizacji, w skład którego wejdą przedstawiciele wszystkich kluczowych sektorów Gminy Klimontów, tj.:

- ✓ Sektor publiczny,
- ✓ Przedsiębiorcy,
- ✓ Liderzy społeczni,
- ✓ Organizacje pozarządowe,
- ✓ Kościelne, osoby prawne.

Powołanie członków ww. zespołu nastąpi w sposób transparentny i dostępny dla wszystkich zainteresowanych stron. Opisany sposób zarządzania procesami rewitalizacji gwarantuje długofalowy, kompleksowy i wielowątkowy system monitoringu podejmowanych działań. Określenie odpowiednich instrumentów zarządzania oraz wdrażania jest działaniem

niezbędnym dla pełnego i efektywnego wykorzystania narzędzi finansowych i instytucjonalnych.

Komplementarność międzyokresowa. Zachowanie ciągłości programowej polegającej na kontynuacji lub rozwijaniu wsparcia z polityki spójności 2007-2013 ma w procesach rewitalizacji kluczowe znaczenie. Zmiany wprowadzane w obecnych programach rewitalizacji odpowiadają na nowe lokalne zapotrzebowania społeczno-gospodarczo-przestrzenne, które wynikają głównie z wniosków na bazie systematycznego monitoringu efektów perspektywy 2007-2013, nowych uwarunkowań perspektywy 2014-2020 oraz widocznych już trendów zmian europejskiej polityki spójności po roku 2020. Dlatego też część przedsięwzięć realizowanych w Gminie Klimontów w latach 2007-2013 ma swoją kontynuację w okresie 2014-2020. Zdefiniowano również projekty, które zostały zrealizowane pod względem infrastrukturalnym i należy dla zapewnienia kompleksowego efektu uzupełnić je w obecnej perspektywie finansowej o tzw. „projekty wspierające” o charakterze społecznym, gospodarczym oraz środowiskowo-przestrzennym.

Dlatego też Gmina Klimontów wspólnie z zainteresowanymi interesariuszami planowała przedsięwzięcia rewitalizacyjne w taki sposób, aby odpowiadały kompleksowo na zdiagnozowane problemy. Jest to szczególnie ważne rozwiązanie, ponieważ wnioski z ewaluacji powinny posłużyć jako sygnalizacja zmian do wprowadzenia przy projektach programowanych na lata 2014-2020. Doświadczenia z poprzednich okresów finansowania wpłynęły na wsparcie przewidzianych projektów w obecnej perspektywie finansowej.

Komplementarność źródeł finansowania. Projekty zawarte w Lokalnym Programie Rewitalizacji Klimontowa mają zapewnione finansowanie z różnych instrumentów wsparcia (m.in. EFRR, EFS, FS) bez ryzyka podwójnego dofinansowania. Założona jest stała koordynacja i synergia projektów rewitalizacyjnych finansowanych szczególnie w ramach EFS i EFRR w celu uzyskania korzystnych efektów dla obszarów rewitalizacji. Jednocześnie uwzględniają zaangażowanie środków prywatnych i publicznych. Dzięki umiejętnemu wykorzystaniu środków będzie można uzyskać korzystne i optymalne efekty na obszarze rewitalizacji.

Budowa i realizacja kompleksowego programu rewitalizacji jest zabiegiem złożonym i wymaga przeprowadzenia wielu działań o charakterze diagnostycznym, konsultacyjnym, negocjacyjnym, planistycznym, prawnym, wdrożeniowym i monitoringowym, korygowania projektów i działań w trakcie ich realizacji oraz kompleksowej oceny po zakończeniu.

9. Indykatywne ramy finansowe Programu Rewitalizacji

Wyprowadzenie obszarów zdegradowanych w gminie Klimontów z sytuacji kryzysowej jest procesem długotrwałym i wymagającym znacznych nakładów finansowych na realizację poszczególnych projektów. Gmina Klimontów planuje wykonanie wyszczególnionych w dokumencie inwestycji w oparciu m.in. o zewnętrzne środki finansowe (stawiając nacisk na bezzwrotne dotacje), jak również o środki własne. **W Regionalnym Programie Operacyjnym Województwa Świętokrzyskiego na lata 2014–2020** działania rewitalizacyjne przyporządkowane są do **Osi Priorytetowej 6, Działanie 6.5**.

Duży potencjał niesie ze sobą perspektywiczne zaangażowanie w rewitalizację innych partnerów, angażując tym samym dodatkowy kapitał i rozkładając ciężar finansowy rewitalizacji na różne podmioty. Do głównych źródeł finansowania projektów rewitalizacyjnych należą przede wszystkim:

- środki własne podmiotów realizujących inwestycje,
- bezzwrotne dotacje z funduszy europejskich,
- środki zwrotne z funduszy europejskich (pożyczki i gwarancje bankowe)
- inicjatywy Komisji Europejskiej np. Erasmus+,
- Inne zewnętrzne fundusze europejskie m.in. tzw. Fundusze Norweskie oraz Szwajcarskie
- dotacje celowe z Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego,
- dotacje celowe z Ministerstwa Sportu i Turystyki,
- dotacje celowe z Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji,
- dotacje celowe z Ministerstwa Rozwoju,
- dotacje i pożyczki z Funduszu Ochrony Środowiska (poziom narodowy i wojewódzki),
- inwestorzy prywatni oraz Partnerstwo Publiczno-Prywatne (PPP),

- linie finansujące w ramach Banku Gospodarstwa Krajowego
- Polski Fundusz Rozwojowy
- obligacje komunalne
- kredyty i pożyczki komercyjne.

Zgodnie z **Założeniami Narodowego Planu Rewitalizacji 2022** - finansowanie działań w ramach **Narodowego Planu Rewitalizacji** może pochodzić z następujących źródeł finansowych, które częściowo skierowane są właśnie do realizacji celów rewitalizacji:

1. **Publiczne wspólnotowe**, tj. Europejskie Fundusze Strukturalne i Inwestycyjne: Europejskie Fundusz Rozwoju Regionalnego (**EFRR**), Europejski Fundusz Społeczny (**EFS**) i Fundusz Spójności (**FS**), w ramach programów regionalnych i krajowych.

Szacunkowo na wsparcie rewitalizacji zostanie przeznaczona część środków w ramach określonych priorytetów inwestycyjnych uzależniona od celu danego wsparcia i zgodności z charakterem rewitalizacyjnym, można przyjąć, iż na przedsięwzięcia rewitalizacyjne zostaną wydatkowane następujące kwoty:

- technologie informacyjno-komunikacyjne (jako element projektów na rewitalizowanych obszarach) – ok. 200 mln EUR,
- gospodarka niskoemisyjna – ok. 1,7 mld EUR,
- środowisko i kultura – ok. 600 mln EUR,
- transport – ok. 300 mln EUR,
- rynek pracy i przedsiębiorczość – ok. 2mld EUR,
- włączenie społeczne, w tym dostęp do usług publicznych– ok. 2 mld EUR,
- edukacja – ok. 200 mln EUR.

2. **Publiczne** – w ramach istniejących instrumentów i źródeł (m.in. w zakresie prowadzenia różnych polityk dotyczących m.in. wykluczenia społecznego, edukacji, infrastruktury, środowiska, kultury, zabytków, mieszkalnictwa itd.) oraz nowych, m.in. obejmujących instrumenty inżynierii finansowej. Podejmowane są też działania na rzecz ukierunkowania na rewitalizację środków budżetu państwa przeznaczanych na

dofinansowanie inwestycji z zakresu zadań własnych JST (np. rezerwa celowa budżetu państwa na dofinansowanie zadań własnych JST). Należy zaznaczyć, że środki te stanowią dodatkowe źródło i mogą być uruchamiane niezależnie od środków UE - chodzi o dotacje celowe budżetu państwa przyznawane na podstawie art. 20a ustawy o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (działania z zakresu polityki rozwoju, stanowiące zadania własne JST, niefinansowane ze środków UE w ramach RPO, jeżeli trwale przyczynią się do podniesienia rozwoju oraz konkurencyjności regionu, lub pozostają w związku z działaniami realizowanymi w ramach RPO) lub na podstawie art. 20b ustawy o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (przedsięwzięcia uzgodnione w kontraktach terytorialnych lub wydatki wynikające lub związane z realizacją programów operacyjnych).

3. Prywatne, m.in. poprzez upowszechnianie formuły Partnerstwa Publiczno-Prywatnego, w ramach którego kluczowym czynnikiem dla sukcesu całego procesu PPP jest precyzyjny i transparentny podział: zadań, ryzyk i potencjalnych przychodów z efektów projektu pomiędzy stroną prywatną i publiczną.

Dla zwiększania skali działań rewitalizacyjnych rozbudowywana będzie oferta **instrumentów finansowych (zwrotnych)**. Dlatego w projektowaniu zasad instrumentów zwrotnych w nowej perspektywie budżetowej będzie kładziony akcent na możliwość szerokiego zastosowania ich na rzecz działań rewitalizacyjnych (zarówno w formie pożyczek, jak i potencjalnie gwarancji finansowych).

W ramach Umowy Partnerskiej, przyjętej przez Komisję Europejską 23 maja 2014 r. zidentyfikowano **gminy oraz miasta i dzielnice miast wymagające rewitalizacji jako jedno z pięciu obszarów strategicznej interwencji** wymagające kompleksowych, zintegrowanych działań społecznych, gospodarczych i przestrzennych. Fundusze unijne będą stanowiły jedno z podstawowych źródeł finansowania działań rewitalizacyjnych, głównie w ramach regionalnych programów operacyjnych, a także w ramach programów krajowych:

- Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko,
- Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój,
- Programu Operacyjnego Polska Wschodnia,

- Programu Operacyjnego Inteligentny Rozwój,
- Program Operacyjny Polska Cyfrowa.

W celu zapewnienia spójności, większej synergii i efektywności realizacji projektów rewitalizacyjnych, na poniższym wykresie wskazano różne możliwe źródła ich finansowania w latach 2014 - 2020, w ramach Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego (EFRR), Europejskiego Funduszu Społecznego (EFS):

Źródło: Opracowanie własne

Wykaz priorytetów inwestycyjnych w ramach których możliwe jest aplikowanie o fundusze na realizację zadań rewitalizacyjnych opisano poniżej:

Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko 2014-2020

- 4iii Wspieranie efektywności energetycznej, inteligentnego zarządzania energią i wykorzystywania odnawialnych źródeł energii w infrastrukturze, w tym w budynkach publicznych, i w sektorze mieszkaniowym,
- 4v Promowanie strategii niskoemisyjnych dla wszystkich rodzajów terytoriów, w szczególności dla obszarów miejskich, w tym wspieranie zrównoważonej multimodalnej mobilności miejskiej i działań adaptacyjnych mających oddziaływanie łagodzące na zmiany klimatu,
- 6c Zachowanie, ochrona, promowanie i rozwój dziedzictwa naturalnego i kulturowego
- 6e Podejmowanie przedsięwzięć mających na celu poprawę stanu jakości środowiska miejskiego, rewitalizację miast, rekultywację i dekontaminację terenów przemysłowych (w tym terenów powojkowych), zmniejszenie zanieczyszczenia powietrza oraz propagowania działań służących zmniejszeniu hałasu,
- 9a Inwestycje w infrastrukturę zdrowotną i społeczną, które przyczyniają się do rozwoju krajowego, regionalnego i lokalnego, zmniejszania nierówności w zakresie stanu zdrowia, promowanie włączenia społecznego poprzez lepszy dostęp do usług społecznych, kulturalnych i rekreacyjnych oraz przejścia z usług instytucjonalnych do usług na poziomie społeczności lokalnych.

Program Operacyjny Wiedza Edukacja Rozwój

- 8ii Trwała integracja na rynku pracy ludzi młodych, w szczególności tych, którzy nie pracują, nie kształcą się ani nie szkolą, w tym ludzi młodych zagrożonych wykluczeniem społecznym i ludzi młodych wywodzących się ze środowisk marginalizowanych, także poprzez wdrażanie gwarancji dla młodzieży.

Program Operacyjny Polska Wschodnia

- 4e Promowanie strategii niskoemisyjnych dla wszystkich rodzajów terytoriów, w szczególności dla obszarów miejskich, w tym wspieranie zrównoważonej

multimodalnej mobilności miejskiej i działań adaptacyjnych mających oddziaływanie łagodzące na zmiany klimatu.

Program Operacyjny Polska Cyfrowa

- 2a Poszerzanie zakresu dostępności łączy szerokopasmowych oraz wprowadzanie szybkich sieci internetowych oraz wspieranie nowych technologii i sieci dla gospodarki cyfrowej,
- 2c Wzmocnienie zastosowań TIK dla e-administracji, e-uczenia się, e-włączenia społecznego, e-kultury i e-zdrowia.

Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014–2020

Przedsięwzięcia dotyczące rozbudowy i modernizacji targowisk, przewidziane do realizacji w niniejszym programie mogą uzyskać wsparcie ze środków Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich w ramach **Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014–2020**. Tego typu projekty mogą zostać dofinansowane w szczególności w ramach działania **M07. Podstawowe usługi i odnowa wsi na obszarach wiejskich**. W ramach powyższego działania wspierane będą m.in. projekty obejmujące budowę lub modernizację targowisk bądź obiektów budowlanych przeznaczonych na cele promocji lokalnych produktów. Beneficjentami (wnioskodawcami) tego rodzaju inwestycji mogą być gminy i powiaty, a także ich związki. O dofinansowanie mogą się ubiegać projekty realizowane na terenie miejscowości liczących nie więcej niż 200 tys. mieszkańców.

Programy Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego

Projekty przewidziane do realizacji w Programach Rewitalizacyjnych dotyczące ochrony i zachowania dziedzictwa kulturowego (zarówno materialnego, jak i niematerialnego), rozwoju infrastruktury kulturalnej, a także wspierania aktywności kulturalnej mieszkańców mogą zostać wsparte w ramach różnego rodzaju **Programów Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego**.

W ramach **Programu Operacyjnego Pomoc Techniczna na lata 2014-2020** możliwe będzie wsparcie procesu przygotowania i wdrażania rewitalizacji w regionalnych i krajowych

programach operacyjnych. Wsparcie procesu przygotowania i wdrażania rewitalizacji może mieć następujący charakter:

- wsparcia procesu programowania rewitalizacji poprzez wsparcie procesu przygotowania programów rewitalizacji jako podstawy prowadzenia rewitalizacji, w tym identyfikacji projektów rewitalizacyjnych, które po spełnieniu warunków nałożonych przez programy operacyjne mogą starać się o dofinansowanie lub preferencje w dofinansowaniu środkami UE;
- wsparcia procesu przygotowywania do realizacji niektórych projektów rewitalizacyjnych ze względu na ich znaczenie lub charakter.

Priorytety inwestycyjne bezpośrednio związane z rewitalizacją w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego:

Cel Tematyczny 3 Wzmacnianie konkurencyjności MŚP

3a Promowanie przedsiębiorczości, w szczególności poprzez ułatwianie gospodarczego wykorzystywania nowych pomysłów oraz sprzyjanie tworzeniu nowych firm, w tym również poprzez inkubatory przedsiębiorczości.

Cel tematyczny 4 Wspieranie przejścia na gospodarkę niskoemisyjną we wszystkich sektorach

4c Wspieranie efektywności energetycznej, inteligentnego zarządzania energią i wykorzystania odnawialnych źródeł energii w infrastrukturze publicznej, w tym w budynkach publicznych, i w sektorze mieszkaniowym,

4e Promowanie strategii niskoemisyjnych dla wszystkich rodzajów terytoriów, w szczególności dla obszarów miejskich, w tym wspieranie zrównoważonej multimodalnej mobilności miejskiej i działań adaptacyjnych mających oddziaływanie łagodzące na zmiany klimatu.

Cel tematyczny 6 Zachowanie i ochrona środowiska naturalnego oraz wspieranie efektywnego gospodarowania zasobami

6c Zachowanie, ochrona, promowanie i rozwój dziedzictwa naturalnego i kulturowego,

6e Podejmowanie przedsięwzięć mających na celu poprawę stanu jakości środowiska miejskiego, rewitalizację miast, rekułtywację i dekontaminację terenów przemysłowych

(w tym terenów powojkowych), zmniejszenie zanieczyszczenia powietrza oraz propagowania działań służących zmniejszaniu hałasu.

Cel tematyczny 7 Promowanie zrównoważonego transportu i usuwanie niedoborów przepustowości w działaniu najważniejszej infrastruktury sieciowej

7d Rozwój i rehabilitacja kompleksowych, wysokiej jakości i interoperacyjnych systemów transportu kolejowego oraz propagowanie działań służących zmniejszaniu hałasu.

Cel tematyczny 8 Promowanie trwałego i wysokiej jakości zatrudnienia oraz wsparcie mobilności pracowników

8i dostęp do zatrudnienia dla osób poszukujących pracy i osób biernych zawodowo, w tym długotrwale bezrobotnych oraz oddalonych od rynku pracy, także poprzez lokalne inicjatywy na rzecz zatrudnienia oraz wspieranie mobilności pracowników,

8iii praca na własny rachunek, przedsiębiorczość i tworzenie przedsiębiorstw w tym innowacyjnych mikro-, małych i średnich przedsiębiorstwach.

Cel tematyczny 9 Wspieranie włączenia społecznego i walka z ubóstwem

9b wspieranie rewitalizacji fizycznej, gospodarczej i społecznej ubogich społeczności na obszarach miejskich i wiejskich,

9i aktywne włączenie, w tym z myślą o promowaniu równych szans oraz aktywnego uczestnictwa i zwiększaniu szans na zatrudnienie,

9iv ułatwianie dostępu do przystępnych cenowo, trwałych oraz wysokiej jakości usług, w tym opieki zdrowotnej i usług socjalnych świadczonych w interesie ogólnym,

9v wspieranie przedsiębiorczości społecznej i integracji zawodowej w przedsiębiorstwach społecznych oraz ekonomii społecznej i solidarnej w celu ułatwiania dostępu do zatrudnienia.

Planowa źródła finansowania inwestycji:

Lp.	Nazwa projektu/ przedsięwzięcia	Podmiot realizujący	Kwota zaplanowana na dane działanie w danym RPOWŚ	Źródło finansowania	Planowany harmonogram realizacji
Projekty kluczowe - inwestycyjne					
1.	Przebudowa i modernizacja ulic wraz z chodnikami, budową oświetlenia oraz przystanków autobusowych na obszarze rewitalizacji	Gmina Klimontów	50 037 691 EURO	RPOWŚ 2014-2020/Działanie 6.5 +budżet JST	2016-2020
2.	Budowa sieci wod-kan na ul. Sandomierskiej oraz ul. Partyzantów	Gmina Klimontów	86 996 030 EURO	RPOWŚ 2014-2020/Działanie 4.3 +budżet JST	2016-2020
3.	Zagospodarowanie terenu wokół Szkoły Podstawowej	Gmina Klimontów	50 037 691 EURO	RPOWŚ 2014-2020/Działanie 6.5 +budżet JST Ew PROW/ PI 4A	2016-2020
4.	Kompleksowe zagospodarowanie budynku po byłej mleczarni na cele społeczne	Gmina Klimontów	50 037 691 EURO	RPOWŚ 2014-2020/Działanie 6.5 +budżet JST	2016-2020
5.	Budowa instalacji fotowoltaicznych na budynkach użyteczności publicznej	Gmina Klimontów	34 086 206 EURO	RPOWŚ 2014-2020/Działanie 3.1	2016-2020

6.	Remont kapitalny i adaptacja Klasztoru Podominikańskiego na Dom Pielgrzyma – etap II”	Parafia Klimontów	37 412 210 EURO	RPOWŚ 2014-2020/ Działanie 4.4	2016-2020
7.	Termomodernizacja budynków Gminnych w Klimontowie oraz zagospodarowanie terenu wokół	Gmina Klimontów	51 99 265 EURO	RPOWŚ 2014-2020/ Działanie 3.3 +budżet JST	2016-2020
Projekty uzupełniające - inwestycyjne					
1.	Zagospodarowanie i uporządkowanie terenów placu targowego wraz z drogą dojazdową	Gmina Klimontów	74 966 634 EURO	PROW 2014-2020/Budżet JST	2016-2020
2.	Budowa monitoringu na obszarze rewitalizowanym	Gmina Klimontów	50 037 691 EURO	RPOWŚ 2014-2020/Działanie 6.5 +budżet JST	2016-2020
3.	Poprawa infrastruktury kulturowe, rekreacyjnej i sportowej	Gmina Klimontów	50 037 691 EURO	RPOWŚ 2014-2020/Działanie 6.5 +budżet JST	2016-2020
Projekty wspierające „miękkie” - społeczne					
1.	Z Gimnazjum w Klimontowie Rozwijam Skrzydła	Gimnazjum w Klimontowie	3 136 479 EURO	RPOWŚ 2014-2020/Poddziałanie 8.3.4 +budżet JST	2017-2018

2.	Kraina malucha	Przedszkole w Klimontowie	13 600 000 EURO	RPOWŚ 2014-2020/poddziałanie 8.3.1 +budżet JST	2017-2018
3.	Przeprowadzenie szkoleń pracowników administracji i nauczycieli	Gmina Klimontów	1 970 471 EURO	RPOWŚ 2014-2020/ poddziałanie 8.4.2 +budżet JST Ew. POWER/ działanie 2.4 i 2.10, 2.19 Ew. PROW/ PI 1C	2016-2020
4.	Rozwój oferty przedszkolnej w Gminie Klimontów poprzez utworzenie dodatkowych miejsc w oddziałach przedszkolnych	Gmina Klimontów	13 600 000 EURO	RPOWŚ 2014-2020/ poddziałanie 8.3.1 +budżet JST	2017-2018
5.	Zwiększanie dostępu do opieki nad dziećmi do lat 3	Gmina Klimontów, JST, żłobki oraz kluby dziecięce i ich organy prowadzące, osoby fizyczne sprawujące opiekę nad dziećmi do lat 3 jako dzienni opiekunowie oraz nianie	11 800 000 EURO	RPOWŚ 2014-2020/ poddziałanie 8.1.1 +budżet JST Ew. POWER/ działanie 2.1	2016-2020

6.	Wsparcie profilaktyki zdrowotnej	Wszystkie podmioty z wyłączeniem osób fizycznych	10 377 290 EURO	RPOWŚ 2014-2020/ poddziałanie 8.2.2 +budżet JST Ew. POWER/ działanie 5.1 i 5.2	2016-2020
7.	Przedsięwzięcia wspierające aktywność i integrację zwiększająca szanse na zatrudnienie	Wszystkie podmioty z wyłączeniem osób fizycznych w tym JST oraz instytucje pomocy i integracji społecznej	33 252 672 EURO	RPOWŚ 2014-2020/ Działanie 9.1. +budżet JST Ew. POWER/ działanie 2.5 i 2.6, 2.7 i 2.8, 2.9, 4.1	2016-2020
8.	Rozwój wysokiej jakości usług społecznych	Wszystkie podmioty z wyłączeniem osób fizycznych w tym JST oraz instytucje pomocy i integracji społecznej	47 886 942 EURO	RPOWŚ 2014-2020/ poddziałanie 9.2.1 +budżet JST Ew. POWER/ działanie 2.5 i 2.6, 2.7 i 2.8, 2.9, 4.1	2016-2020

10. Mechanizmy włączenia interesariuszy w proces rewitalizacji

Na etapie zarówno przygotowywania Lokalnego Programu Rewitalizacji, jak i jego wdrażania i monitoringu niezbędnym elementem jest udział interesariuszy procesu rewitalizacji. Istotnym aspektem rewitalizacji jest zaangażowanie jak największej liczby potencjalnych partnerów. Umożliwi to społeczności lokalnej czynny udział w kształtowaniu planów rozwoju gminy, gdyż to właśnie ta grupa jest w stanie dostarczyć istotnych informacji nt. potrzeb i problemów w gminie i pomóc w wyznaczeniu obszarów kryzysowych. Dlatego też władze

Gminy Klimontów postanowiły stworzyć forum wzajemnej wymiany informacji i dyskusji o tym, jaki kształt powinna przybrać rewitalizacja. W dialogu powinno uczestniczyć jak najwięcej podmiotów zainteresowanych udziałem w Programie: organizacje pożytku publicznego, stowarzyszenia, przedsiębiorcy, spółdzielnie czy też indywidualni mieszkańcy Gminy Klimontów. Utworzenie tego rodzaju swoistej platformy dyskusyjnej wymaga udostępnienia zainteresowanym szeregu sposobów komunikacji, wyrażania własnych opinii i zgłaszania potrzeb.

Skutecznym sposobem komunikacji bezpośredniej są różnego rodzaju seminaria, konferencje, Warsztaty. Za ich pomocą dotrzeć można do dużej grupy potencjalnych partnerów, a forma tego rodzaju komunikacji wspiera obustronny przepływ informacji i sugestii. W ten sposób można na bieżąco informować lokalną społeczność o możliwościach pozyskiwania finansowania inwestycji ze środków zewnętrznych, które przyczynią się m.in. do rozwoju gospodarczego gminy.

Funkcję promocyjną powinna pełnić przede wszystkim komunikacja pośrednia, a więc publikacja broszur informacyjnych, ulotek, reklam, plakatów. Warto też przekazywać informacje dotyczące rewitalizacji za pośrednictwem lokalnej prasy. Mając na uwadze kształtowanie się w Polsce społeczeństwa informacyjnego nie wolno zapomnieć o bardzo znaczącym medium, jakim jest Internet – promocja na portalu zapewni skuteczną promocję Programu Rewitalizacji, a także pozwoli zainteresowanym na szybki dostęp do podstawowych informacji.

ETAP DIAGNOZOWANIA I PRZYGOTOWANIA LPR

W trakcie opracowywania *Lokalnego Programu Rewitalizacji Klimontowa* udział społeczności lokalnej zapewniony został poprzez spotkania konsultacyjne, ankiety wypełniane przez mieszkańców a także możliwość wyrażania opinii na temat planowanego procesu rewitalizacji za pośrednictwem strony internetowej Urzędu Gminy, na której zamieszczano informacje o postępie prac nad LPR.

SPOTKANIA KONSULTACYJNE

Pierwsze spotkanie konsultacyjne zostało przeprowadzone wyłącznie dla interesariuszy sektora samorządowego podczas Sesji Rady Gminy Klimontów w dniu 08.09.2016 r. gdzie

przedstawiciel firmy "FRESH-BIZ" – wykonawca dokumentu, zaprezentował założenia procesu rewitalizacji, omówił korzyści płynące z opracowanego programu rewitalizacji w tym możliwości pozyskania dofinansowania na inwestycje w zakresie rewitalizacji oraz przedstawił dotychczas zebrane informacje o czynnikach degradujących w miejscowości Klimontów. W dalszej części trwała dyskusja nad problemami i najważniejszymi inwestycjami o charakterze rewitalizacyjnym jakie są oczekiwane przez mieszkańców Klimontów. Wykonawca rozdał uczestnikom anonimowe ankiety do dobrowolnego uzupełnienia i złożenia w Urzędzie Gminy oraz zachęcał do wyrażania swoich opinii w toku opracowywania programu rewitalizacji.

Drugie spotkanie konsultacyjne skierowane dla lokalnej społeczności, przedsiębiorców, przedstawicieli organizacji pozarządowych dotyczące rewitalizacji miejscowości Klimontów odbyło się 15 września 2016 r. o godz. 18:00 w budynku Gminnego Ośrodka Kultury. Podczas spotkania przedstawiciel firmy „FRESH-BIZ” Pan Piotr Pietruszka przedstawił proces wyprowadzania ze stanu kryzysowego obszarów zdegradowanych, prowadzony w sposób kompleksowy, poprzez szerokie zintegrowane działania na rzecz lokalnej społeczności, przestrzeni publicznej i gospodarki. W spotkaniu oprócz przedstawicieli gminy w osobie Zastępcy Wójta Gminy Klimontów Pana Edwarda Przytuły oraz pracowników UG Pani Sylwii Nowak-Czerwińskiej i Danuty Potockiej, uczestniczyli m.in. Radni Gminy Klimontów - Pani Halina Hakamäki, Pan Marek Bargiel, Pan Andrzej Ciach oraz przybyli mieszkańcy Klimontowa, mając możliwość przedstawić swoje uwagi oraz pomysły na przedsięwzięcia rewitalizacyjne, które zostały wysłuchane i zanotowane.

Zastępca Wójta Gminy Klimontów Pan Edward Przytuła wyraził swoje zadowolenie z udziału mieszkańców miejscowości Klimontów w przeprowadzanej diagnozie i zaprosił wszystkich do dalszej współpracy poprzez wypełnianie anonimowych ankiet dostępnych zarówno na stronie internetowej urzędu jak i w siedzibie Urzędu Gminy w Klimontowie. Pan Zastępca Wójta zwrócił również uwagę, że głównym celem rewitalizacji są ludzie i stworzenie im jak najlepszych warunków do życia a podejmowane działania są jedynie narzędziem do osiągnięcia tego celu.

Trzecie spotkanie konsultacyjne skierowane zostało do członków Zespołu ds. Rewitalizacji, odbyło się 9 listopada 2016 r. o godz. 10:00 w budynku Urzędu Gminy w Klimontowie. Podczas spotkania przedstawiciel firmy „FRESH-BIZ” Pan Piotr Pietruszka po pierwsze przybliżył zgromadzonym uczestnikom spotkania informacje o procesie wyprowadzania ze stanu kryzysowego obszarów zdegradowanych, prowadzony w sposób kompleksowy, poprzez szerokie zintegrowane działania na rzecz lokalnej społeczności, przestrzeni publicznej i gospodarki przeprowadził. Następnie przeprowadzona została dyskusja podczas której Członkowie Zespołu ds. rewitalizacji wypowiadali się indywidualnie o negatywnych zjawiskach degradujących na terenie Klimontowa oraz składali propozycje projektów i działań mogących ograniczać bądź eliminować zjawiska degradujące.

Ponadto w toku prac nad przygotowaniem dokumentu prowadzono rozmowy i dyskusje z władzami gminy oraz pracownikami Urzędu Gminy w Klimontowie w tym zbieranie informacji o czynnikach degradujących oraz potrzebach działań naprawczych. Wkład ten jest znaczący w związku z codziennym spotykaniem się władzy gminy i pracowników urzędu z problemami Gminy.

Podczas przeprowadzonych spotkań zgłaszane były następujące problemy:

- brak rozwoju gospodarczego w Klimontowie,
- problem nasilonego ruchu komunikacji samochodowej na drodze krajowej i wojewódzkiej,
- brak wystarczającej ilości miejsc parkingowych w centralnej części miejscowości Klimontów,
- brak organizacji zajęć i czasu wolnego dla seniorów,
- brak chodników wzdłuż drogi krajowej,
- zły stan techniczny placu targowego,
- brak skanalizowania i zwodociągowania miejscowości,
- zły stan techniczny infrastruktury sportowej stadionu sportowego,
- potrzeba inwestycji w obiektach sakralnych w tym zagospodarowanie Klasztoru Podominikańskiego na nowe funkcje,
- zły stan techniczny dróg, który powoduje ograniczenia w komunikacji,

- brak własnościowej siedziby Urzędu Gminy co osłabia wizerunek Urzędu Gminy w Klimontowie,
- brak wystarczającej ilości ofert pracy,
- niewystarczająca infrastruktura publiczna ogólnodostępna dla potrzeb rekreacji i aktywnego wypoczynku.

Proponowane działania:

- uporządkowanie przestrzenne targowicy tzn. miejsca dla handlujących, miejsca parkingowe, oświetlenie, odwodnienie, reorganizacja ruchu,
- wykup gruntów z przeznaczeniem pod strefę przeznaczoną na inwestycje potencjalnych inwestorów oraz budowa drogi wewnętrznej poprzez teren targowicy do drogi krajowej nr 9 wraz z infrastrukturą techniczną,
- wyznaczenie dodatkowych miejsc parkingowych oraz budowa nowych miejsc parkingowych w okolicy targowiska oraz centrum miejscowości,
- budowa chodników,
- wykonanie sieci wod-kan ul. Sandomierska i Partyzantów,
- uzupełnienie i rozbudowa oświetlenia ulicznego i monitoringu publicznego,
- wykonanie chodnika na ul. Sandomierskiej (droga wojewódzka) wraz z kanalizacją burzową oraz odwodnienie ulicy,
- reorganizacja ruchu przy Szkole Podstawowej w związku ze zwiększonym ruchem samochodów osobowych, busów, autobusów szkolnych w roku szkolnym (wykonanie wjazdu z ul. Osieckiej na ul. Szkolną)
- zagospodarowanie przestrzeni przy szkole podstawowej poprzez przebudowę i doposażenie placu zabaw, boiska sportowego,
- zagospodarowanie budynku po byłej mleczarni na dom dziennego pobytu lub świetlica dzienna,
- termomodernizacja budynku Urzędu Gminy Klimontów, fotowoltaika, zagospodarowanie terenu wokół budynku-zieleni, chodniki, ławki, kosze, zieleń- zagospodarowanie pomieszczeń piętra budynku na świetlicę AA,
- remont budynku GOK,

- zagospodarowanie otoczenia obiektów sakralnych (chodniki, schody, mury ogrodzenia, drobna architektura i oświetlenia),
- zagospodarowanie Klasztoru Podominikańskiego na dom pielgrzyma,
- budowa Obwodnicy Klimontowa na etapie opracowywania koncepcji,
- Stadion – budowa boiska treningowego, basenu odkrytego, trybun, zakup sceny mobilnej wraz z wyposażeniem, zagospodarowanie terenu, ogrodzenie,
- potrzeba drobnych remontów w Rynku np. remont fontanny czy ławeczek posadzenie dodatkowej zielni,
- potrzeba uporządkowanie przestrzenie publicznej poprzez oznakowanie ulic, placów miejsc publicznych,
- lepsze zagospodarowanie i poprawa stanu technicznego w tym termomodernizacja budynków użyteczności publicznej jak:
- budowa oświetlenia parkowego wzdłuż alei kasztanowej, zakup nowych sadzonek kasztanowców celem uzupełnienia, mała architektura,
- zagospodarowanie miejsca „Wistki” - jako miejsce rekreacyjne (oświetlenie, zagospodarowanie terenu, mała architektura, budowę naturalnego amfiteatru),
- ograniczanie zanieczyszczeń ze spalanych paliw stałych do ogrzewania domostw – inwestowanie w rozproszone odnawialne źródła energii.

Zdjęcie ze spotkania Zespołu ds. Rewitalizacji z dnia 9 listopada 2016 r. (fot. P. Pietruszka – FRESH-BIZ)

11. System wdrażania i monitorowania

Lokalny Program Rewitalizacji Klimontowa zawiera katalog działań przewidzianych do realizacji, które cechuje wielosektorowość podmiotów odpowiedzialnych za ich realizację, a także kompleksowość oczekiwanych efektów. Prawidłowa koordynacja przewidzianych w programie zadań, jak również właściwe zarządzanie programem możliwe jest poprzez przyjęcie systemu wdrażania, zapewniającego pełną partycypację interesariuszy procesu rewitalizacji. W tym celu powołany zostanie **Zespół ds. Rewitalizacji**, którego funkcjonowanie oparte będzie na partycypacyjnym modelu współpracy wybranych pracowników Urzędu Gminy Klimontów z interesariuszami procesu rewitalizacji.

Głównym zadaniem przedmiotowego Zespołu będzie koordynowanie wdrażania, monitorowanie i bieżąca ocena procesu rewitalizacji, jak również reagowanie na problemy i działania korygujące umożliwiające prawidłową realizację procesu rewitalizacji oraz jego aktualizację, jeśli zajdzie taka potrzeba. Ponadto reprezentanci Zespołu obecni będą podczas lokalnych wydarzeń (w tym w szczególności wydarzeń zaplanowanych w ramach PR) w celu rozpowszechniania idei rewitalizacji, udzielania informacji oraz zbierania uwag, propozycji i opinii od mieszkańców na temat przedsięwzięć, Programu i potrzeb rewitalizacyjnych.

Celem monitorowania jest więc określenie postępu rzeczowo-finansowego projektów rewitalizacyjnych oraz zapewnienie zgodności ich realizacji z wcześniej zatwierdzonymi założeniami. Monitorowanie realizacji PR to ciągły i systematyczny proces zbierania i analizowania danych ilościowych oraz jakościowych, który umożliwia opisanie aktualnego stanu realizacji PR. Polega na bieżącej obserwacji postępu finansowo-rzeczowego projektów rewitalizacyjnych, która pozwala ocenić stan zaawansowania realizacji przedsięwzięć oraz stwierdzić czy są realizowane zgodnie z założeniami, jakie zostały przyjęte na etapie ich planowania. Jest to proces bieżący i ciągły przez cały okres wdrażania PR oraz trwałości realizowanych projektów.

W celu prawidłowego procesu monitoringu założono analizowanie efektów wg. dwóch typów wskaźników: **wskaźniki produktu** oraz **rezultatu**. Produkt to bezpośredni i materialny efekt realizacji przedsięwzięcia mierzony za pomocą konkretnych wielkości. Natomiast rezultat określa się jako bezpośredni i natychmiastowy wpływ zrealizowanego zadania na obszar rewitalizacji, uzyskany w krótkim czasie po zrealizowaniu projektu.

Planowane do monitorowania wskaźniki produktu i rezultatu PR-u

Wskaźnik produktu:

- Liczba zrealizowanych projektów inwestycyjnych „twardych”
- Liczba zrealizowanych projektów społecznych „miękkich”
- Liczba zrewitalizowanych obiektów
- Powierzchnia zrewitalizowanych obszarów

Podmioty realizujące projekty rewitalizacyjne zobowiązane do przekazania do Urzędu Gminy Klimontów informacje w zakresie projektów, w tym:

- Stan zaawansowania przygotowania/ realizacji projektu,
- Osiągnięte wartości wskaźników produktu i rezultatu
- Problemy w realizacji działań zaplanowanych w projekcie wraz z uzasadnieniem
- Ewentualne zmiany wpływające na efekt końcowy projektu,

System wdrażania Programu Rewitalizacji Klimontowa jest realizowany w oparciu o przepisy regulujące sposoby wdrażania pomocy strukturalnej Unii Europejskiej. Gmina, korzystając ze środków finansowych funduszy strukturalnych UE zobowiązana jest przestrzegać zasad i procedur wspólnotowych.

Dla zadań wynikających z LPR przewiduje się model wdrażania oparty na wymianie informacji z poszczególnymi podmiotami realizującymi wskazane zadania. Stała wymiana informacji pozwoli zoptymalizować proces wdrażania LPR oraz dokładnie określić postęp realizacji poszczególnych zadań.

Program Rewitalizacji realizowany będzie w horyzoncie czasowym 2016-2023.

Warunkiem niezbędnym dla pełnego wdrożenia zadań gminnych Programu jest również uwzględnianie wydatków z nim związanych w kolejnych budżetach na lata 2017 - 2023.

Funkcje zarządcze i koordynujące Program Rewitalizacji będzie pełnił Wójt Gminy, m.in. nadzorując prace diagnostyczne i planistyczne oraz przeprowadzał cykliczne oceny efektów. Bieżące działania w imieniu Wójta Gminy Klimontów będzie pełnił powołany **Koordinator ds. Rewitalizacji**, do którego obowiązków będzie należało:

- zbieranie danych statystycznych i finansowych na temat postępów wdrażania oraz przebiegu realizacji projektów w ramach Programu,
- zapewnienie zgodności realizacji Programu z poszczególnymi dokumentami programowymi wyższego rzędu np. Wieloletni Plan Inwestycyjny, budżet Gminy, Wieloletnia Prognoza Finansowa oraz inne gminne programy,
- zapewnienie przygotowania i wdrożenia planu działań w zakresie informacji i promocji Programu,
- przygotowanie rocznych raportów dotyczących wdrażania Programu,
- dokonanie oceny ex-post po zakończeniu realizacji Programu,
- zwoływanie narad poszczególnych jednostek zainteresowanych określonymi projektami.

Ponadto, zostanie powołany **Zespół ds. Rewitalizacji**, w skład którego wejdą przedstawiciele wszystkich kluczowych sektorów Gminy Klimontów, tj.:

- Sektor publiczny,
- Przedsiębiorcy,
- Liderzy społeczni,
- Organizacje pozarządowe,
- Kościelne osoby prawne.

Powołanie członków ww. zespołu nastąpi w sposób transparentny i dostępny dla wszystkich zainteresowanych stron. Opisany sposób zarządzania procesami rewitalizacji gwarantuje długofalowy, kompleksowy i wielowątkowy system monitoringu podejmowanych działań.

W celu sprawnego i efektywnego wdrażania **Lokalnego Programu Rewitalizacji Klimontowa** niezbędne jest ciągłe monitorowanie efektów rzeczowych projektów, wchodzących w zakres Programu oraz wydatków na ich realizację. Sam proces monitorowania obejmuje zbieranie danych, obrazujących tempo i jakość wdrażania projektów. Za proces monitorowania i raportowania odpowiadać będzie Wójt Gminy Klimontów wraz z Urzędem Gminy oraz gminnych jednostek organizacyjnych, a także inne podmioty realizujące zadania zawarte w Programie Rewitalizacji. Wewnętrznie za gromadzenie danych obrazujących efekty rzeczowe związane z wdrażaniem zadań ujętych w Programie odpowiedzialny będzie **Koordinator ds. Rewitalizacji**, natomiast za monitorowanie wydatków odpowiedzialny będzie Skarbnik Gminy Klimontów.

Ocena wykonania Programu Rewitalizacji powinna zawierać następujące dane:

- rzeczywiste oraz zawarte w poszczególnych wnioskach daty rozpoczęcia i zakończenia poszczególnych projektów,
- metody zarządzania projektami w czasie ich realizacji oraz po wdrożeniu poszczególnych projektów,
- ocenę społeczną oddziaływania poszczególnych projektów,
- szczegółowy wykaz kosztów poniesionych w fazie realizacji projektu oraz jego funkcjonowania.

Ocena stanowić będzie podstawę sporządzenia Programu Rewitalizacji na kolejny okres programowania. W celu zachowania aktualności opracowania prowadzony będzie stały monitoring postępów realizowanych zgodnie z założeniami programu projektów.

Ważnym elementem realizacji Programu Rewitalizacji jest promocja dokumentu wśród beneficjentów docelowych. Istotą działań promocyjnych jest poinformowanie możliwie największej liczby mieszkańców o ostatecznych zapisach i zaproszenie do aktywnego udziału w pracach na rzecz realizacji zamierzonych celów. Poprzez właściwe przeprowadzenie działań w zakresie kreowania pozytywnego wizerunku przyjętego Programu Rewitalizacji rozumie się umieszczenie najważniejszych zapisów Programu do informacji publicznej na stronie internetowej Urzędu Gminy. Za właściwe informowanie i promocje Programu Rewitalizacji odpowiedzialny będzie organ wykonawczy tj. Wójt Gminy Klimontów. Informacja o ostatecznym wykazie zadań zawartych w dokumencie, w tym harmonogram ich realizacji będzie udostępniana w następujący sposób: publikacja Programu oraz jego oceny, korekty i analizy na stronach internetowych gminy, w Biuletynie Informacji Publicznej oraz w prasie lokalnej.

Grupami docelowymi promocji Programu Rewitalizacji będą:

- ✓ społeczność lokalna,
- ✓ organizacje pozarządowe,
- ✓ przedsiębiorcy,
- ✓ partnerzy społeczno-gospodarczy,
- ✓ media.

Monitorowanie przebiegu zmian społeczno-gospodarczych w gminie Klimontów w efekcie kolejnych, sukcesywnych działań rewitalizacyjnych będzie procesem ciągłym. W sposób szczególnie przekrojowy analizowane będą zachodzące przeobrażenia i tendencje rozwojowe gminy Klimontów jako samorządu lokalnego z terenu woj. świętokrzyskiego (tzw. „Polska Wschodnia”) w kontekście obowiązujących trendów polityki spójności społeczno-gospodarczej oraz planowania przestrzennego, zarówno w skali Polski, jak i całej Unii Europejskiej.

12. Załączniki - mapa obszaru rewitalizacji

OBSZAR REWITALIZACJI W MIEJSCOWOŚCI KLIMONTÓW

